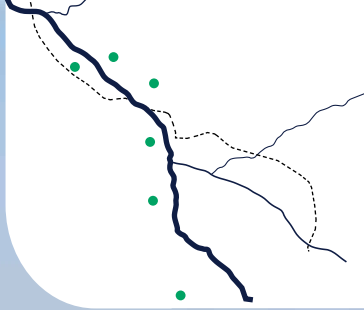

gemeente
Oude IJsselstreek

→ **LANDSCHAPS-
PARK**
Oude IJssel

G E M E E N T E O U D E I J S S E L S T R E E K

COLOFON

 **VISIEDOCUMENT
LANDSCHAPSPARK
OUDE IJSSEL**

opdrachtgever:

GEMEENTE OUDE IJSSELSTREEK

opdrachtnemer:

BURO ONTWERP & OMGEVING

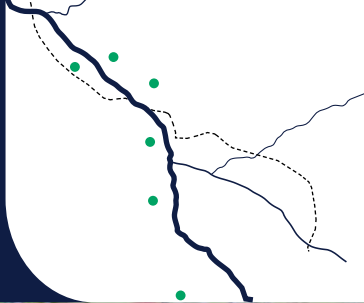

projectnummer:
3316.03

status:
DEFINITIEF

datum:
DECEMBER 2021

formaat:
A3 GESNEDEN

A18

Bielheimerbeek

Varsseveld

Etten

Terborg

Silvolde

Keizersbeek

N335

Ulf

N816

Gendringer

Gendringen

Netterden

N817

Aa-strang

Oude IJssel

De dorpen en de Oude IJssel

Megchelen

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

DROMEN OVER EEN NIEUWE TOEKOMST VOOR HET GEBIED 'OUDE IJSSEL'

STEL JE VOOR, HET IS EEN MOOIE ZOMERDAG IN 2030.

Sjoerd stapt uit zijn nieuwe woning aan de waterkant van Terborg samen met een goede vriend in zijn waterstofboot. Ze varen naar Ulft, waar ze onderweg veel groen en mooie wandschilderingen langs het water tegenkomen. Ze leggen aan in de haven van Ulft en gaan even zitten bij het theehuis waar ze producten van lokale ondernemers verkopen. Het is mooi weer, de haven ligt vol met boten, kano's en sup's. Op de terrassen aan de waterkant genieten inwoners en toeristen van een lokale versnapering. Op de speciale camperplaats staan campers geparkeerd en kinderen zoeken verkoeling bij de waterspeelplekken in de natuurspeeltuin.

Collega's Sanne en Adrie fietsen iedere dag samen naar hun werk net over de grens in IJsselburg. Ze fietsen vanuit Doetinchem over het fietspad dat langs de Oude IJssel loopt. Onderweg komen ze door prachtig landschap terwijl ze overal zo kunnen doorfietsen langs het water. Ze zien een kleine camping met boslodges en mensen die picknicken aan het rivierstrand bij Etten. Ze vervolgen hun weg langs het water, langs akkerranden, zien in de verte een klimbos. Ze fietsen langs bijzondere huizen in het groen aan de rand van Silvolde en zijn iedere keer weer onder de indruk van het mooie gebouw voor natuur-en educatie bij Ulft. Ze halen even jam bij de stadsboerderij en fietsen door langs Engbergen en Gendringen. Waar ze vervolgens via Megchelen langs boerenerven fietsen met een minicamping en voedselbossen. Langs het water is het vandaag heerlijk rustig, ze horen vogels en zien in de verte een ree langs schieten.

Sjoerd, Sanne en Adrie zijn de toekomstige inwoners, toeristen en bezoekers van het landschap langs de Oude IJssel. Ze maken gebruik van alle faciliteiten die we voor ogen hebben in het toekomstbeeld voor het gebied langs de Oude IJssel.

HOE ZIJN WE GEKOMEN TOT DIT TOEKOMSTBEELD?

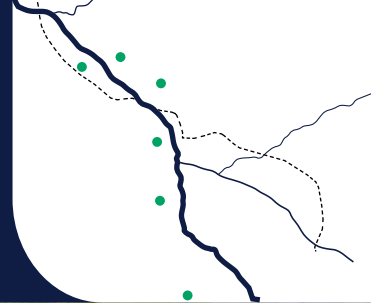
Met de hulp van inwoners, de raad, grondeigenaren en andere belanghebbenden, hebben we de mogelijkheden en behoeftes over het gebied rondom de Oude IJssel verkend. Al die wensen en kansen hebben we samen met de landschapsarchitect en stedenbouwkundige van Ontwerp & Omgeving, vertaald in een toekomstbeeld voor de komende 20 tot 30 jaar. Het toekomstbeeld noemen we: Het Landschapspark Oude IJssel.

De rivier de Oude IJssel is de basis van dit plan. We zien de Oude IJssel als ons onderscheidend vermogen, onze troef in het creëren van kansen op het gebied van wonen, werken en recreëren. Ons 'blauwe goud'

HET LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Het Landschapspark is een park rondom de Oude IJssel. Het park verbindt de kernen in de gemeente. Geen kleine, losse stapstenen of 'spikkels', maar een logisch geheel. Met aandacht en respect voor het landschap en het water dat bijdraagt aan een toekomstbestendig klimaat.

In het landschapspark zie je de aanliggende kernen in elkaar vloeien, met daartussen de groenblauwe zone, als één verbindend lint, waarbij ieders dorps- en stadsidentiteit behouden blijft. Binnen dit lint, met belangrijke maatschappelijke voorzieningen, wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd.

Het Landschapspark is ontwikkeld met aandacht voor de thema's wonen, toerisme & recreatie en klimaat & landschap. Daarnaast zijn we bij het ontwerpen uitgegaan van drie ontwerpprincipes:

Vanuit het landschap

We starten vanuit het landschap en kijken dan wat mogelijk is. We 'lezen het landschap', kijken als het ware door de bril van het landschap, zodat we ontwikkelen met oog voor dat landschap, de natuur en het klimaat. We passen dus niet de natuur en het landschap aan naar de behoefte van de mensen, maar andersom.

Met het gezicht naar het water

Vroeger was de Oude IJssel niet meer dan een snelweg over water. Wegen, paden, bruggen, bebouwing, alles stond in het teken van deze snelweg. Dat de rivier eigenlijk ook heel mooi kan zijn en geschikt voor meer dingen dan alleen vervoer, daar hebben we jarenlang niet bij stilgestaan. We willen de blik dan ook weer gericht naar het water toe, in plaats van er vanaf.

Verbindend lint

We zien het gebied als één verbindend lint, waarin landschap, groen, rust en ruimte behouden blijven. Eén landschapspark voor wonen aan de flanken, recreatie, verblijf, natuur en landschap, met plek voor de agrarische sector en industrie. Daarbij worden de verschillende kernen subtiel met elkaar verbonden, maar hun identiteit wel gerespecteerd.

HOE GAAT ER NU UITZIEN?

Alle input die we hebben opgehaald uit de gesprekken met de verschillende doelgroepen hebben we verwerkt vanuit de thema's en ontwerpprincipes.

Zo zie je onder andere:

De transformatie van enkele dorpsranden en mogelijkheden voor bijzondere woningen, of de verfraaiing van bedrijfshallen door schilderkunst. In het landschap zien we landschapskunst en kansen om cultuurhistorie te beleven. Er zijn plekken waar we het landschap klimaatbestendig maken en voegen natuur toe. Daarnaast zijn er nieuwe publieke functies, aansluitende op bestaande voorzieningen. Er staan recreatieve mogelijkheden op de kaart bij de Oude IJssel tussen Terborg en bij Etten en Uift. Daarnaast zie je op de kaart meerdere versterkingen van de entrees van onze kernen. Tot slot is er een veelgenoemde opmerking van inwoners verwerkt in het toekomstbeeld: het versterken van het recreatieve routenetwerk en het verbinden van kernen door fietspaden.

HOE NU VERDER?

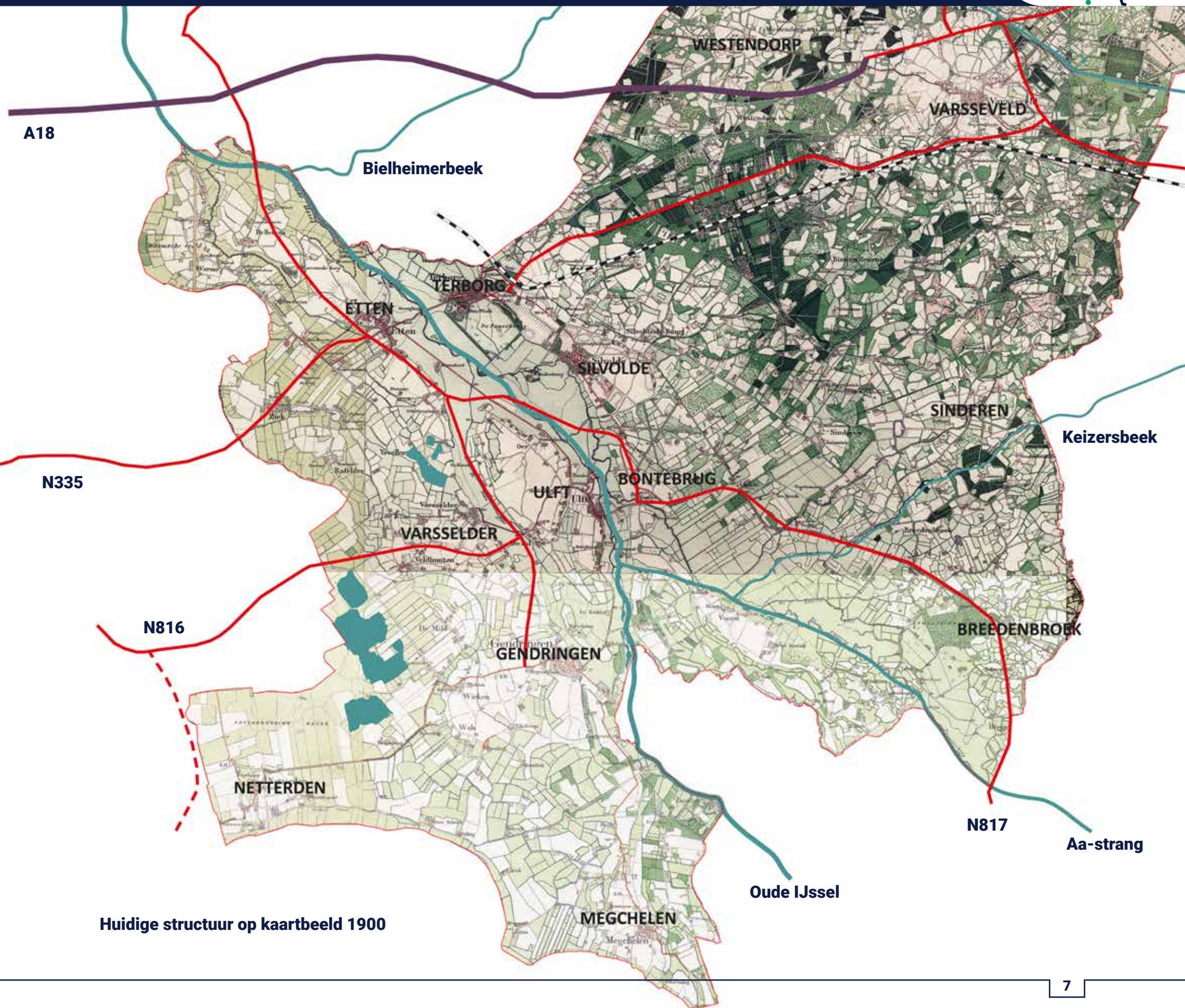
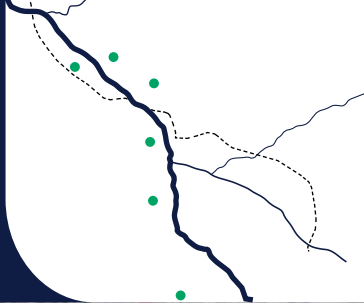
De gemeenteraad behandelt onze kijk op de toekomst voor het Landschapspark Oude IJssel in de commissie op 9 februari en neemt een besluit op de raadsvergadering van februari aanstaande. Het is een verre kijk in de toekomst. We praten dan over 30 jaar van nu. Na het vaststellen van het toekomstbeeld door de raad werken we dit verder uit in een ontwikkelprogramma.

In dit ontwikkelprogramma komt te staan wanneer we met welke initiatieven en ideeën aan de slag kunnen gaan: wat kan al op korte termijn (0-5 jaar), waar gaan we tussen 5-10 jaar mee aan de slag en wat komt later (10-20 jaar). Ook maken we duidelijk welke rol de gemeente heeft. Uiteraard betrekken we ook hier onze inwoners, grondeigenaren en andere belanghebbenden bij. Mensen die hiermee aan de slag willen, krijgen de mogelijkheid met voorstellen te komen. Vervolgens wordt gekeken welke plannen uitvoerbaar zijn en waar we als gemeente ondersteuning moeten bieden. Wellicht kunnen sommige plannen door inwoners zelf gerealiseerd worden. Dit ontwikkelprogramma wordt onze kapstok. Naar verwachting is dit na de zomer 2022 gereed.

➔ DROMEN OVER EEN NIEUWE TOEKOMST VOOR HET GEBIED 'OUDE IJSSEL'

➔ VISIEDOCUMENT LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

1 INLEIDING	09
1.1 AANLEIDING	09
1.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?	10
1.3 UITGANGSPUNTEN TOEKOMSTBEELD	10
1.4 LEESWIJZER	12
2. HET LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL	15
2.1 INLEIDING	15
2.1 DE GRENZEN VAN LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL	18
2.3 TOEN EN NU: DE DORPEN EN HET LANDSCHAPSPARK	20
2.4 WAT HEBBEN WE AL BEREIKT?	26
2.5 NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN INITIATIEVEN	26
2.6 WONEN, TOERISME EN RECREATIE, KLIMAAT EN LANDSCHAP	28
3. HET LANDSCHAPSPARK IN DELEN	37
3.1 DEELGEBIEDEN	37
3.2 DEELGEBIED - TUSSEN TERBORG & ETTEN	39
3.3 DEELGEBIED - TUSSEN TERBORG, SILVOLDE & DE SLINGERPARALLEL	45
3.4 DEELGEBIED - TUSSEN ULFT & BONTEBRUG	49
3.5 DEELGEBIED - TUSSEN GENDRINGEN & DE AA-STRANG	53
3.6 DEELGEBIED - TUSSEN GENDRINGEN & MEGCHELEN	57
4. HOE NU VERDER?	61
4.1 ALGEMEEN	61
BIJLAGE I	63
THEMAKAART WONEN	64
THEMAKAART TOERISME & RECREATIE	65
THEMAKAART KLIMAAT & LANDSCHAP	66
THEMAKAART VERBINDINGEN	67
TOTALE VISIEKAART	68
DEELGEBIEDEN 1 - 5	69
BIJLAGE II	75
BIJLAGE INPUT INWONERS, RAAD EN STAKEHOLDERS/BELANGHEBBENDEN	75

A18

Bielheimerbeek

WESTENDORP

VARSEVELD

TERBORG

ETTEN

SILVOLDE

SINDEREN

Keizersbeek

N335

BONTEBRUG

ULFT

VARSELDER

N816

BREEDENBROEK

GENDRINGEN

NETTERDEN

N817

Aa-strang

Oude IJssel

Huidige structuur op kaartbeeld 1900

MEGHELEN

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

→ 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De Oude IJssel is een ongeveer 75 km lange rivier, waarvan 36 km in Nederland ligt en de rest in Duitsland. De Oude IJssel begint in Raesfeld Duitsland en loopt via onder andere de gemeente Oude IJsselstreek bij Doesburg de IJssel in. Tot in de 19e eeuw was het nog een meanderende 'natuurlijke' rivier, die pas rond 1900 ingrijpend veranderd werd vanwege de bevaarbaarheid en waterafvoer. Ook is de Aa-strang die, ter hoogte van Ulft, uitmondt in de Oude IJssel, een belangrijke natuurlijke waterloop. De Oude IJssel en Aa-strang zijn ruimtelijke en landschappelijke dragers, met een hoog ontwikkelpotentieel, die ook van betekenis zijn voor het recreatief-toeristisch vestigingsklimaat. In 2008 is dit onderschreven met de komst van een samenhangend ontwikkelingsdocument gericht op de Oude IJssel met als ondertitel: toekomst voor een verborgen rivier.

De afgelopen decennia heeft de gemeente onder meer de restauratie en herbestemming van het DRU-Industriepark ter hand genomen, zijn er toeristische overstappunten en fietspaden gerealiseerd en zijn op en rond Engbergen tal van initiatieven uitgevoerd. Dit zijn stuk voor stuk maatregelen die hebben bijgedragen aan de aantrekkelijkheid en vitaliteit van het gebied rondom de Oude IJssel binnen de gemeente.

Om ook de komende decennia alle kansen die de Oude IJssel als zone biedt, te benutten en goed in te spelen op alle nieuwe ontwikkelingen, behoeften en veranderingen, is het nodig om opnieuw goed te kijken naar wat we willen met het gebied.

Hiermee wordt mede uitvoering gegeven aan de raadsmoties "Water als economische drager" (8 november 2018) en "Versterking toeristische economie" (7 november 2019). We zoeken hierbij ook aansluiting bij de landelijke opgaven als de toegenomen behoefte aan woonruimte en vrijetijdsbestedingsmogelijkheden, ingrepen om langdurige perioden van droogte en heftige regenvalpieken als gevolg van klimaatveranderingen het hoofd te bieden, versterking van natuur- en landschapswaarden en de transitieopgave waar de landbouwsector voor staat.

Deze opgaven zijn doorvertaald in onder andere ons beleid rondom toerisme en recreatie, landschap, natuur en groene kernen, woonvisie, waterbeheerplan, toekomstvisie en de nog in ontwikkeling zijnde lokale klimaatagenda.

BLAUWE GOUD

De zone rondom de Oude IJssel heeft een enorme potentie in zich. Die potentie ziet de raad en ook inwoners worden enthousiast als we dromen over de kansen rondom de Oude IJssel. Zoals in de huidige Toekomstvisie ook benoemd, vormt de Oude IJssel dan ook het 'blauwe goud'.

En niet voor niets: 70% van onze inwoners woont in dit gebied. Er is een hoge concentratie van voorzieningen, toeristische highlights en werk hier te vinden.

Om de hiervoor genoemde ambitie te verwezenlijken en de verbinding tussen de verschillende opgaven te behouden, vraagt dit om een nieuw integraal toekomstbeeld van het gebied rondom de Oude IJssel, van waaruit we de komende jaren onze opgaven uitvoeren. Voor u ligt dan ook het visiedocument voor het Landschapspark Oude IJssel.

TOTSTANDKOMING TOEKOMSTBEELD

Het huidige toekomstbeeld is tot stand gekomen vanuit de vele concepten en ideeën die er al zijn en input die we hebben gevraagd; van verschillende initiatiefnemers, eigenaren, belangenverenigingen en met de ideeën van inwoners. Zo zijn we met de Praotbus langsgeweest, hebben we via social media gecommuniceerd en hebben we vele gesprekken gevoerd (zie appendix). Het regionale gepresenteerde inspiratiebeeld "Impulsen voor de Oude IJsselzone" (O-team) en het WUR-rapport 2120 zijn hierbij de basis.

Het geschetste beeld is een toekomstbeeld voor de komende 20-30 jaar. In de komende decennia komen we tot een concrete uitwerking. Het beeld is geen vaststaand feit, maar geeft houvast voor de vervolgstappen om te komen tot een ontwikkelprogramma. Waarmee we niet alles in beton gieten en vooraf kunnen bepalen. We hebben hier als gemeente -uiteraard- niet alleen een rol in en verantwoordelijkheid voor. We hebben ook niet overal invloed op. We werken samen en zijn afhankelijk van onze partners, stakeholders en initiatiefnemers. Soms zullen ontwikkelingen vertragen, soms juist eerder mogelijk zijn. Met als -uiteindelijk- resultaat een Landschapspark Oude IJssel waar we allemaal trots op kunnen zijn!

1.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Met het nieuwe toekomstbeeld en het verder inrichten hiervan, willen we komen tot een robuust ingerichte omgeving. Geen kleine, losse stapstenen of 'spikkels', maar een logisch geheel. Met behoud van geschiedenis, landschappelijke vormen en waarden. En met aandacht en respect voor het landschap, waarin de ecosystemen zijn versterkt en het water volwaardig bijdraagt aan een toekomstbestendig klimaat.

Wij zien de aanliggende kernen in elkaar vloeien, met daartussen de groenblauwe zone, als één verbindend lint. Met behoud van ieders dorps- en stadsidentiteit. Binnen dit lint, met belangrijke maatschappelijke voorzieningen, wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. In de groene ruimten tussen de stedelijke clusters wordt het recreatief-toeristisch potentieel verder vergroot, zijn natuur- en landschapswaarden versterkt en behoren bijzondere woonmilieus en publieke voorzieningen tot ontwikkelmogelijkheden. Het krijgt de uitstraling van een aantrekkelijk, groene en duurzame omgeving tussen de bebouwde omgeving: een landschapspark. Door structureel te investeren in het landschapspark maken we het gebied tot een aantrekkelijke (leef)omgeving voor inwoners en toekomstige inwoners, toeristen en recreanten, en versterken we de natuur- en landschapswaarden.

Dit bereiken we door:

- Omliggende kernen te verbinden door toevoegen stedelijke en recreatieve functies.
- Klimaatbestendig landschap te ontwikkelen en versterken.
- Bijzondere woonomgevingen te realiseren temidden van water, landschap en natuur en de kwaliteit van de dorpsranden te versterken. Het richten van de dorpen naar het landschapspark. Een nieuwe 'voorkant'.
- Goed het 'landschap te lezen' en bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen, landschappelijke stedenbouw toe te passen. Ofwel het landschap als basis en inspiratiebron te gebruiken.

1.3 UITGANGSPUNTEN TOEKOMST-BEELD

Om te komen tot een integraal, samenhangend, toekomstbeeld, hebben we een aantal principes geformuleerd. Deze zijn onderverdeeld in:

- Drie ordeningsprincipes;
- Drie ontwerpprincipes;
- Twee realisatieprincipes.

ORDENINGSPRINCIPES

Tijdframe

Het ontwikkelen van het gebied is niet iets wat met een paar jaar 'klaar' is. We maken een vergezicht van hoe onze gemeente er in de toekomst uit kan komen te zien. Het wordt nadrukkelijk geen vastgelegde kaart, maar een beeld dat richting geeft bij het concreter maken van de ontwikkelingen in het landschapspark Oude IJssel en het hieruit voortvloeiende ontwikkelprogramma.

We gaan dan ook uit van een periode van 20-30 jaar. Zodat we de opgaven realistisch en gefaseerd op kunnen pakken.

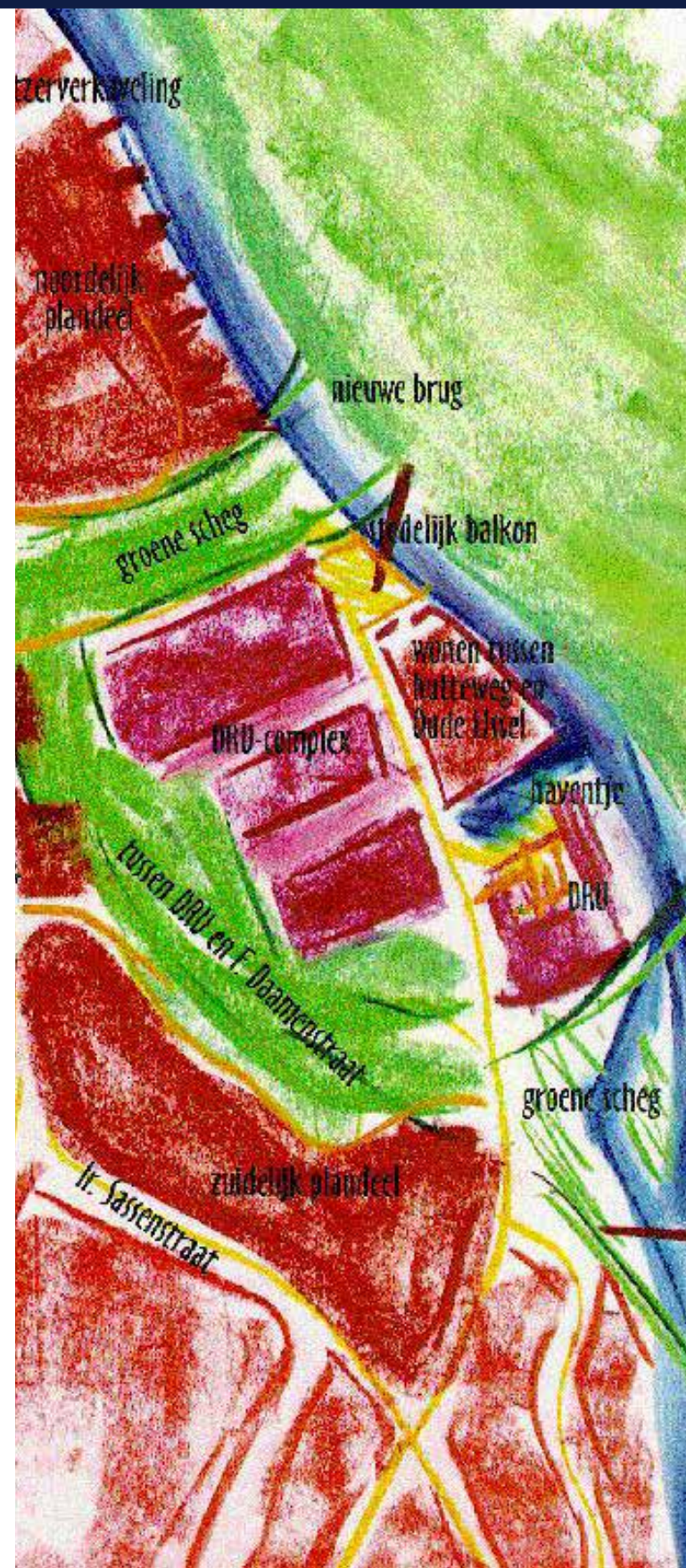
Geografisch

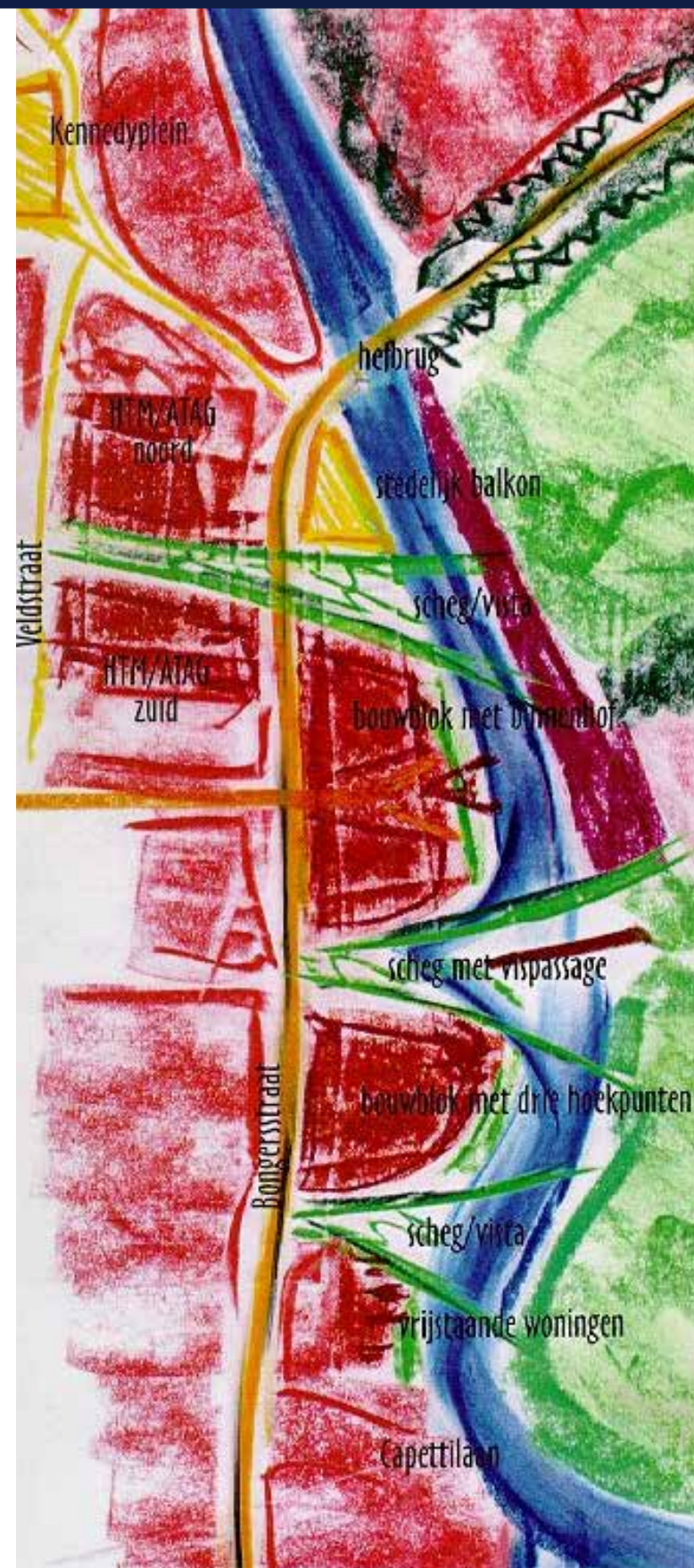
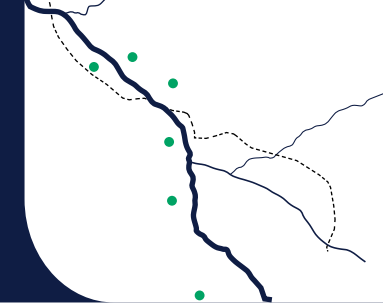
Hoe groot en breed zien wij het gebied rondom de Oude IJssel. Ontwikkelingen langs de Oude IJssel kunnen invloed hebben op de hele gemeente (en daarbuiten) en andersom. Dit maakt het aan de ene kant logisch om alle verbanden inzichtelijk te maken.

Aan de andere kant wordt het dan echter een dermate groot beeld, dat het overzicht wordt verloren. En alles hangt dan met alles samen. Voor ons kaartbeeld en ontwikkelprogramma hebben wij het gebied afgebakend tot het landschapspark met (het deel van) de kernen die dichtbij en in verbinding met het water staan, zoals in voorliggend document verder wordt uitgewerkt.

Thema's

Er zijn drie thema's die de inhoudelijke hoofdinvulling geven aan landschapspark Oude IJssel.

De thema's staan niet op zichzelf, zij staan met elkaar in verbinding en vinden hun basis in verschillende beleidsdocumenten, zoals de regionale woonagenda en gemeentelijke woonvisie, de Vrijtijdsagenda Achterhoek, de detailhandelsvisie, de beleidsnotitie recreatie & toerisme, het het Deltaplan, Ruimtelijke Klimaatadaptatie en de gemeentelijke visie voor landschap, natuur en groene kernen. Maar ook de provinciale, regionale en lokale verkeers- en vervoersplannen zijn van belang.

DE DRIE THEMA'S

Wonen

Door een clustering van vroege bewoning ontstonden ongeveer 1000 jaar geleden de eerste dorpen langs de Oude-IJssel. Door de eeuwen heen is hierdoor een stedelijk lint ontstaan. De economische afhankelijkheid van het water van weleer bestaat niet meer, maar biedt wel een kans om de verbinding tussen de verschillende kernen te versterken.

Klimaatadaptief bouwen past – gelezen vanuit het landschap- in de hoger gelegen delen. Maar door toepassing van creatieve en innovatieve bouwconcepten kunnen ook kleinschalige vernieuwende woonvormen op en langs het water mogelijk zijn. Wat samen opgaat met een natuurlijker inrichting van het riviersysteem en versterking van de recreatiemogelijkheden. Als we dit op de goede manier doen, sluiten we volledig aan bij de principes van het WUR-rapport 2120. Zodat we ook naar de toekomst toe zijn voorbereid.

Toerisme en Recreatie

De Oude IJssel en Aa-strang lenen zich uitstekend voor waterrecreatie. Gedacht wordt aan waterbeleving, een netwerk van uitkijkpunten, recreatief verblijf, een kastelen- en landgoederenroute en het versterken van de recreatievaart. Waterbeleving kan dan ook conceptueel veel beter worden benut. In de gemeentelijke Beleidsnotitie Toerisme en Recreatie zijn zowel de Oude IJssel als het DRU-Industriepark dan ook aangewezen als één van de zes toeristische kerngebieden.

Nadat de renovatiewerkzaamheden van sluis De Pol zijn uitgevoerd is het aantal doorvaarten in 10 jaar tijd gegroeid van enkele tientallen per jaar naar nu een kleine duizend per jaar. Het voorzieningsniveau is hierbij achter gebleven. Er is een duidelijke maatschappelijke behoefte (lange wachtlijst om een ligplaats te bemachtigen) om de voorzieningen op en langs het water kwantitatief en kwalitatief te verbeteren.

Klimaat en landschap

De effecten van klimaatverandering moeten worden verkleind of ten minste beheersbaar blijven. Droogteproblematiek vormt een bedreiging voor de ecologische en cultuurhistorische waarden en daarnaast ook voor de landbouwfunctie en watervoorzieningen in ons gebied. Droogte, wateroverlast en hitte moeten dan ook gezien worden als één van de uitingen van klimaatverandering. Waterschap, provincie en gemeente(n) nemen het voortouw in de aanpak van droogte. Om hier uitvoering aan te geven is het Programmaplan aanpak droogte Achterhoek door de samenwerkende organisaties omarmd.

De afname van de biodiversiteit vormt eveneens een bedreiging. Niet alleen voor de flora en de fauna, maar ook voor de mens. Variatie en diversiteit in landschap en natuur is van essentieel belang voor een gezonde leefomgeving voor mens en dier. Binnen de gemeente speelt daarnaast de afname van de kleinschaligheid van het landschap een belangrijke rol. Aanplanten van nieuwe landschapselementen is een grote wens.

Ruim driekwart van het oppervlak van ons buitengebied kent een landbouwkundig gebruik. Ook in economische opzicht is de landbouwsector van betekenis. Om deze rol ook naar de toekomst toe te blijven vervullen wordt van boeren gevraagd om de bedrijfsvoering zo veel mogelijk circulair en duurzaam in te richten.

Met (agraris)grondbezitters die hiervoor openstaan willen we samen uitvoering geven aan klimaatmaatregelen en het versterken van natuur- en landschapswaarden in de Oude IJsselzone, als ook de toeristisch-recreatieve mogelijkheden te vergroten. Hier liggen goede mogelijkheden om onze gemeenschappelijke opgaven samen te realiseren.

ONTWERPPRINCIPES

Naast de drie ordeningsprincipes, hebben we drie ontwerpprincipes geformuleerd, waar het toekomstbeeld aan moet voldoen.

Vanuit het landschap

We starten vanuit het landschap (landschap lezen) en passen hier de ruimtelijke economische opgaven in. We kijken als het ware door de bril van het landschap, zodat we ontwikkelen met oog voor ons landschap, onze natuur en het klimaat, ook naar de toekomst toe. We zoeken de balans tussen het landschap en de ruimtelijke opgaven. In plaats van wat nu vaak nog andersom gebeurt; waarbij we eerst bouwen/ kijken naar de behoefte vanuit de mens en het landschap/de natuur hierop aanpassen. Bij alle initiatieven en vragen (ook vanuit de samenleving) met ruimtelijke gevolgen, wegen we dit af.

We ontwikkelen met het gezicht naar het water (het blauwe goud)

De waarde van de rivier is in de loop der jaren veranderd. Waar zij eerst belangrijk was voor de industrie, is de functie nu fundamenteel anders. De blik moet gericht zijn op het water, in plaats van eraf. (De blik op het water kent overigens al oorsprong in structuurschetsen uit 1995 en 1997.)

Verbindend lint

We zien het gebied als één (stedelijk) lint, met behoud en versterking van het landschap. Waarin groen, rust en ruimte behouden blijven. We zien het gebied rondom de Oude IJssel dan ook als een landschapspark. Een landschapspark voor wonen aan de flanken, recreatie, verblijf, natuur en landschap, maar ook voor de agrarische sector. De sector heeft een belangrijke plek in het gebied en zal deze ook blijven houden met oog voor biodiversiteit, natuur- en landschapontwikkeling.

REALISATIEPRINCIPES

Vanuit samenwerking en draagvlak

Uiteraard doen we dit niet alleen. We doen dit samen met onze samenleving; enthousiaste initiatiefnemers, belangenverenigingen, ondernemers, marktpartijen, etc. Daarnaast zijn provincie, waterschap en buurgemeenten zeer belangrijke samenwerkingspartners.

Met hen verkennen we de kansen en (on)mogelijkheden en trekken we hier nauw mee op. Hierin is het belangrijk om per kans onze rol te definiëren.

Financieel realistisch

Het geschetste toekomstbeeld is een stip op de horizon. Hier willen we naar toewerken. Vanuit dit wensbeeld en binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente zoeken we naar de juiste invulling in tijd en geld. De stappen die we zetten moeten een meerwaarde creëren voor iedere gebruiker. Wellicht is het zelfs een vliegwiel om nieuwe initiatieven vanuit de samenleving op te laten bloeien.

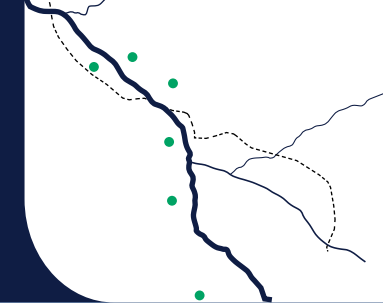
Het onderzoeken naar verschillende vormen van subsidie kan in financiële zin ondersteuning bieden voor de realisatie van ons gewenste toekomstbeeld. Ook hierin zoeken we naar verbanden met onze samenwerkingspartners.

1.4 LEESWIJZER

Voorliggend visiedocument schetst een toekomstbeeld van het landschapspark Oude IJssel. In hoofdstuk 2 worden allereerst de grenzen van het landschapspark uiteengezet. Deze zijn bepaald op basis van het ontstaan van het landschap, de geomorfologie en met de huidige dorpen langs de randen. Dit vormt de basis voor het landschapspark. Vervolgens wordt de relatie tussen de dorpen en het landschapspark nader omschreven. Tevens geeft het hoofdstuk inzicht in wat er de afgelopen jaren al is bereikt op en rondom de rivier. Dit wordt kort opgesomd en aangevuld met een aantal nieuwe initiatieven die spelen.

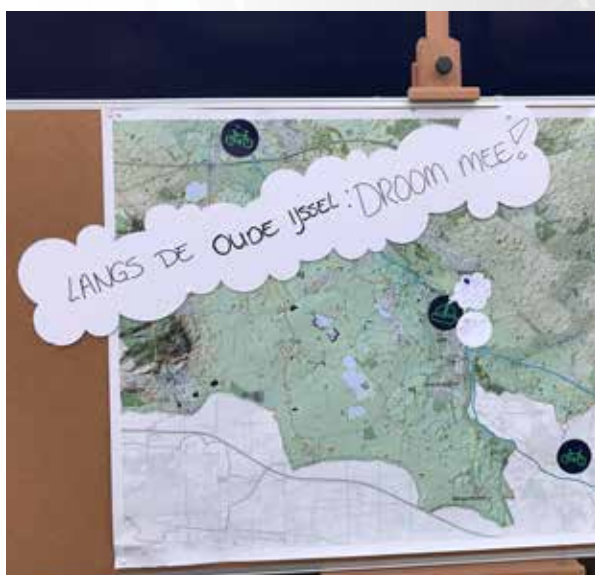
Na deze beschrijving volgt de visie op hoofdlijnen voor het landschapspark als geheel.

In de visie op hoofdlijnen worden de ambities voor de drie thema's (1) wonen, (2) toerisme en recreatie en (3) klimaat en landschap uiteengezet en vervat in kaartbeelden.

In het volgende hoofdstuk (3) wordt de visie beschreven per deelgebied. Vanuit het landschapspark als geheel wordt ingezoomd op een vijftal deelgebieden. Deze deelgebieden worden van noord naar zuid, van de omgeving van de stuw bij de Pol (de noordelijke punt van de gemeente) tot aan Megchelen (de zuidelijke punt), beschreven, vervat in kaartbeelden en aangevuld met sfeerbeelden. Afsluitend wordt in hoofdstuk 4 een doorkijk gegeven naar hoe nu verder?

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

➔ 2 HET LANDSCHAPSPARK DE OUDE IJSSEL

2.1 INLEIDING

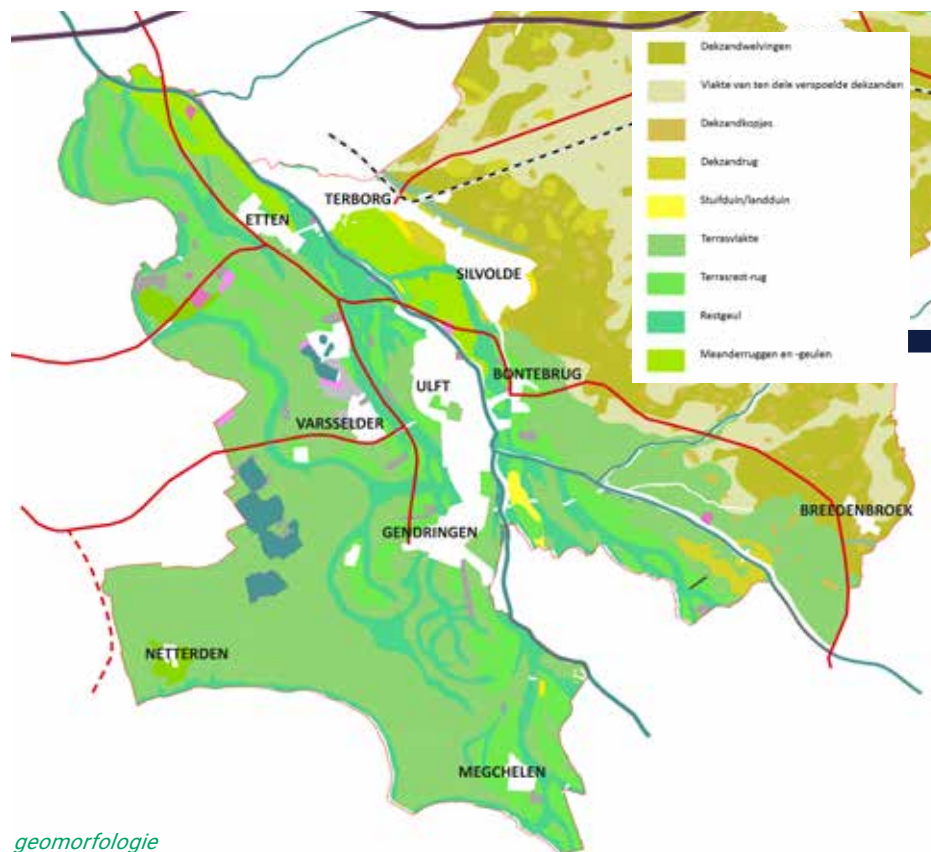
Landschap lezen is een belangrijk uitgangspunt bij het ontwerpen van het landschapspark. De rivier heeft een grote stempel gedrukt op dit gebied. Die invloed beperkt zich niet alleen tot de huidige rivierloop maar is veel breder. Het landschap is gevormd onder invloed van de rivieren, zoals bijvoorbeeld de oude loop van de Rijn. Dit heeft het gebruik van dit landschap bepaald. Het heeft vormgegeven aan de ligging van wegen, van landschappelijke structuren en de plekken voor bewoning bepaald. Dus als we goed kijken, kunnen we, door het landschap goed te lezen, bepalen waar de grenzen van het gebied liggen en ook hoe we het gebied verder moeten inrichten.

We beschrijven in dit hoofdstuk hoe het landschapspark is gevormd en wat de natuurlijke grenzen zijn. Daarna gaan we in op de lange relatie tussen de dorpen en het gebied dat door het water is gevormd. Afsluitend beschrijven we wat het gebied nu al betekent voor bewoners, gebruikers en natuur en wat we graag nog willen bereiken. Navolgende kaartbeelden helpen ons het landschap te lezen en te begrijpen. Dit zijn achtereenvolgens: geomorfologie, hoogteverloop, bodemopbouw, landschapstypen, topografie rond 1900 en heden, hoofdwaterstructuur en ook de wateroverlast bij hevige piekbuien.

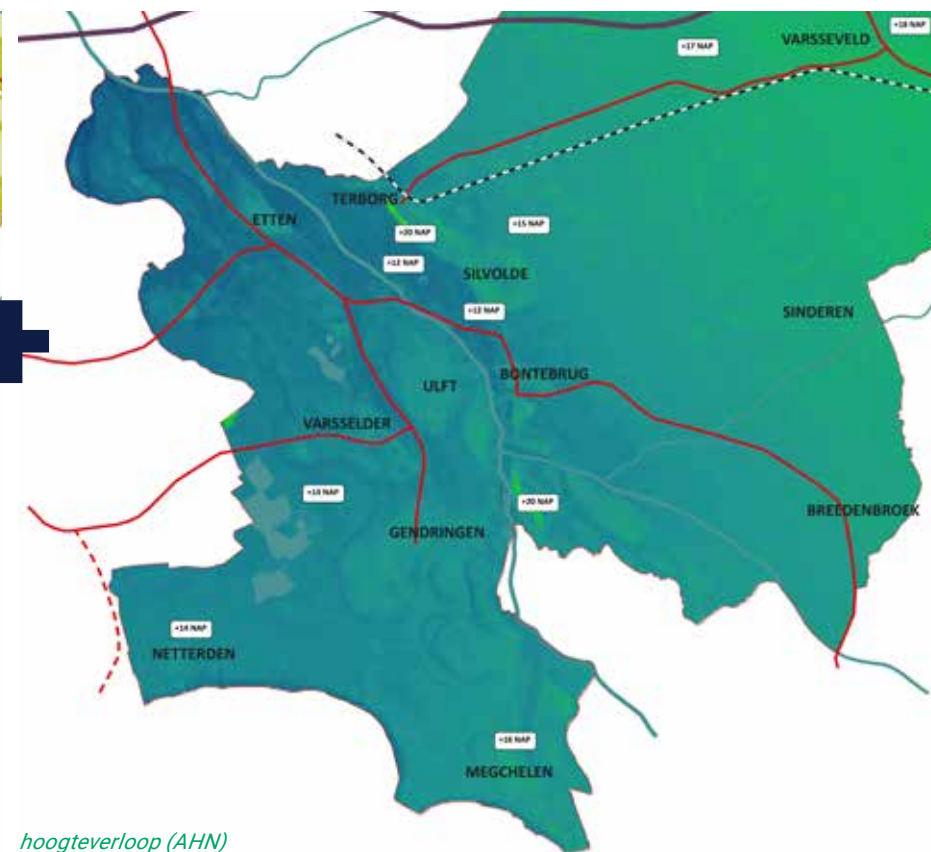
De ecologische waarden zijn een vanzelfsprekend onderdeel in het landschap lezen en daarmee een belangrijk aandachtspunt bij het ontwerpen van het landschapspark. De aanwezige waarden zijn een gevolg van herontwikkeling van gebieden rondom de Oude IJssel. De huidige ecologische en natuurlijke waarden blijven bij nieuwe ontwikkelingen te allen tijde gelijk of worden versterkt, waarbij de geomorfologische opbouw van het gebied het DNA van het landschap vormt.

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

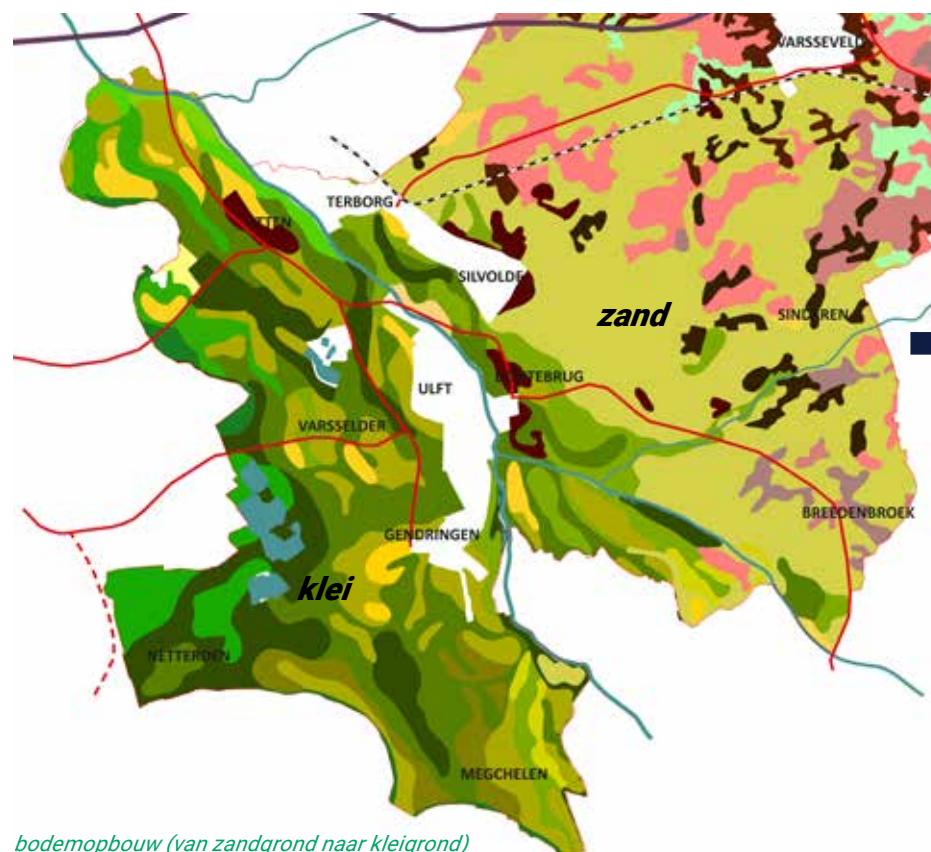
Visiedocument voor de Oude IJssel

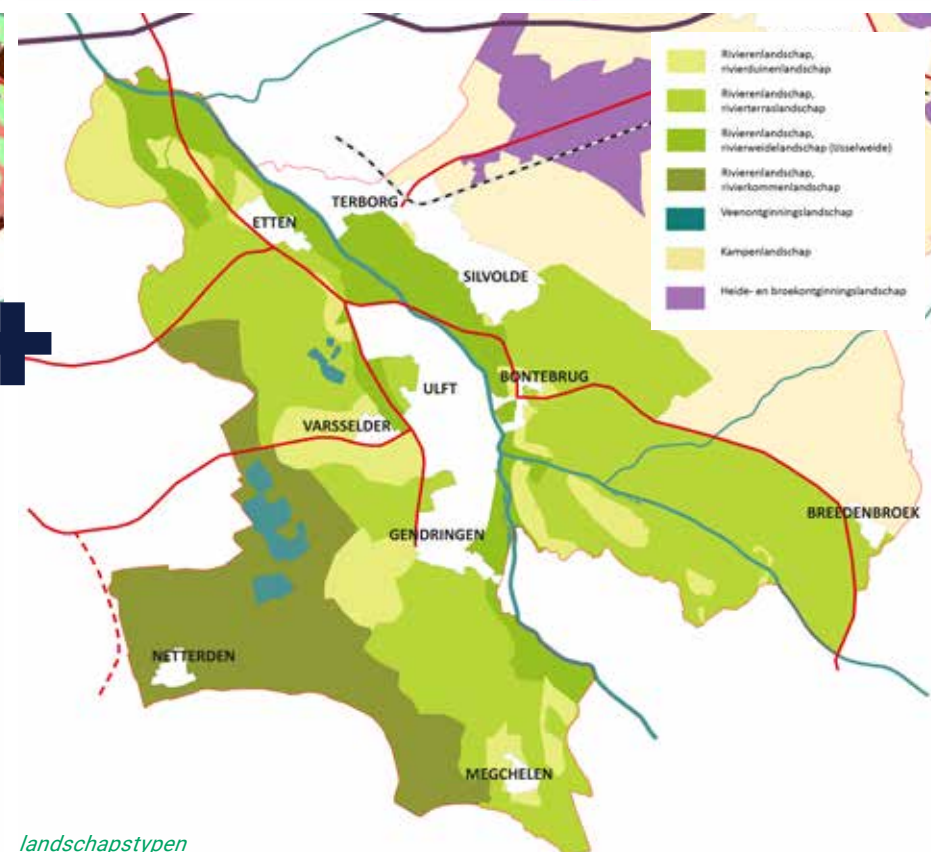
geomorfologie

hoogteverloop (AHN)

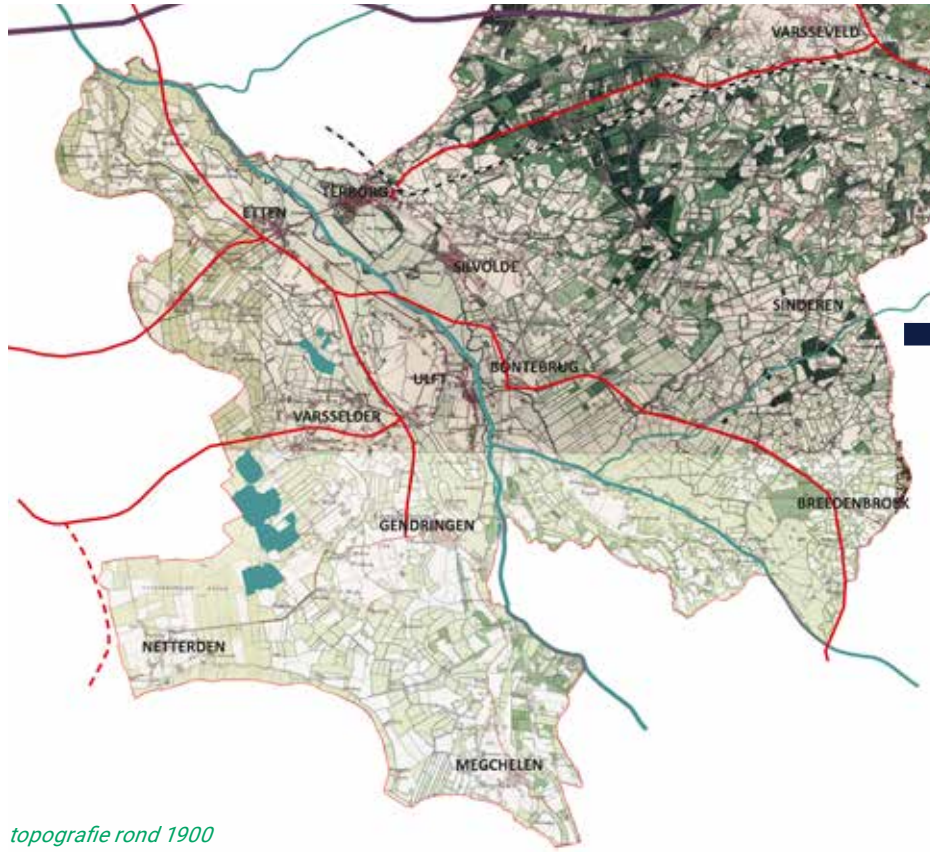
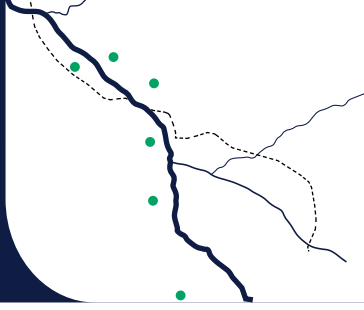

bodempbouw (van zandgrond naar kleigrond)

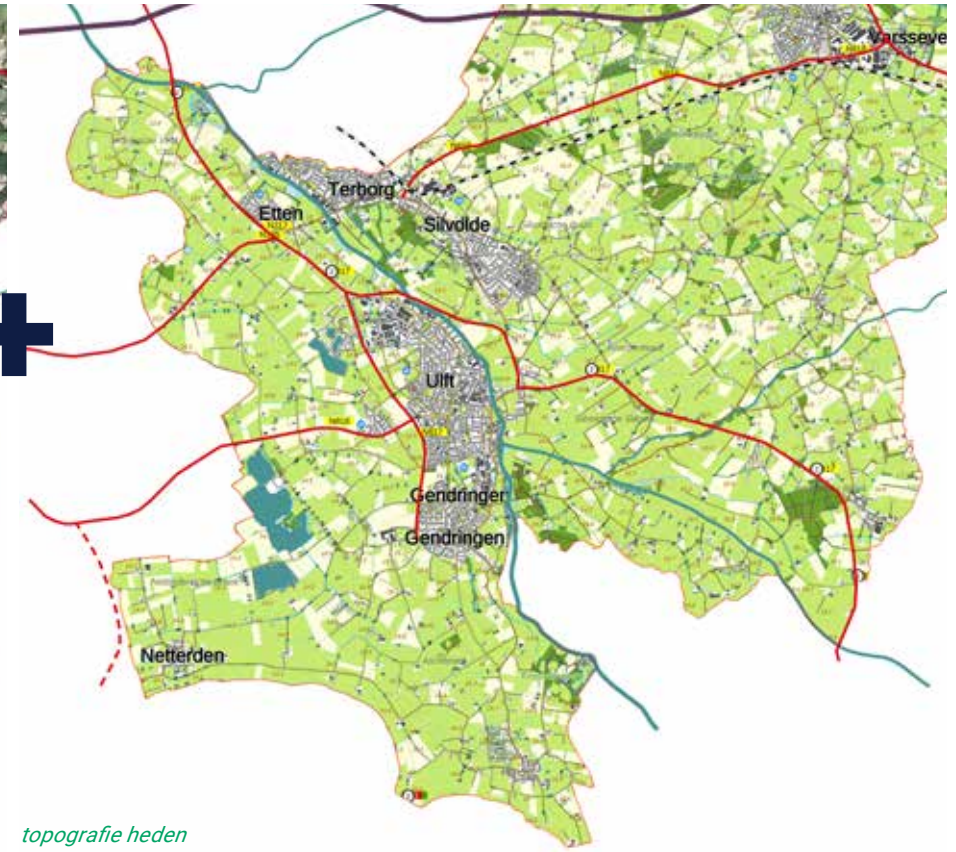

landschapstypen

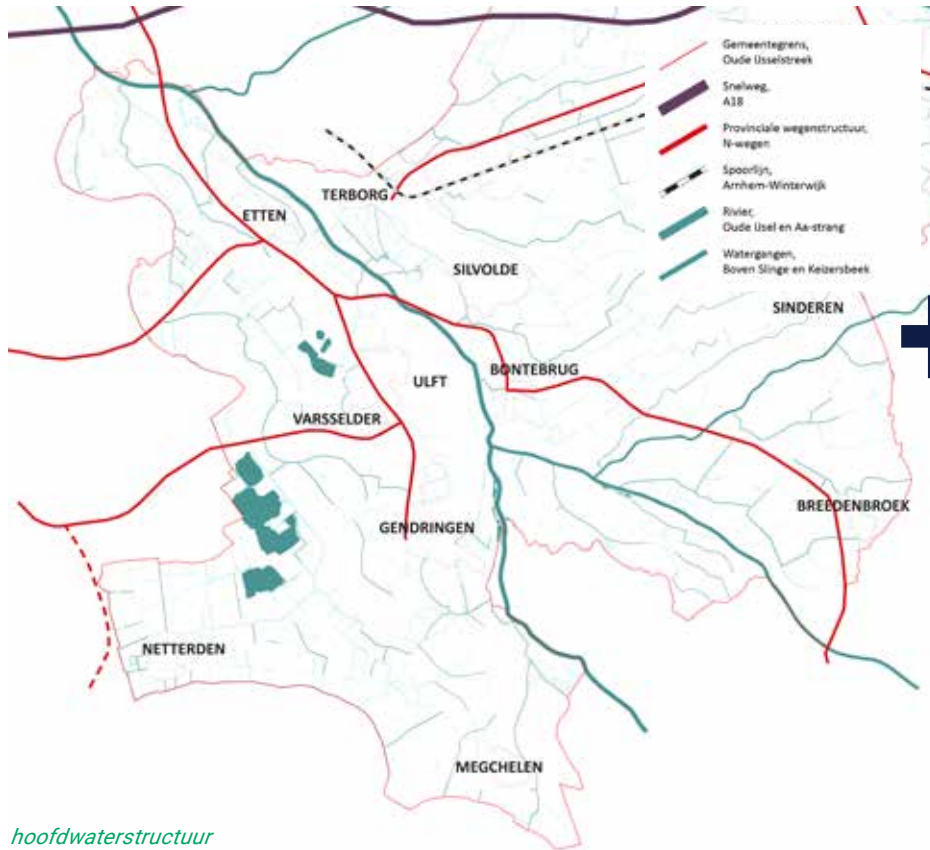

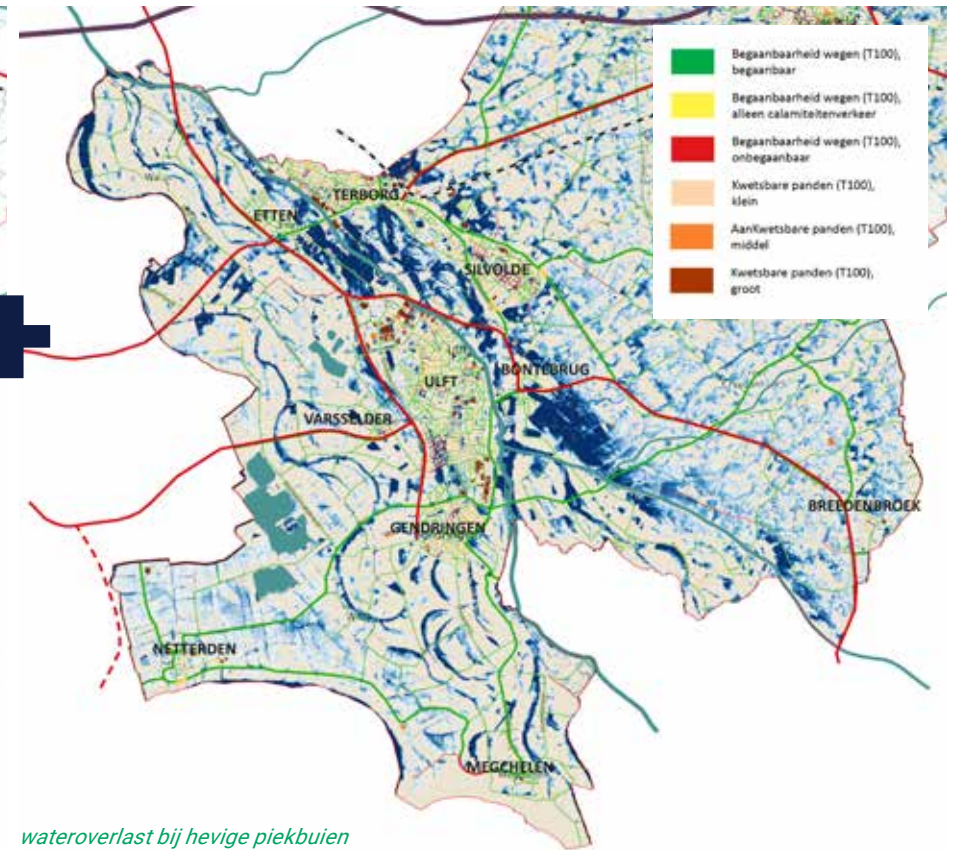
topografie rond 1900

topografie heden

hoofdwaterstructuur

wateroverlast bij hevige piekbuien

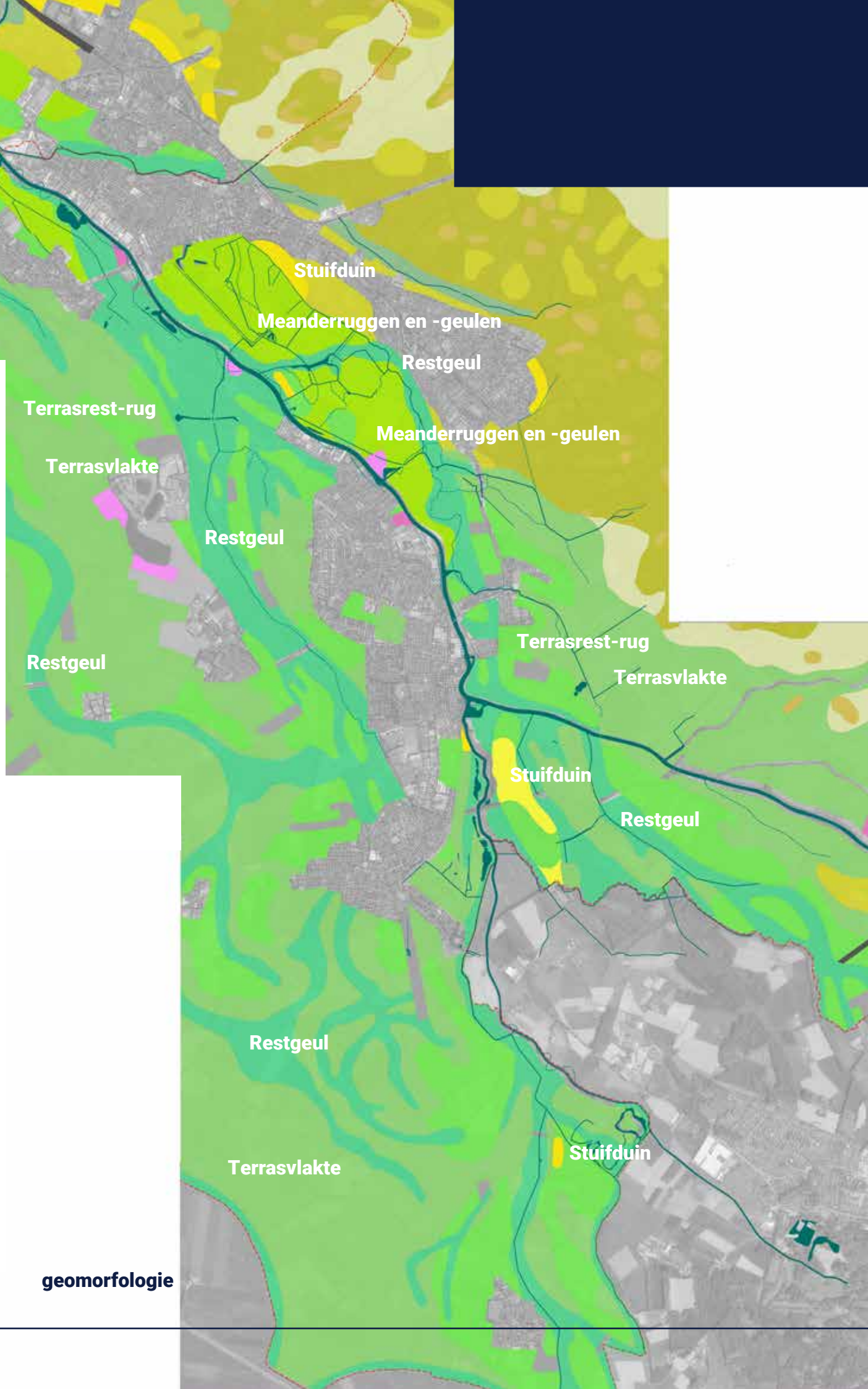
2.2 DE GRENZEN VAN LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

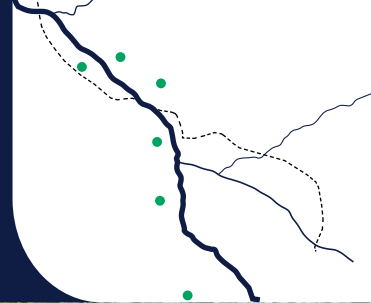
We begrijpen het landschap beter als we kort terugblikken in de geschiedenis. De grenzen van het landschapspark zijn bepaald door goed te kijken naar de ondergrond en naar het ontstaan van het gebied.

Door een aantal kaartbeelden te combineren worden de verbanden tussen de ondergrond en het gebruik van het landschap en bewoning duidelijk. De geomorfologische kaart laat een geraffineerd patroon van geulen, laagtes, dekzandruggen en zandopstuivingen in de vorm van rivierduincomplexen zien. Een mooie aanvulling daarop is de historische kaart van rond 1900. De druk op de ruimte was toen veel minder groot dan nu en de technische mogelijkheden waren kleiner. De hogere delen, de dekzandruggen en rivierduinen werden al sinds lange tijd gebruikt voor bewoning.

Deze complexen zien we tegenwoordig nog goed terug in de omgeving van Gaanderen, Terborg, Silvolde, bij Engbergen en Keppeltjesberg. Deze rivierduinen zijn duidelijk zichtbare heuvels in het verder redelijk vlakke landschap. De restgeulen zijn de lage en natte delen in het landschap en ook als zodanig herkenbaar.

De Oude IJssel is de ruggengraat van het gebied en is de oorsprong van vele ontwikkelingen in het gebied, van kastelen en buitenplaatsen tot de ijzerindustrie in Gaanderen, Terborg en Ulft. Vanuit het oosten takken verschillende beken aan op de Oude IJssel. Binnen het plangebied gaat het om de Bielheimerbeek, Akkermansbeek, Seesinkbeek, Bergerslagbeek, Aa-Strang/Keizersbeek. Vanaf het westen komt het Waalse Water, nabij kasteel De Kemnade in de Oude IJssel. Op de kaart met waterlopen laten de blauwe lijnen de huidige beken zien en de roze lijnen vormen de historische beeklopen. Ook wel de haarvaten van de Oude IJssel genoemd.

De grenzen aan de oostzijde worden grofweg bepaald door de overgang van laag naar hoger. Deze grens valt voor een groot deel samen met de ligging van de kernen Terborg, Silvolde en Bontebrug. De westzijde lijkt minder duidelijk herkenbaar maar ook hier is een logische grens herkenbaar, namelijk de overgang van de restgeulen naar de hoger gelegen ruggen met daarop de buurtschappen en kernen Heuven, Etten, IJsselhunten, Ulft, Gendringen en Megchelen.

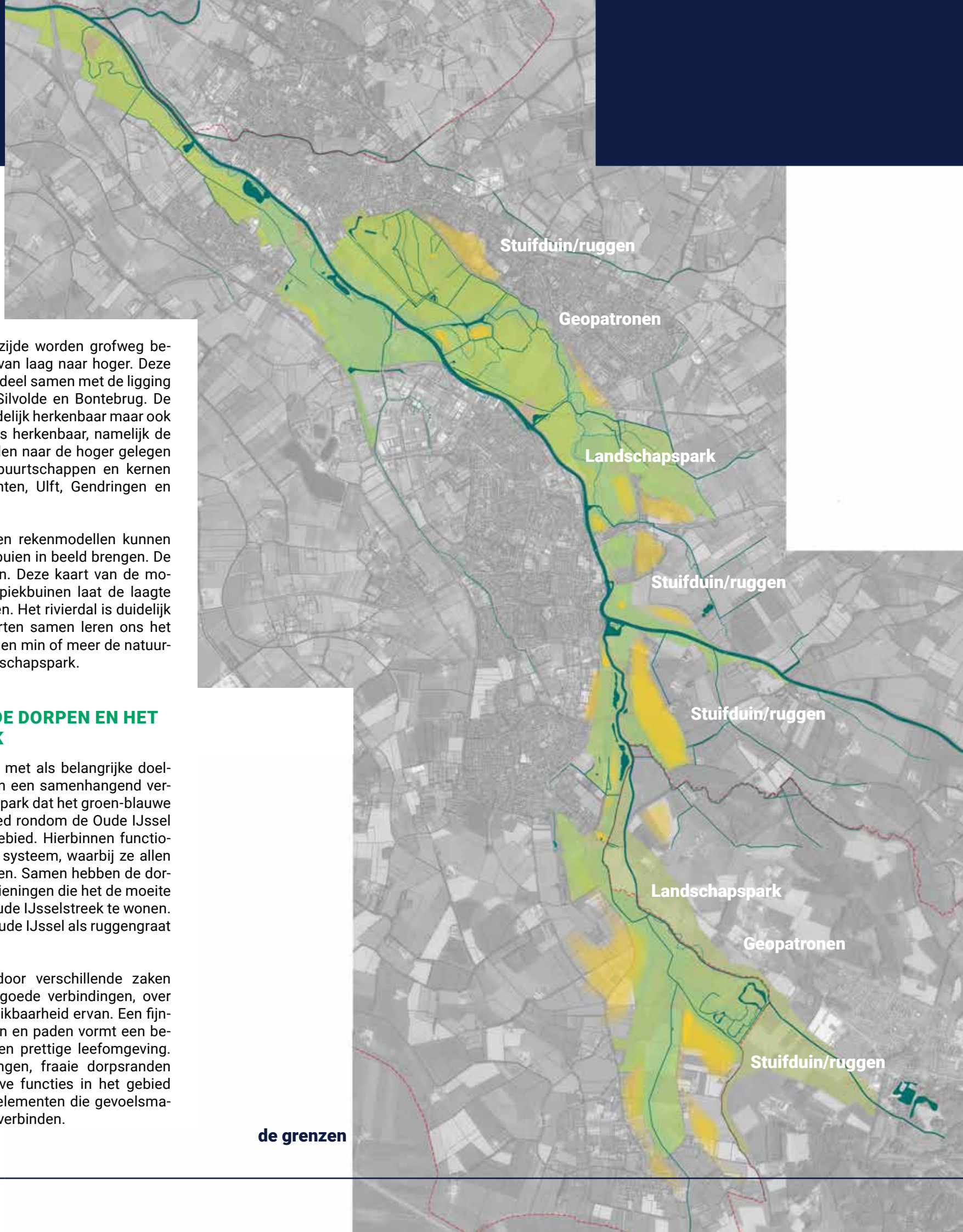
Nieuwe ontwikkelingen en rekenmodellen kunnen de wateroverlast bij piekbuien in beeld brengen. De zogenaamde stresstesten. Deze kaart van de mogelijke wateroverlast bij piekbuinen laat de laagte rondom de rivier goed zien. Het rivierdal is duidelijk herkenbaar. Al deze kaarten samen leren ons het landschap lezen en bepalen min of meer de natuurlijke grenzen van het landschapspark.

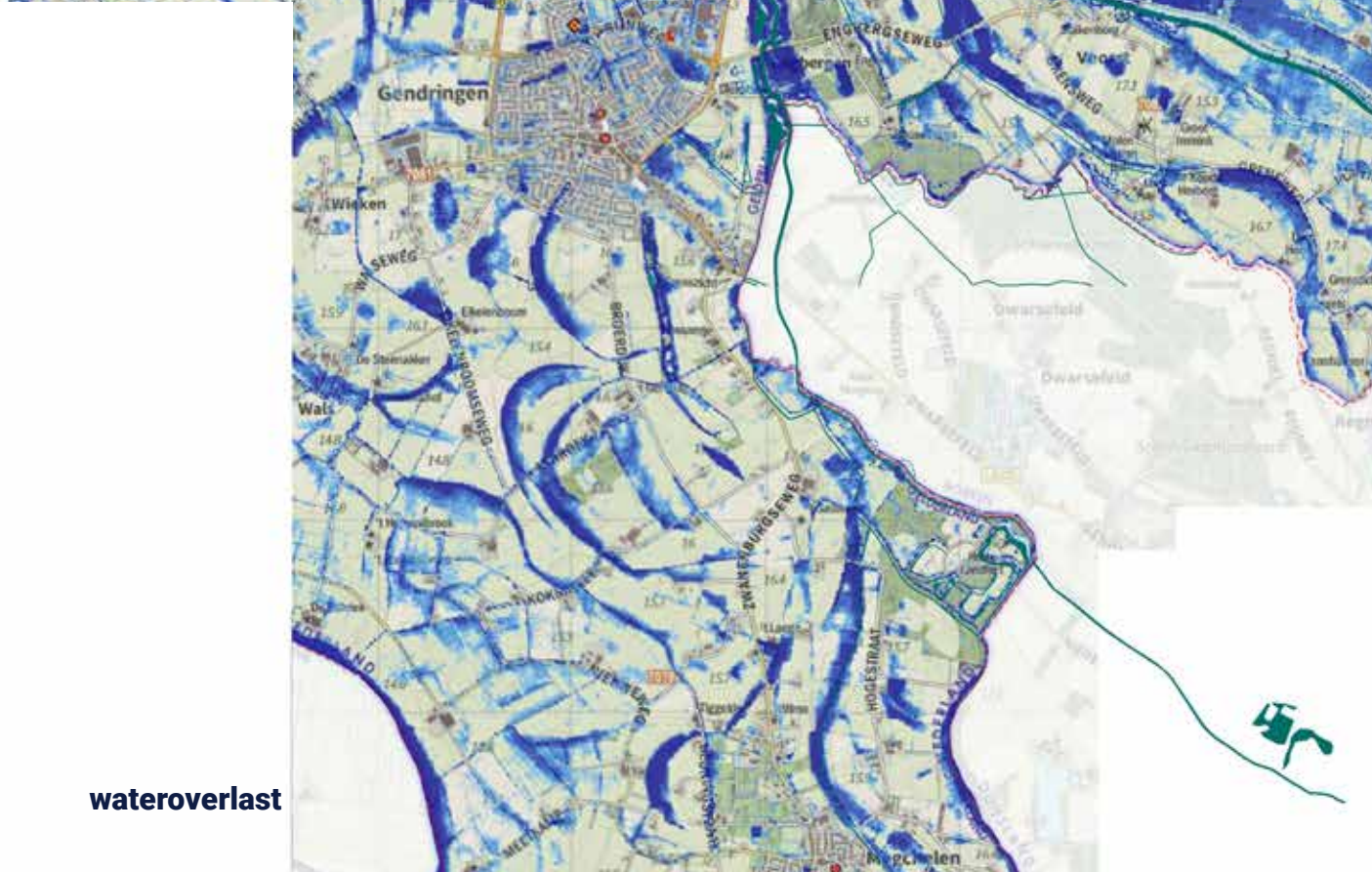
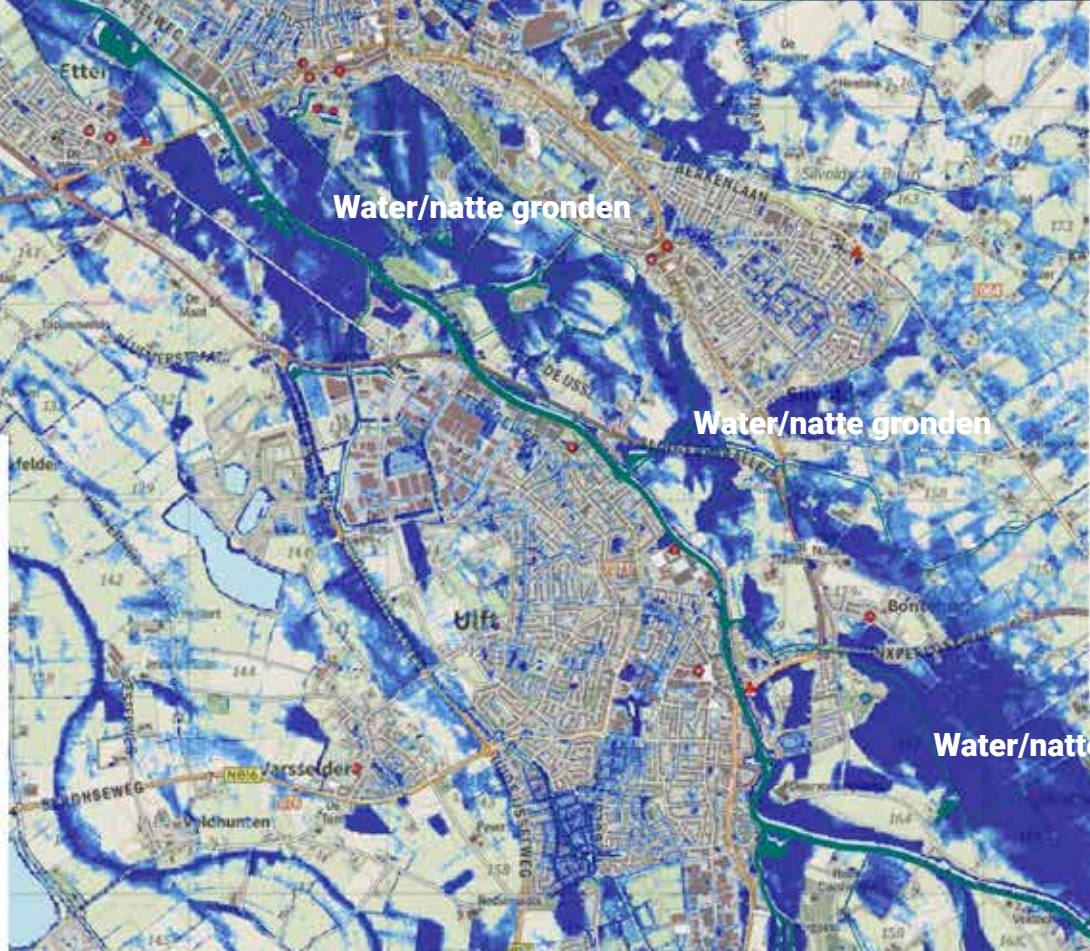
2.3 TOEN EN NU: DE DORPEN EN HET LANDSCHAPSPARK

Deze visie is geschreven met als belangrijke doelstelling het realiseren van een samenhangend verhaal voor een landschapspark dat het groen-blauwe hart vormt voor het gebied rondom de Oude IJssel als groter verstedelijkt gebied. Hierbinnen functioneren de dorpen als één systeem, waarbij ze allen een eigen identiteit hebben. Samen hebben de dorpen alle benodigde voorzieningen die het de moeite waard maken om in de Oude IJsselstreek te wonen. Daartussen stroomt de Oude IJssel als ruggengraat van het gebied.

De samenhang wordt door verschillende zaken bepaald. Het gaat over goede verbindingen, over voorzieningen en de bereikbaarheid ervan. Een fijnmazig netwerk van wegen en paden vormt een belangrijk onderdeel van een prettige leefomgeving. Bijzondere woonomgevingen, fraaie dorpsranden en publieke en recreatieve functies in het gebied vormen de verbindende elementen die gevoelsmatig de dorpen met elkaar verbinden.

de grenzen

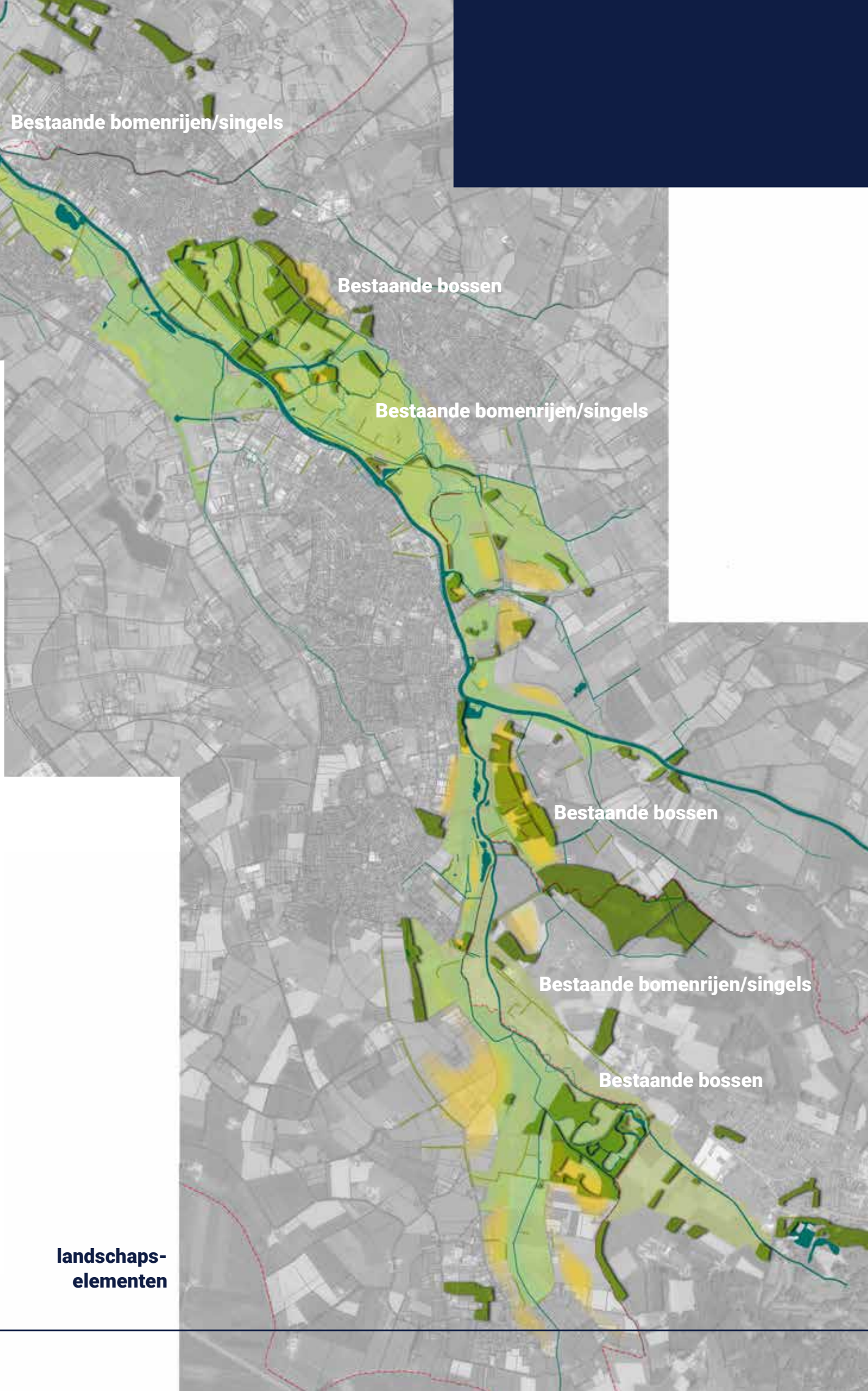

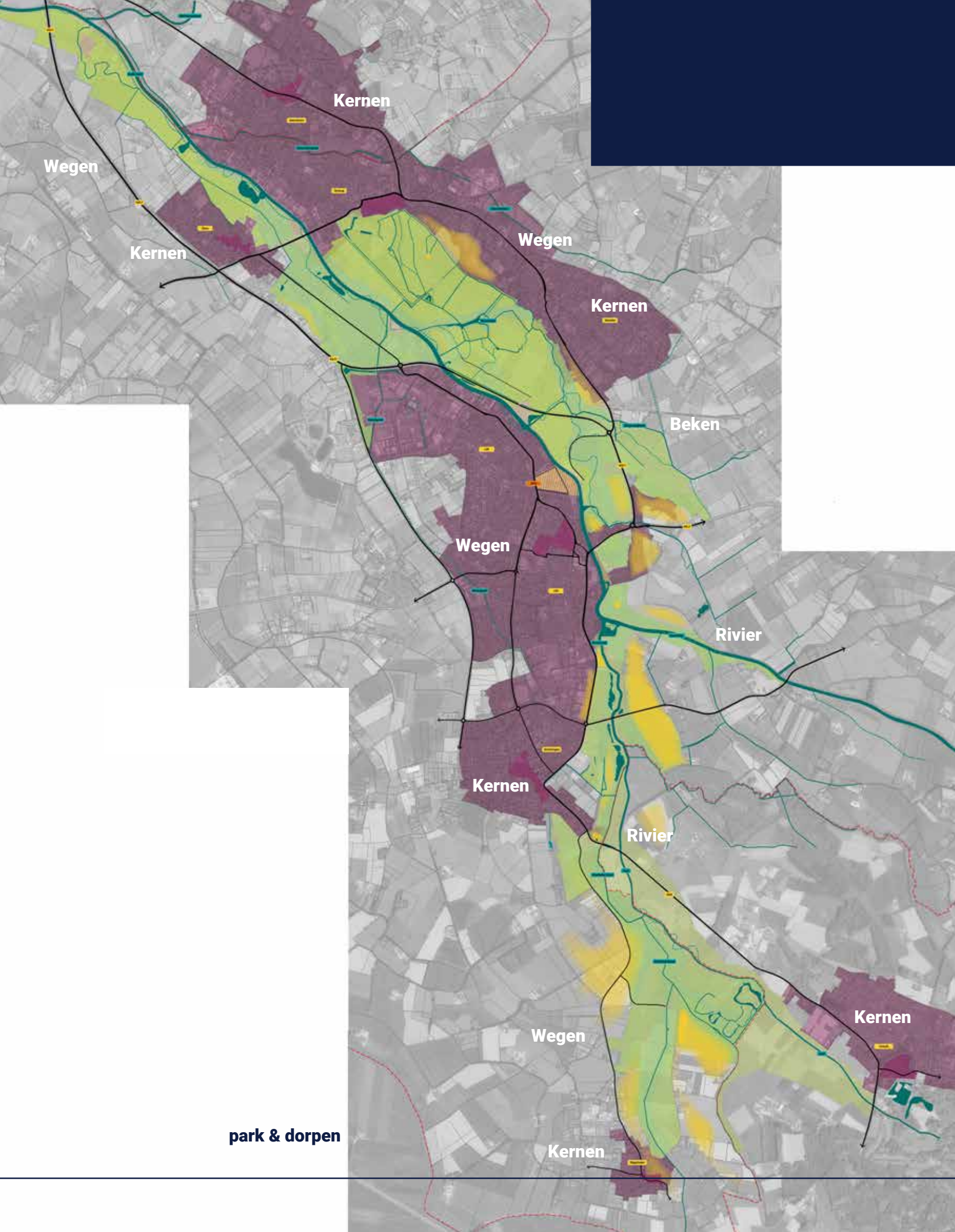

In vroegere tijden werd met een hele andere blik naar de rivier gekeken. Rivieren en watergangen moesten beheerst worden en zorgen voor een snelle afvoer van water. Ze waren belangrijk voor landbouw en industrie maar er was altijd de kans op overstromingen en overlast. Gaandeweg werd door kanalisering en indijking het water binnen de bedachte grenzen van de watergangen gehouden. Technische vooruitgang maakte het mogelijk om natte gebieden te ontginnen en in gebruik te nemen als landbouwgebied of zelfs woongebied. De ruilverkaveling versterkte deze tendens en het landschap werd steeds grootschaliger en een productiegebied. Het aantal paden die voorheen tussen akkers en weiden door liepen verminderde drastisch. Hetzelfde geldt voor landschapselementen. Door het verdwijnen hiervan is het landschap grootschaliger geworden. Het dorpse leven was ogenschijnlijk vooral gericht naar de hogere delen en de wegen die daar overheen liepen. De rivier was er om zo goed mogelijk te beheersen en nuttig te maken voor de industrie, voor transport of als aandrijving van machines. Natuurwaarden, landschappelijke kwaliteiten of recreatieve waarden hadden minder de prioriteit.

In de huidige situatie hebben we te maken met dit verleden. De Oude IJssel en de aangrenzende weiden hebben op grote delen weinig landschappelijke kwaliteit. De dorpsranden bestaan veelal uit achterkanten van woningen en bedrijfshallen en ook het beeld aan (lees vanaf) het water wordt eveneens bepaald door achterkanten. Het aantal routes over en weer is beperkt. Het contrast tussen dorp en landschap is groot met harde overgangen. Hier zal het landschapspark met de Oude IJssel een belangrijke, verbindende rol in spelen.

Tegenwoordig kijken we heel anders naar dit soort gebieden. We herkennen de mogelijke kwaliteiten en zien de noodzaak om het landschap meer natuurwaarde te geven en klimaatbestendiger te maken. Ook is meer behoefte aan een recreatief uitloopgebied. In de visie benoemen we kansen en aandachtspunten voor het landschapspark en zoeken we naar mogelijkheden om daarmee aan de slag te gaan.

Het landschapspark is dus meer dan natuur, water en landbouw. Het is ook een stedelijk landschap met stedelijke voorzieningen; een echt landschapspark.

DE KANSEN

- Het presenteren van het stedelijk gebied langs de Oude IJssel als één geheel, een stedelijk systeem met een variatie aan goed bereikbare (recreatieve) voorzieningen en woonlandschappen;
- Het maken van een robuust natuurlijk systeem dat de gevolgen van klimaatverandering kan opvangen. Dit zowel in het landschapspark, als in de dorpen (hittestress, wateroverlast en droogte);
- Het maken van een robuust en divers landschap met aandacht voor biodiversiteit;
- Het maken van een optimale balans tussen het stedelijk en natuurlijk systeem door beide te enten op het onderliggende landschap;
- Door het opstellen van een samenhangende visie en de uitvoering daarvan zetten we in op een vitaal en toekomstbestendig landschapspark Oude IJssel dat ruimte biedt voor de maatschappelijke opgaven en wensen die voor ons liggen.

DE AANDACHTSPUNTEN

- Een te grote stedelijke druk op het gebied waardoor de natuurwaarden onder druk komen te staan, dient te worden vermeden;
- Ecologische en natuurlijke waarden blijven bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gelijk of worden versterkt;
- De financiering en praktische uitvoerbaarheid van de verschillende (gedeelde) opgaven binnen het landschapspark. Voorkomen dient te worden dat een verschil kan ontstaan tussen diverse partijen voor wat betreft de kosten en de revenuen uit de verschillende ruimtelijke opgaven;
- De balans tussen bestaande belangen van aanwonenden en inwonenden van het gebied met de gestelde doelen;
- De geomorfologie vormt het DNA van het gebied, dit is een blijvend aandachtspunt/uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen;
- Aandacht voor natuurzones uit het provinciaal beleid zoals het bestaande Gelders Natuur Netwerk (GNN) en de bijbehorende groen ontwikkelzones (GO).

GNN & GO

bereikbaarheid

2.4 WAT HEBBEN WE AL BEREIKT?

In de afgelopen jaren is er al veel gedaan om de dorpen meer een gezicht naar het water te geven, om nieuwe verbindingen te maken en het riviersysteem natuurlijker en robuuster te maken. Dit gebeurde vaak op het niveau van projecten in delen van het gebied of vanuit sectoraal beleid, zoals bijvoorbeeld waterveiligheid en ecologische verbindingen.

Enkele belangrijke projecten die gerealiseerd zijn en die direct een relatie hebben met deze visie zijn bijvoorbeeld:

- Projecten van het waterschap Rijn en IJssel zoals de aanleg van de ecologische verbindingzone langs de gehele Oude IJssel;
- Het aanleggen van nieuwe natuur en nevengeulen door het waterschap Rijn en IJssel bij Gaanderen, Terborg, Ulft en op Engbergen langs de Oude IJssel en Aa-Strang;
- De realisatie van nieuwe fiets- en voetpaden rondom Etten, tussen Ulft en Silvolde, langs de Oude IJssel tussen Ulft en Engbergen en een groot aantal nieuwe verbindingen in Engbergen zelf;
- Projecten als het DRU-Industriepark, Hutten Zuid en houthandel 't Anker bij Ulft;
- De visie voor Engbergen die verschillende deelprojecten met elkaar verbond waaronder de landgoederen Ruyssegoet en Van Bon, recreatieve infrastructuur en nieuwe recreatieve ontwikkelingen zoals Diekshuus bij Gendringen en 't Lohr in Voorst;
- Grootschalige centrumherstelplannen in Terborg en Silvolde;
- De omvangrijke herstelwerkzaamheden van Huis Landfort en herinrichting omgeving naderen hun voltooiing. Het resultaat is indrukwekkend.

Uiteraard is er in de ontwikkeling van bovenstaande projecten en beleid goed gekeken naar de context op een groter schaalniveau. Toch ontbrak de overkoepelende visie op het gehele gebied. Ook is er sprake van voortschrijdend inzicht en een continue stroom van nieuwe ontwikkelingen en initiatieven in en om de Oude IJssel. Een nieuwe visie is daarom nodig.

Deze visie voegt alle afzonderlijke projecten in verschillende delen van het gebied samen, plaatst de projecten in het juiste perspectief en maakt daar één samenhangend verhaal van.

2.5 NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN INITIATIEVEN

De ambities voor het gebied zijn in de voorgaande paragrafen beschreven. Namelijk het realiseren van een samenhangend verhaal voor een landschapspark dat het groen-blaauwe hart vormt binnen een groter verstedelijkt gebied. Een sturend principe is daarbij het **lezen van het landschap** en daarmee het ontwerpen van een klimaatbestendig systeem.

In het gebied en de aanliggende dorpen zijn verschillende particuliere initiatieven die een relatie hebben tot en met het landschapspark. Door de verschillende initiatieven naast elkaar te presenteren ontstaat overzicht, worden ze met elkaar verbonden en kan er een wisselwerking ontstaan. De impact van de verschillende ontwikkelingen en initiatieven wordt daarmee vele malen groter.

Het ontwikkelen van een stadsboerderij met voedselbos, moestuin en ambachtelijk vlees kan een meerwaarde zijn voor de horeca op het DRU-Industriepark. Hier kan men dan streekgebonden producten aanbieden vanuit naastgelegen boerderij. De stadsboerderij is eveneens de beheerder van de gronden van het evenemententerrein. Daarnaast zouden op de boerderij mensen kunnen werken met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor ontstaat een wisselwerking tussen initiatieven en in het gebied.

Een groot aantal particuliere initiatiefnemers is in de afgelopen jaren in contact getreden met de gemeente Oude IJsselstreek. De schaal en het abstractieniveau van de initiatieven verschilt behoorlijk. Hieronder volgt een opsomming van enkele van deze initiatieven. Het is niet bedoeld als een compleet overzicht maar als een bloemlezing van de rijkdom aan ideeën. Van noord naar zuid:

- Een mogelijke herontwikkeling van een VAB-locatie in het noordelijk deel van het landschapspark (01);
- 'Ondernemers aan zet' in Terborg diende hun visie in over het centrum van Terborg en de relatie van Terborg tot de Oude IJssel (02);
- Hieruit vloeit het onderzoeken naar de mogelijkheden van de transformatie op Akkermansweide voort. De eerste gesprekken dienen zich aan om de transformatie te onderzoeken (Terborg aan het water). Een mogelijke herinrichting van zone tussen Etten en Terborg speelt hierbij ook een belangrijke rol (03);
- Voor een locatie, is een verzoek gekomen tot het maken van een groene woon-werk campus. Mogelijk zoekgebied hiervoor is het gebied tussen de Ulftsestraat en de Oude IJssel, ten zuiden van Etten, aangegeven als zoekgebied natuur-recreatie (04);
- Met de belangrijkste grondeigenaren in het groene gebied zijn we in gesprek over de ontwikkelopgaven zoals op het kaartbeeld op dit deelgebied aangegeven (05);
- Aan de zuidelijke rand van Silvolde, speelt een mogelijk initiatief voor de ontwikkeling van nieuwe woonvormen en van een landgoed (06);
- Bewoners van de Molenbeek in Ulft willen graag de rivier bereiken met een steiger, hetgeen nu nog niet mogelijk is (07);
- Met de belangrijkste grondeigenaren in het groene gebied zijn we in gesprek over de ontwikkelopgaven zoals op het kaartbeeld op dit deelgebied aangegeven (08);
- Er zijn ideeën voor een maatschappelijke moestuin op het DRU-Industriepark (09);

initiatieven

- De kanovereniging heeft verschillende ideeën voor het gebruiken van de Oude IJssel voor hun sport, zoals bijvoorbeeld een kano polo veld en een wildwaterbaan bij de stuw (10);
- Nabij Oversluis speelt een initiatief voor herontwikkeling van een perceel naar vernieuwde woonvormen met landschapsontwikkeling. Oriënterende gesprekken volgen (11);
- De visvereniging wil graag een visvijver realiseren nabij hun clubgebouw en goede visplekken voor wedstrijden (12);
- In het gebied Oversluis zijn er ideeën voor kleinschalige horeca, natuurontwikkeling, een voedselbos of bongerd en het toevoegen van levensloopbestendige woningen op hun perceel (13);
- De lesselganger heeft een winterstalling nodig, hiervoor is een bouwplan in voorbereiding en tevens aanlegmogelijkheden aan de zijde van het DRU-Industriepark (14);
- De verschillende stuwen in het gebied worden benut voor de winning van elektriciteit (15);
- Ontwikkeling buitenplaats nabij Voorst (16);
- Zoekgebied voor biologische landbouw rondom Hogestraat in buitengebied Megchelen (17);
- Ter uitvoering van het woonwensenonderzoek Kleine Kernen heeft de eigenaar van een bomen- en heesterkwekerij in Megchelen het plan 'Park Meghlo' bij ons ter beoordeling ingediend (18). Het plan voorziet er onder meer in een transformatie van de kwekerij tot een park waarin wordt gewoond, gerecreëerd wordt en waarin horecafaciliteiten worden gerealiseerd. Het initiatief voorziet tevens in een aantrekkelijke en veilige fietsverbinding richting Huis Landfort (19).

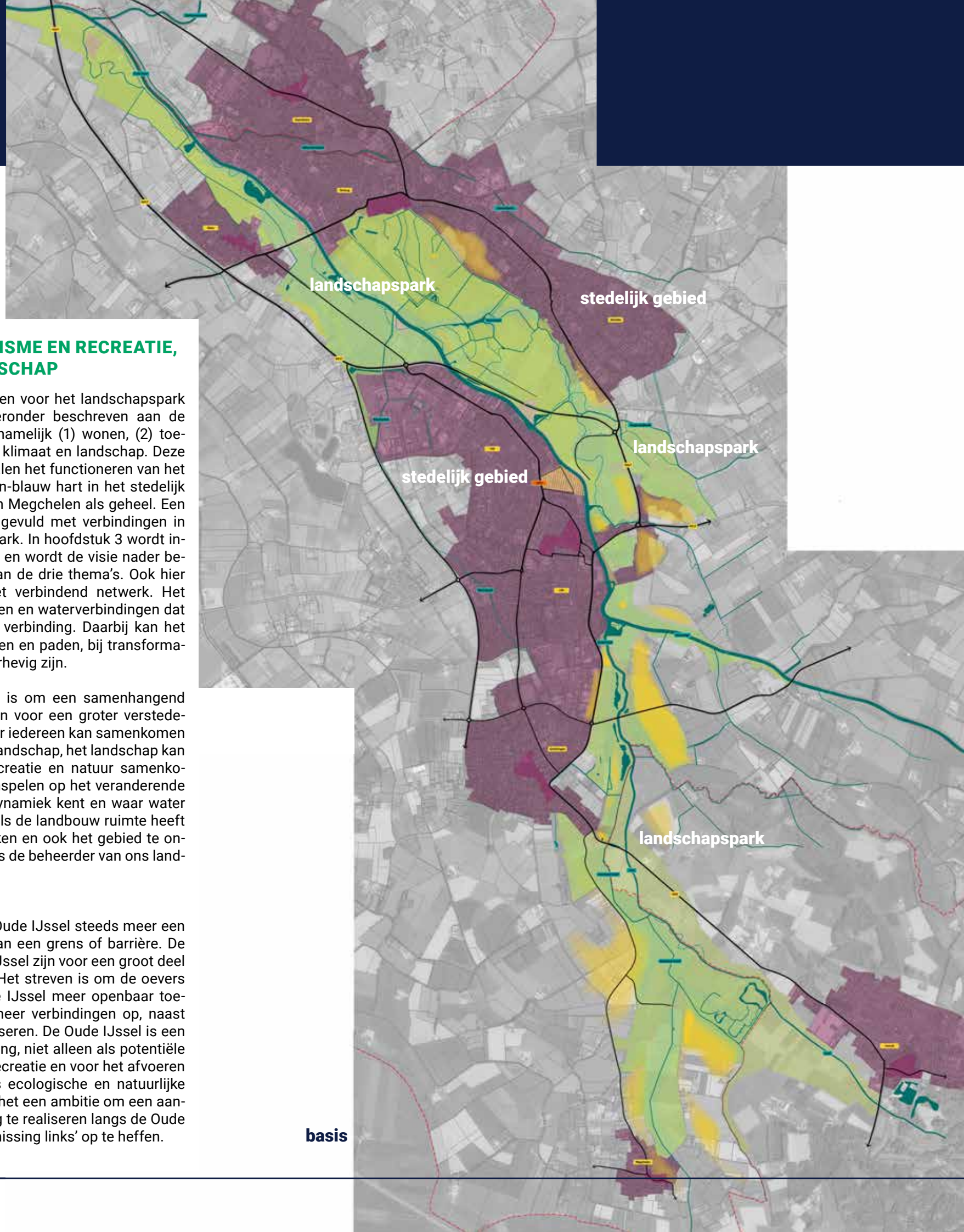
2.6 WONEN, TOERISME EN RECREATIE, KLIMAAT EN LANDSCHAP

De ambities op hoofdlijnen voor het landschapspark Oude IJssel worden hieronder beschreven aan de hand van drie thema's, namelijk (1) wonen, (2) toerisme en recreatie en (3) klimaat en landschap. Deze drie thema's samen bepalen het functioneren van het landschapspark als groen-blauw hart in het stedelijk gebied tussen Terborg en Megchelen als geheel. Een visie op hoofdlijnen, aangevuld met verbindingen in en door het landschapspark. In hoofdstuk 3 wordt ingezoomd per deelgebied en wordt de visie nader beschreven aan de hand van de drie thema's. Ook hier weer aangevuld met het verbindend netwerk. Het systeem van wegen, paden en waterverbindingen dat zorgt voor een optimale verbinding. Daarbij kan het huidige patroon van wegen en paden, bij transformatie aan verandering onderhevig zijn.

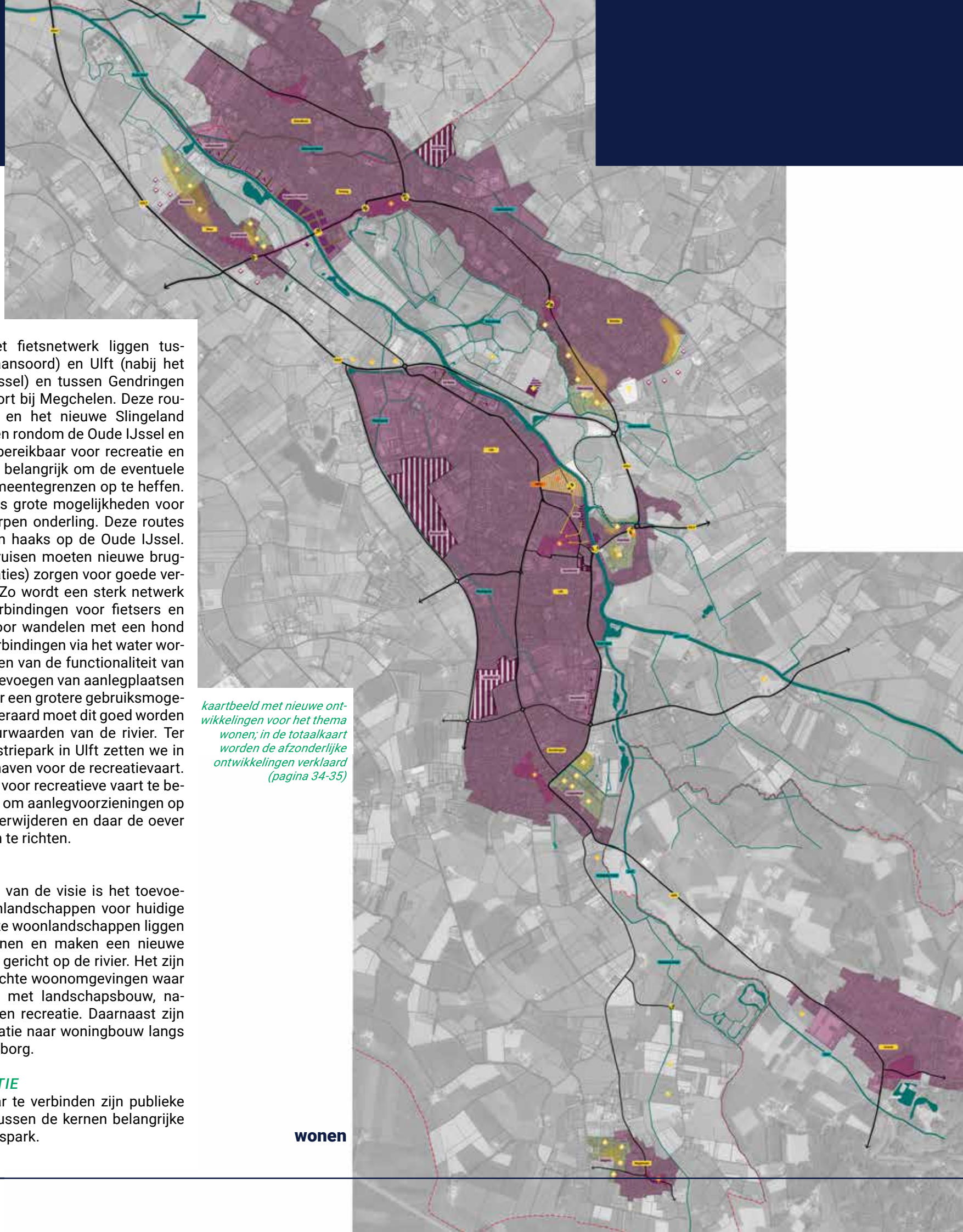
De belangrijkste ambitie is om een samenhangend landschapspark te maken voor een groter verstedelijkt gebied. Een plek waar iedereen kan samenkomen en kan genieten van het landschap, het landschap kan lezen en waar water, recreatie en natuur samenkomen. Een zone die kan inspelen op het veranderende klimaat, die een eigen dynamiek kent en waar water de ruimte de heeft. Net als de landbouw ruimte heeft om in het gebied te werken en ook het gebied te onderhouden. Deze sector is de beheerder van ons landschap.

VERBINDINGEN

Het is belangrijk dat de Oude IJssel steeds meer een verbinding is in plaats van een grens of barrière. De gronden langs de Oude IJssel zijn voor een groot deel privaat bezit geworden. Het streven is om de oevers en rivierdal van de Oude IJssel meer openbaar toegankelijk te maken en meer verbindingen op, naast en over het water te realiseren. De Oude IJssel is een belangrijke waterverbinding, niet alleen als potentiële vaarverbinding voor de recreatie en voor het afvoeren van water, maar ook als ecologische en natuurlijke verbinding. Daarnaast is het een ambitie om een aantrekkelijke fietsverbinding te realiseren langs de Oude IJssel en zogenaamde 'missing links' op te heffen.

De missing links in het fietsnetwerk liggen tussen Terborg (nabij Vulkaansoord) en Ulft (nabij het Speeltuinpad/Over de IJssel) en tussen Gendringen (nabij de Wildt) en Landfort bij Megchelen. Deze route verbindt Doetinchem en het nieuwe Slingeland Ziekenhuis met alle kernen rondom de Oude IJssel en maakt dit fraaie gebied bereikbaar voor recreatie en toerisme. Het is dus ook belangrijk om de eventuele missing links over de gemeentegrenzen op te heffen. De fietsroute biedt tevens grote mogelijkheden voor het verbinden van de dorpen onderling. Deze routes liggen over het algemeen haaks op de Oude IJssel. Daar waar ze de rivier kruisen moeten nieuwe bruggen (op strategische locaties) zorgen voor goede verbindingen over en weer. Zo wordt een sterk netwerk gemaakt. Niet alleen verbindingen voor fietsers en wandelaars, maar ook voor wandelen met een hond of paardrijden. Ook de verbindingen via het water worden sterker. Het verbeteren van de functionaliteit van de lesselganger en het toevoegen van aanlegplaatsen langs de rivier zorgen voor een grotere gebruiksmogelijkheden van de rivier. Uiteraard moet dit goed worden afgestemd met de natuurwaarden van de rivier. Ter hoogte van de DRU-Industriepark in Ulft zetten we in op de realisatie van een haven voor de recreatievaart. Dit om de mogelijkheden voor recreatieve vaart te bevorderen, maar zeker ook om aanlegvoorzieningen op ongewenste plekken te verwijderen en daar de oever op een natuurlijke wijze in te richten.

WONEN

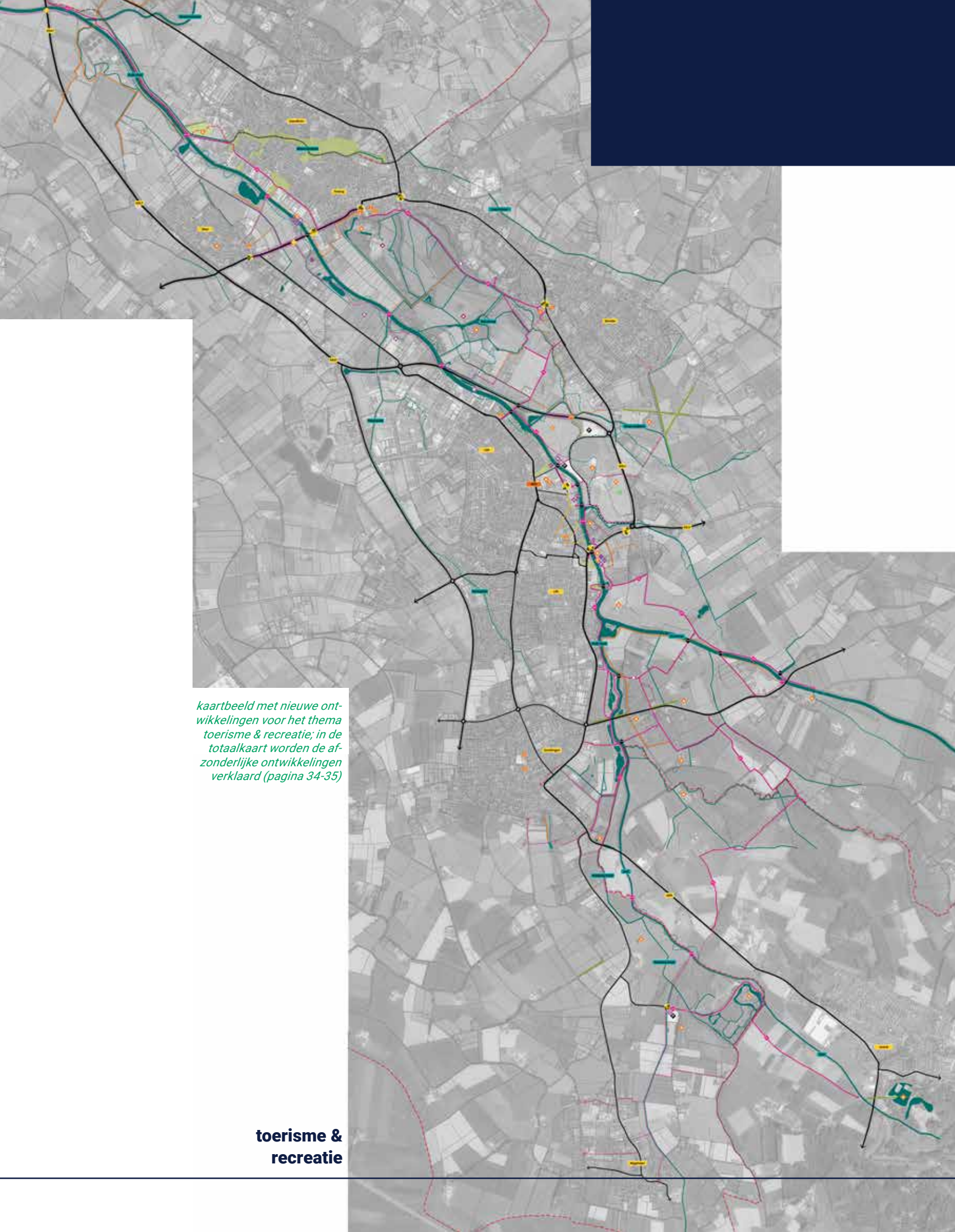
Een belangrijk onderdeel van de visie is het toevoegen van bijzondere woonlandschappen voor huidige en nieuwe bewoners. Deze woonlandschappen liggen tegen de bestaande kernen en maken een nieuwe voorkant voor de dorpen, gericht op de rivier. Het zijn landschapstypisch ingerichte woonomgevingen waar wonen gecombineerd is met landschapsbouw, natuurontwikkeling, paden en recreatie. Daarnaast zijn er ideeën over transformatie naar woningbouw langs de waterkant, zoals in Terborg.

TOERISME EN RECREATIE

Om de kernen met elkaar te verbinden zijn publieke en recreatieve functies tussen de kernen belangrijke functies in het landschapspark.

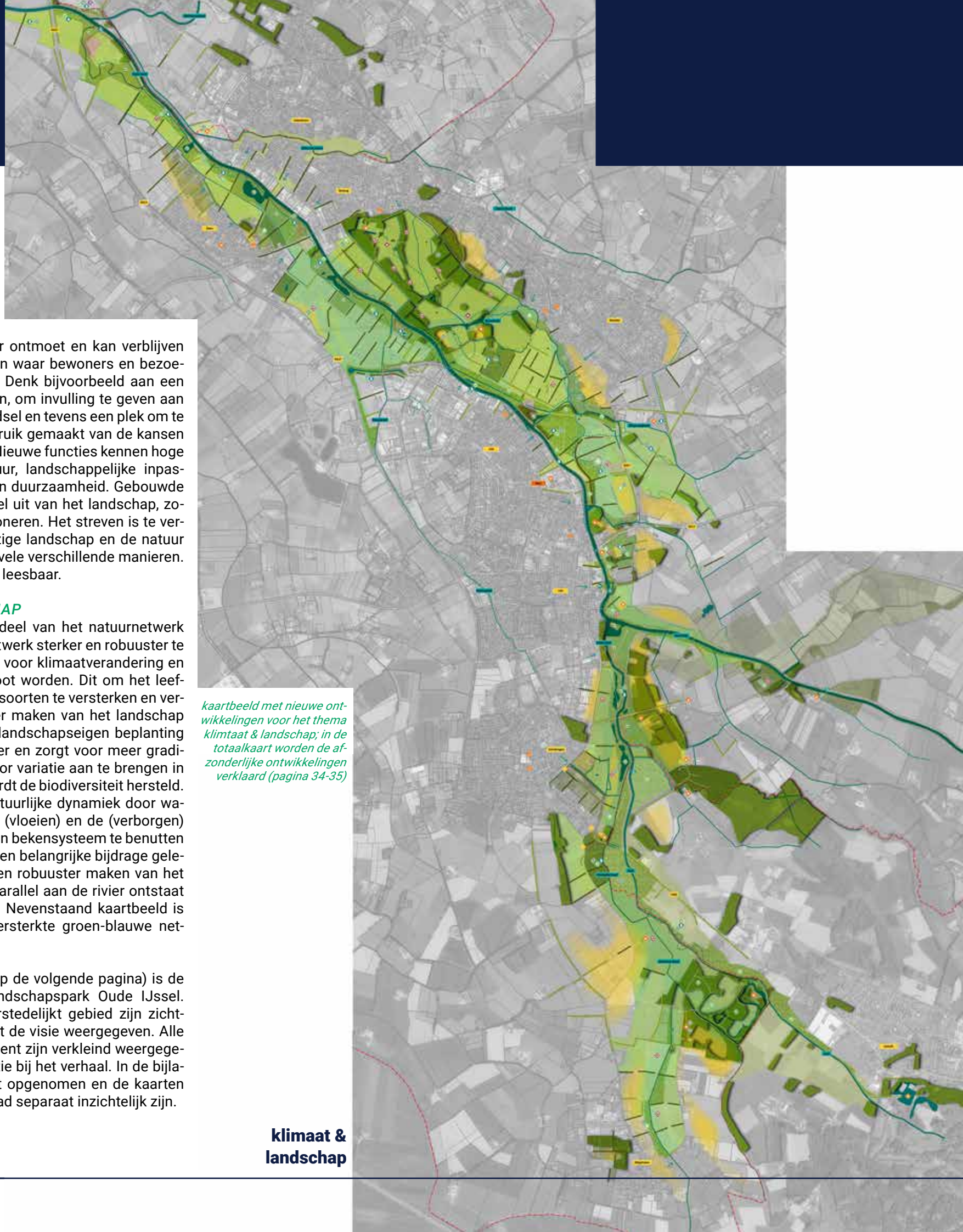
kaartbeeld met nieuwe ontwikkelingen voor het thema wonen; in de totaalkaart worden de afzonderlijke ontwikkelingen verklaard (pagina 34-35)

wonen

kaartbeeld met nieuwe ontwikkelingen voor het thema toerisme & recreatie; in de totaalkaart worden de afzonderlijke ontwikkelingen verklaard (pagina 34-35)

toerisme & recreatie

Plekken waar men elkaar ontmoet en kan verblijven in een fraaie omgeving en waar bewoners en bezoekers gebruik van maken. Denk bijvoorbeeld aan een voedselbos bij iedere kern, om invulling te geven aan lokaal geproduceerd voedsel en tevens een plek om te ontmoeten. Er wordt gebruik gemaakt van de kansen die het landschap biedt. Nieuwe functies kennen hoge ambities voor architectuur, landschappelijke inpassing, natuurinclusiviteit en duurzaamheid. Gebouwde voorzieningen maken deel uit van het landschap, zowel in beeld als in functioneren. Het streven is te verwonderen en het aanwezige landschap en de natuur te beleven en dat kan op vele verschillende manieren. We maken het landschap leesbaar.

KLIMAAT EN LANDSCHAP

De Oude IJssel is onderdeel van het natuurnetwerk GNN. De ambitie is dit netwerk sterker en robuuster te maken, zodat het klaar is voor klimaatverandering en de natuurwaarden vergroot worden. Dit om het leefgebied van verschillende soorten te versterken en vergroten. Het kleinschaliger maken van het landschap door het toevoegen van landschapseigen beplanting maakt het netwerk sterker en zorgt voor meer gradienten en overgangen. Door variatie aan te brengen in de soorten beplanting wordt de biodiversiteit hersteld. Het terugbrengen van natuurlijke dynamiek door water in het gebied te laten (vloeien) en de (verborgen) haarvaten van het rivier- en bekensysteem te benutten voor natte natuur wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het versterken en robuuster maken van het groen-blauwe netwerk. Parallel aan de rivier ontstaat dan nieuwe natte natuur. Nevenstaand kaartbeeld is een weergave van dit versterkte groen-blauwe netwerk.

De kaart daarnaast (en op de volgende pagina) is de totale visie voor het landschapspark Oude IJssel. Landschap, water en verstedelijkt gebied zijn zichtbaar en met iconen wordt de visie weergegeven. Alle kaarten in dit visiedocument zijn verkleind weergegeven en dienen ter illustratie bij het verhaal. In de bijlage zijn alle kaarten apart opgenomen en de kaarten zullen ook als los kaartblad separaat inzichtelijk zijn.

kaartbeeld met nieuwe ontwikkelingen voor het thema klimaat & landschap; in de totaalkaart worden de afzonderlijke ontwikkelingen verklaard (pagina 34-35)

klimaat & landschap

*kaartbeeld (totaalkaart)
voor het landschapspark
Oude IJssel; in de totaal-
kaart op de volgende pagi-
na's worden de afzonderlij-
ke ontwikkelingen verklaard
(pagina 34-35)*

**landschapspark
Oude IJssel ^**

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Recreatie & toerisme

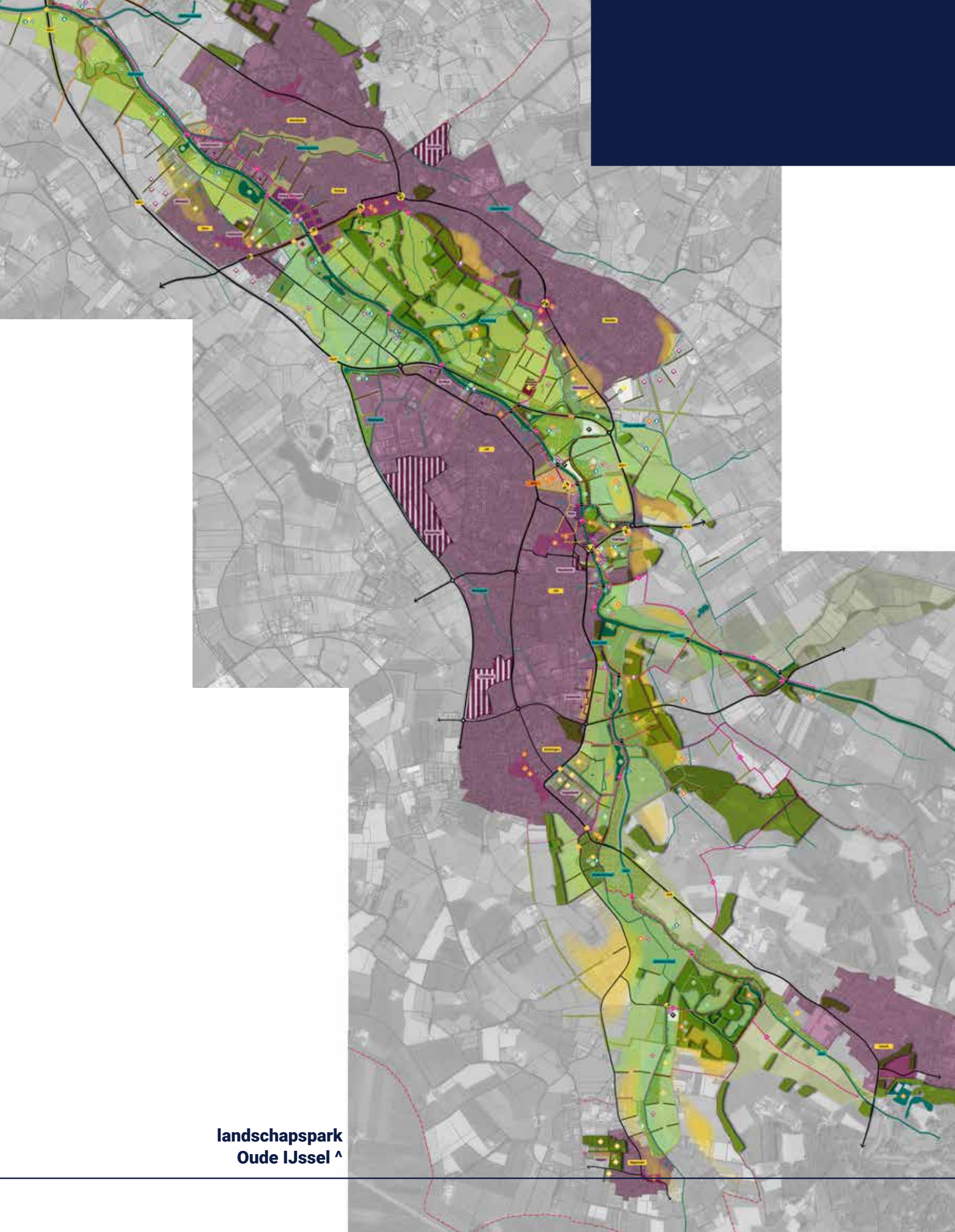
- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De IJsselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheid (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegenheid en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

landschapspark
Oude IJssel ^

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

→ 3. HET LANDSCHAPSPARK IN DELEN

3.1 DEELGEBIEDEN

Het landschapspark Oude IJssel bestaat uit een aantal deelgebieden. Deze deelgebieden zijn bepaald op basis van logische (landschappelijke en stedelijke) grenzen. Per deelgebied beschrijven we kort de belangrijkste kenmerken van het gebied en daarnaast de kansen die er liggen voor het realiseren van nieuwe verbindingen, bijzondere woonlandschappen (thema wonen), vormen van recreatie en mogelijkheden voor toerisme (thema toerisme en recreatie) en natuur- en landschapontwikkeling in een klimaatbestendig landschap (thema klimaat en landschap). Ofwel we schetsen een toekomstbeeld van het landschapspark Oude IJssel ingezoomd per deelgebied aan de hand van deze thema's, aangevuld met verbindingen.

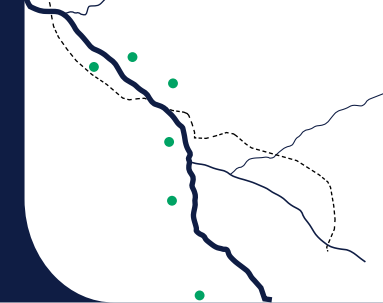

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 1

Recreatie & toerisme

- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De IJsselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheden (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegenheden en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

3.2 DEELGEBIED TUSSEN TERBORG & ETEN

Het deelgebied bestaat grofweg uit het gebied begrensd door de kernen van Gaanderen, Terborg en Etten en de stuw en sluis De Pol ten noorden van Gaanderen. De Bielheimerbeek en Akkermansbeek stromen hier in de Oude IJssel.

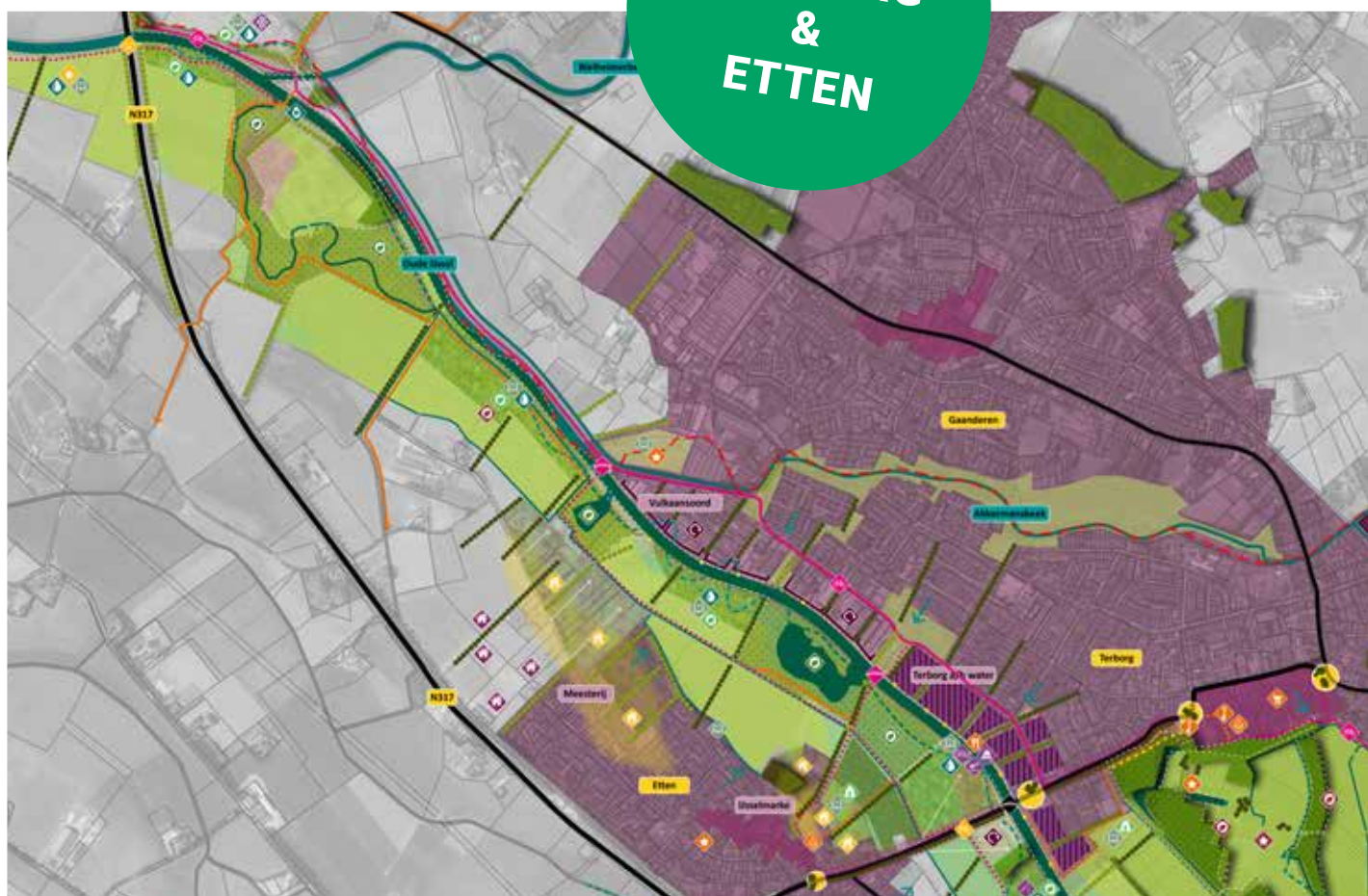
Kenmerkend voor dit gebied is het industriële en stedelijke karakter van de randen van het landschapspark. Rondom de Pol is een groot gebied in gebruik voor waterzuivering. In Terborg is een brede en lange zone langs de Oude IJssel in gebruik als bedrijventerrein. Ook aan de Ettense kant zien we rondom de historische kern, aan de zijde van de rivier, bedrijvigheid in de vorm van bedrijfshallen en een tankstation. De betreedbaarheid van het gebied rond de Oude IJssel is behoorlijk beperkt. Er is door bewoners van Etten en Terborg in de afgelopen jaren reeds gewerkt aan het aanleggen van paden en verbindingen in dit gebied.

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

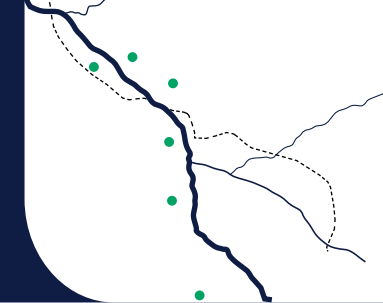

TUSSEN
TERBORG
&
ETTEN

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 1

Zo is het vanuit Etten mogelijk om een ommetje te maken in het gebied tussen De Pol en de kern. In Terborg is een park (scheg) aangelegd tussen de bedrijven om weer contact te maken met de Oude IJssel. Aan de transformatie met verfraaiing en verbetering van de verbindende weg tussen de kernen, de Zeddamseweg-Ettensestraat wordt op korte termijn invulling gegeven.

De beken, zoals Bielheimerbeek en Akkermansbeek, vormen de verbinding met het achterland en zijn de haarvaten van de Oude IJssel. Beken en oevers leveren een belangrijke bijdrage bij het klimaatbestendig maken van het landschap en de omgeving. Denk bijvoorbeeld aan natuurvriendelijke oevers, of andere inrichting om het water langer vast te houden. We moeten meer ruimte creëren voor de beken, zeker ook gezien de recente gebeurtenissen in Limburg. Het klimaat verandert, we moeten hierop inspelen. De Akkermansbeek en nabij gelegen zone moet bij de ontwikkeling van Voorbroek een klimaatbestendige inrichting krijgen.

VERBINDINGEN

De verbindingen tussen de dorpen Terborg, Etten en Gaanderen worden op verschillende manieren versterkt, zodat op een prettige manier uitwisseling mogelijk is. Een fijnmazig netwerk draagt bij aan de leefbaarheid van het gebied en maakt het mogelijk om het landschap beter te kunnen lezen, want het is beter toegankelijk. Nieuwe fiets- en voetpaden, die op een aantal plekken over de Oude IJssel gaan, zorgen voor aantrekkelijke routes door het gebied. De randen van de dorpen zijn behoorlijk gesloten, zoals in Terborg waar de bedrijvigheid met zijn rug naar het water staat en waar minder fraaie bedrijfshallen het aanzicht bepalen. Ook het realiseren van nieuwe publieke functies in het gebied voegt gebruikswaarde toe aan het gebied hetgeen voor verbindingen zorgt.

Het bedrijventerrein in Terborg, langs de Oude IJssel wordt voorzien van een nieuwe impuls. Door transformatie naar wonen of door revitalisering. Het doel is Terborg een gezicht aan het water te geven. Daarbij horen nieuwe verbindingen en landschaps- en groenelementen maar ook een nieuw stedelijk woongebied met bijvoorbeeld een fraaie wandelkade, kleinschalige horeca en aanlegmogelijkheden voor de lesselganger en recreatievaart.

Met name voor het deel tussen de scheg en de Ettensestraat is er de ambitie een nieuw woongebied te realiseren (Terborg aan het water). Rondom de brug liggen ook kansen op een fraaie opwaardering. Hierbij kan gekeken worden naar beide kanten van de rivier waar bedrijfspanden staan. De opwaarderingen van deze plekken draagt bij aan de verbetering van de entree van Terborg.

WONEN

Aan de Ettense kant zien we ook mogelijkheden voor woningbouwontwikkeling. Langs de rand van Etten, aan de zijde van het water en als overgang naar het landschapspark, is plek voor een bijzonder woonlandschap op een landschapstypische manier en vormt daarmee het nieuwe gezicht van Etten aan het water. Dit is het ontwikkelen van (nieuwe) woonvormen op een manier die opgaat in het landschap. Bebouwing en landschap spelen een spel, gaan naadloos in elkaar over, vormen een eenheid en geen contrast. Denk daarbij aan wonen op een terp of met de voeten in het water of als onderdeel van landschappelijke structuren en reagerend op de ondergrond en het ontstaan van het landschap. Het doel in dergelijke zones is het realiseren van een dorpsrand die reageert op het landschap en gebruik maakt van de kwaliteiten van het landschap, het reageert op de aanwezigheid van water en de soms lagere ligging door daar op een innovatieve en duurzame manier mee om te gaan. Bijkomend wordt aan landschapsontwikkeling gedaan en nieuwe paden gerealiseerd.

TOERISME EN RECREATIE

De recreatieve gebruiksmogelijkheden worden versterkt, met name daar waar de dorpen elkaar raken. Samen met bewoners van beide dorpen zijn ideeën ontwikkeld om aan de Ettense zijde van de Oude IJssel een rivierstrand inclusief een paviljoen toe te voegen. Aan de Terborgse zijde ontstaan een kade met boulevard waaraan ook horeca een plek heeft en een haven. Hier ontstaat een bruisende waterkant met vele recreatieve mogelijkheden.

KLIMAAT EN LANDSCHAP

Een deel van de zone langs de Oude IJssel is onderdeel van de GNN. In de laatste decennia zijn verschillende projecten opgestart om de rivier meer ruimte te geven (waterberging) en daarbij extra natuurwaarden toe te voegen en bij te dragen aan de klimaatbestendigheid van de Oude IJssel.

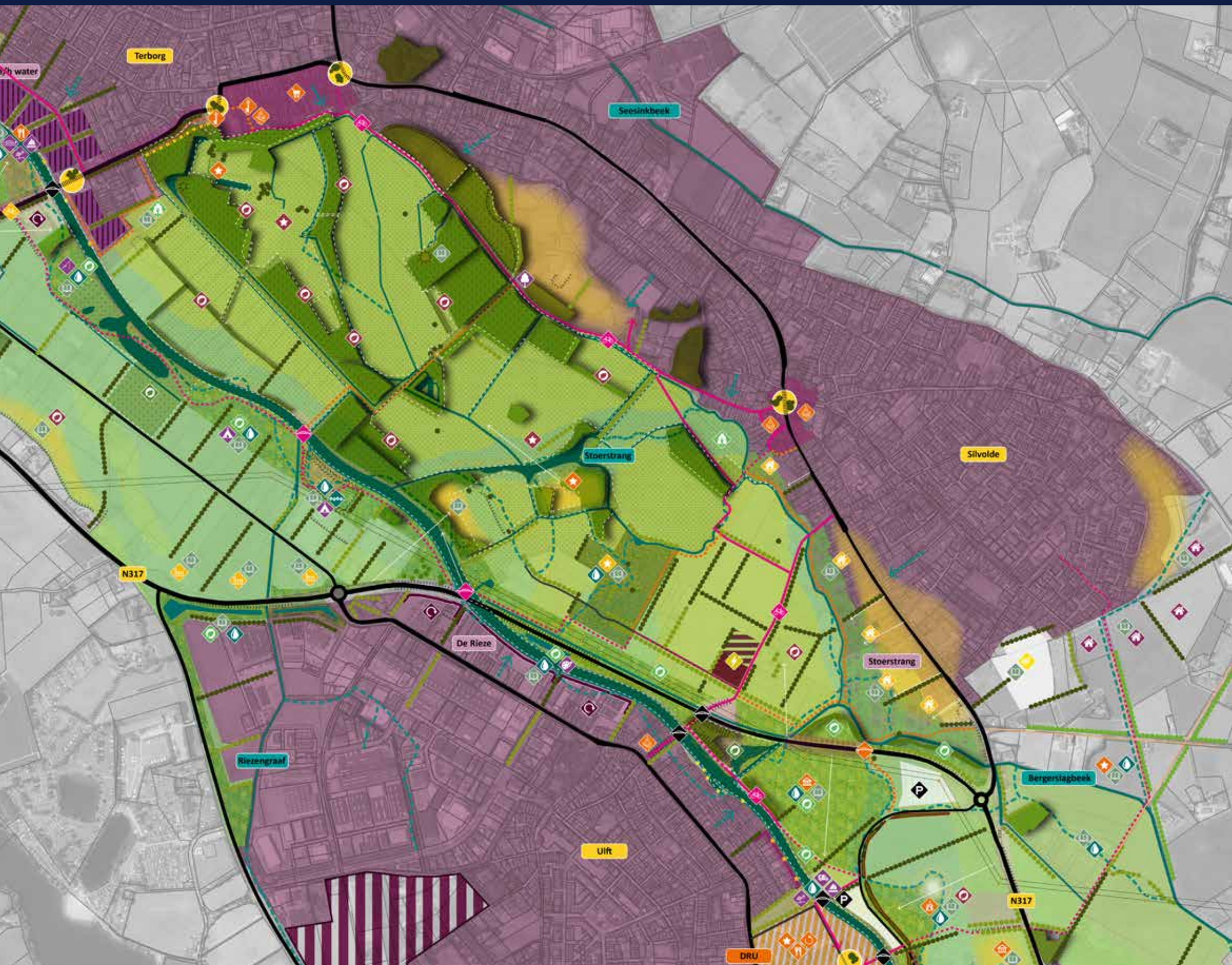
In de zone tussen Etten en Terborg liggen nog meer kansen. Het oorspronkelijke slingerende verloop van de Oude IJssel vormt hierbij de inspiratie. Vroeger meanderde de rivier, het kende een slingerend verloop. Herstellen van dit verloop of benutten van de meanders en de haarvaten van de rivier voor extra water en dynamiek, vergroot de klimaatbestendigheid. De meanders, haarvaten en bijbehorende weiden zouden af en toe onder water moeten kunnen lopen. Het gecontroleerd opzetten van water (vloeien) ten tijde van veel en hoog water. Dit zorgt voor extra dynamiek en nieuwe natte natuur. Nader onderzoek moet uitwijzen welke delen van de haarvaten en weiden bij de rivier hiervoor geschikt zijn. Dit wordt extra waardevol als dit ook gecombineerd wordt met recreatieve routes en ommetjes. Kruidenrijke en/of bloemrijke graslanden in de weiden of langs de randen van weiden en akkers vergroot de biodiversiteit. Door verbindende groenstructuren haaks op de rivier toe te voegen, zoals bomenrijen of heggen ontstaat meer beschutting en een kleinschaliger beeld. Uiteraard passend in het rivierenlandschap. Op deze wijze wordt het landschap rondom de rivier een echte beleving en een gezonde en prettige leefomgeving voor mens en dier.

Samenvattend, een opsomming van enkele bijzondere onderdelen van de visie in dit gebied:

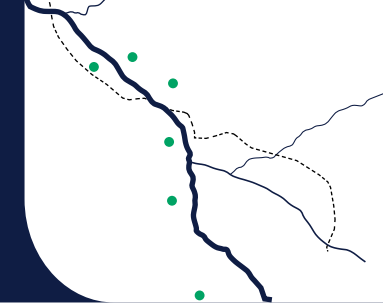
- **Transformatie van de dorpsranden van Terborg en Etten;**
- **Aanleg van nieuwe natuur in dit gebied, nat en droog, geïnspireerd op de natuurlijke loop van de rivieren (meander en haarvaten) en de overgangen tussen hoog en laag;**
- **Herstellen natuurlijke dynamiek in het waterrijke gebied;**
- **Klimaatbestendig maken van het landschap rondom de rivier;**
- **Landschapsbouw, aanleg van nieuwe landschapselementen;**
- **Betere verbindingen tussen de kernen Terborg en Etten;**
- **Versterken van de recreatieve mogelijkheden op en bij de Oude IJssel tussen Terborg en Etten;**
- **Het beter beleefbaar maken van de cultuurhistorische en aardkundige waarden;**
- **Toevoegen van bijzondere woonlandschappen bij Terborg en Etten.**

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 2

Recreatie & toerisme

- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De Iesselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheden (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegenheid en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

3.3 DEELGEBIED TUSSEN TERBORG, SILVOLDE & DE SLINGERPARALLEL

Het deelgebied bestaat grofweg uit twee delen. Het betreft de gronden van landgoed Wisch ten noorden van de Oude IJssel en daarnaast het gebied ten zuiden van de Oude IJssel tussen Etten en Ulft.

Het landgoed bestaat, naast Huis Wisch, uit een lappendeken van bos, akkers en weiden, grote groen- en waterstructuren en restanten van kasteel Schuilenburg. Het landgoed is van een grote schoonheid en wordt deels begrensd door natuurlijke grenzen zoals de Oude IJssel in het zuiden en de rivierduinen van de Paasberg in het noorden. Aan de noordwestzijde grenst het aan de kern van Terborg. Door het landgoed stroomt een fijnmazig watersysteem van haarvaten van de Oude IJssel. Zo loopt Stoerstrang diagonaal door het landgoed en voedt de voormalige gracht van kasteel Schuilenburg en mondt uit in de Oude IJssel nabij een, in bos verscholen, rivierduin. Voor landgoederen wordt gezocht naar duurzame instandhouding van deze landschappelijke eenheden.

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Door het waterschap en provincie is aangegeven dat rondom het fijnmazige watersysteem ecologische waarde in potentie aanwezig is, maar in de huidige situatie onvoldoende wordt benut. Hier ligt een kans om de waarde te vergroten. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van brede rietoevers, natuurlijke oevers en het beleefbaar maken hiervan voor mens en dier.

De grens van het landgoed ligt grofweg bij de weg Over de IJssel. Vanaf hier vernauwt het landschapspark zich en liggen de kernen Silvolde en Ulft dicht bij elkaar. Hier oogt het landschap stedelijker en rommeliger. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van grote infrastructuur zoals de N317, de grote elektriciteitsmasten en het transformatorstation. Dit station zal in de toekomst mogelijk uitgebreid gaan worden met het oog op de energietransitie. De randen van Ulft en Silvolde laten zich zien als achterkanten, waarbij het uitzicht op Ulft deels ook nog bestaat uit oude bedrijfshallen. Hier komt nog bij dat het landschap relatief leeg is waardoor het grootschalige en stedelijke beeld versterkt wordt. Landschappelijke structuren zoals de Bergerslagbeek zijn in het verleden gekanaliseerd en ondergeschikt gemaakt aan bijvoorbeeld de provinciale weg N317. Ook opgaande landschapselementen zijn verdwenen. Hier liggen kansen om dit te herstellen. Landschapskunst zorgt voor een extra dimensie aan het beleefbaar maken en het leesbaar maken van het landschap. Bijvoorbeeld langs de N317 liggen hier kansen, maar ook elders in het gebied. Om het gezicht naar de rivier tijdelijk aantrekkelijk te maken is de wens om bedrijfshallen (achterkanten) te voorzien van schilderkunst.

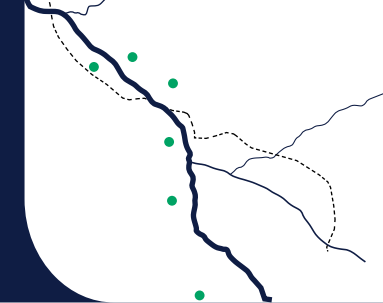
Het andere deel van het deelgebied betreft de zone tussen Etten en Ulft ten zuiden van de Oude IJssel. Dit deel maakt uit van het systeem van zogeheten restgeulen met daarin dekzand terrasruggen. Het gebied kenmerkt zich door een rationele verkavelingsstructuur, met de Ulftsestraat als centrale as. Ter plaatse van de Scholtendijk zien we afwijkende verkavelingsrichting, voortkomend uit de veranderende ondergrond en hoogteligging.

**TUSSEN
TERBORG,
SILVOLDE &
DE SLINGER-
PARALLEL**

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 2

De N317, die hier over de hogere rug van het buurtschap IJsselhunten loopt vormt de rand van het deelgebied.

VERBINDINGEN

Het maken van verbindingen is in dit deelgebied erg belangrijk. Niet alleen om verschillende functies en de verschillende dorpen beter met elkaar te verbinden, maar ook om de toegankelijkheid van het gebied te vergroten en daarmee het landschap beter leesbaar te maken. Om verschillende redenen is op dit moment het aantal verbindingen en de betreedbaarheid van het gebied erg laag. Het landgoed Wisch is afgesloten voor publiek en daarom vormt dit gebied een barrière. Andere barrières zijn de Oude IJssel zelf en de N317. Voor de voetganger en fietser is er één mogelijkheid om deze te passeren en dat is bij het Speeltuinpad/Over de IJssel. De N317 is niet alleen voor de inwoners en gebruikers een barrière, maar ook voor dieren.

Het doortrekken van het fietspad langs de Oude IJssel tussen Ulft en Etten/Terborg en het toevoegen van een aantal bruggen zou een grote verbetering zijn voor het netwerk. Het zou alternatieve en snellere routes bieden tussen de verschillende dorpen. Routes die door het landschap lopen vergroten het beleefbaar en leesbaar maken van het landschap. Prettige routes door het groen in plaats van alleen over wegen in en door de dorpen. Verscholen ligt hier een aantal waardevolle elementen zoals de steilrand nabij het voormalige IJsselhunten, een beboste rivierduin aan de zijde van landgoed Wisch en een aantal meanders en restgeulen van het watersysteem. Verborgen kwaliteiten die zichtbaar gemaakt worden langs de routes, zodat een aantrekkelijke route ontstaat en wij het landschap leren lezen. Zoals gezegd, vormen nieuwe bruggen een verbetering voor het netwerk, dit geldt ook voor de brug over de N317 tussen het Speeltuinpad en de rotonde naar Silvolde.

Naast een goede verbinding voor de mens, zou hier ook een (natte) verbinding onder de N317 gerealiseerd moeten worden voor water en dieren.

Een transformatie van de weg met aandacht voor verbinding en klimaat.

Bijna alle dorpen hebben geen gezicht aan het water. De oriëntatie van de dorpen is niet gericht naar het landschapspark en het beeld wordt gevormd door achterkanten van bebouwing of bedrijven. Daarnaast is op die delen het dorp nauwelijks verbonden met het landschap. In Silvolde is lintbebouwing ontstaan langs de Ulftseweg waar over een grote afstand (1 kilometer) maar één doorverbinding richting het landschapspark is, namelijk de straat Over de IJssel. Over deze gehele lengte bepalen de achterkanten het aangezicht van het dorp. Dit zorgt voor een minder fraaie aanblik, met name op het smalste punt van de zone, nabij de rotonde N317-Ulftseweg.

Met name in deze zone wordt ingezet op nieuwe dwarsverbindingen en in overleg met landgoed Wisch is overeengekomen om een fietsverbinding richting de campus van het Almende college in Silvolde te realiseren. De mogelijkheid ontstaat om deze route door te verbinden naar het centrum van Silvolde, nabij de Kerkenstraat. Dit fraaie stukje Silvolde met zijn historische NH kerk vormt nu nog een achterkant maar kan een fraaie dorpsentree worden. Het voornemen is om in gesprek te blijven met landgoed Wisch en verdere mogelijkheden te verkennen om wandelverbindingen toe te voegen aan het gebied. Dit om het landgoed duurzaam in stand te houden. Het zou interessant zijn om een verbinding te realiseren van de Paasberg naar de Oude IJssel. Verder wordt onderzocht of er voetgangersverbindingen toegevoegd kunnen worden in de driehoek begrensd door de Ulftseweg in Silvolde, de straat Over de IJssel en de dorpsrand van Ulft. Dit in combinatie met natuurontwikkeling en wonen langs de rand van Silvolde. Als verrijking van het bos op de Paasberg, met een volwassen boombestand, kan de mogelijkheid van een klimbos onderzocht worden.

WONEN

Aansluitend bij hetgeen hiervoor omschreven, ontstaan bijzondere landschapstypische woonomgevingen die kwaliteit toevoegen aan de dorpsrand van Silvolde. In de omgeving Kerkenstraat en scoutingterrein is er een mogelijkheid een nieuwe entree van Silvolde te maken. Tussen Stoerstrang en Ulftseweg zijn mogelijkheden voor landschapstypisch wonen in combinatie met natuurontwikkeling en nieuwe verbindingen. Een andere kans voor een bijzondere woonomgeving ligt ten zuiden van Silvolde tussen de rivierduin (De Bult) en het lanencomplex dat lang geleden is aangelegd door de bewoners van de toenmalige havezate De Lichtenberg. Verscholen in het landschap ligt hier een stukje geschiedenis van het gebied. De ster-vormige wegenstructuur laat nog iets zien van het verleden van De Lichtenberg. Hier ligt een kans om deze bijzondere verkaveling en geschiedenis beleefbaar te maken.

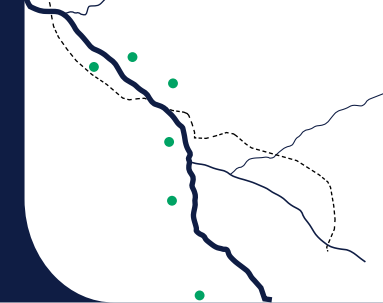
Aan de Ulftse kant ligt bedrijventerrein de Rieze. De ambitie is om dit terrein op te waarderen. Transformatie naar wonen is daarbij een optie. Om verplaatsen van bedrijvigheid mogelijk te maken is ten noorden van de N317 ruimte voorzien (zoekgebied) om in de toekomst een werklandschap te ontwikkelen, gekoppeld aan een goede ontsluiting. Tevens kan gedacht worden nieuwe bedrijvigheid buiten de grenzen van het landschapspark. In de tijdelijke sfeer moeten achterkanten van bedrijfshallen aan het water verfraaid worden met schilderkunst.

TOERISME EN RECREATIE

De recreatieve mogelijkheden in dit gebied haken aan op en vullen aan op reeds bestaande kwaliteiten zoals de centra van Terborg en Silvolde met hier de aanwezige horeca en verblijfsmogelijkheden, het DRU-Industriepark, landgoed Wisch met natuur en cultuurhistorie (kasteel Schuilenburg). Het beter ontsluiten van het landgoed zou daarbij een grote winst zijn. De recreatieve mogelijkheden van de Oude IJssel worden vergroot door nieuwe bruggen, aanlegplekken toe te voegen en slim om te gaan met de positie van visplaatsen. Een kans ligt in het toevoegen van bijzondere verblijfsvormen in en bij de natuur, zoals een B&B, een (micro)hotel, een groene campus of natuurrecreatie. Maar ook het wateren van hout (oude bouwmogelijkheden, verhalen vertellen) en het zichtbaar maken van een rivierduin maken het gebied recreatief aantrekkelijk.

KLIMAAT EN LANDSCHAP

In dit deelgebied is reeds sprake van een robuust natuurgebied, namelijk het landgoed Wisch. In overleg met de eigenaar wordt hier ingezet op maatregelen om de biodiversiteit te vergroten, zoals het ontwikkelen van akkerrandvegetatie langs de bospercelen, de watergangen rondom Schuilenburg opschonen, uitdiepen en vernatuurlijken. Maar ook de haarvaten van de Oude IJssel benutten en het zichtbaar en beleefbaar maken van hoogteverschillen bijvoorbeeld naast de rivier. Rondom de rivier Oude IJssel, de haarvaten van deze rivier en de Bergerslagbeek meer ruimte aan het water geven in combinatie met de ontwikkeling van nieuwe natte natuur. De overgangen van hoog-laag als gradiënt vormgeven, ontwerpen met landschap, op basis van geomorfologie. Dus in het rivierdal van de Oude IJssel toevoegen van groenstructuren (op ribben) haaks op de rivier. Passend bij de richtingen in het landschap en daarmee compartimentering aanbrengen. Daarnaast de natuurlijke dynamiek in het landschap terugbrengen, goed voor diversiteit en waterberging. Door compartimentering met bijvoorbeeld houtsingels, heggen en/of boomrijen op kleine ribben kan gecontroleerd water ingelaten worden. Het landschap kan ondervloeden bij hoog water. Zo komt de dynamiek weer terug in het landschap en wordt invulling gegeven aan een robuust en klimaatbestendig landschap en watersysteem.

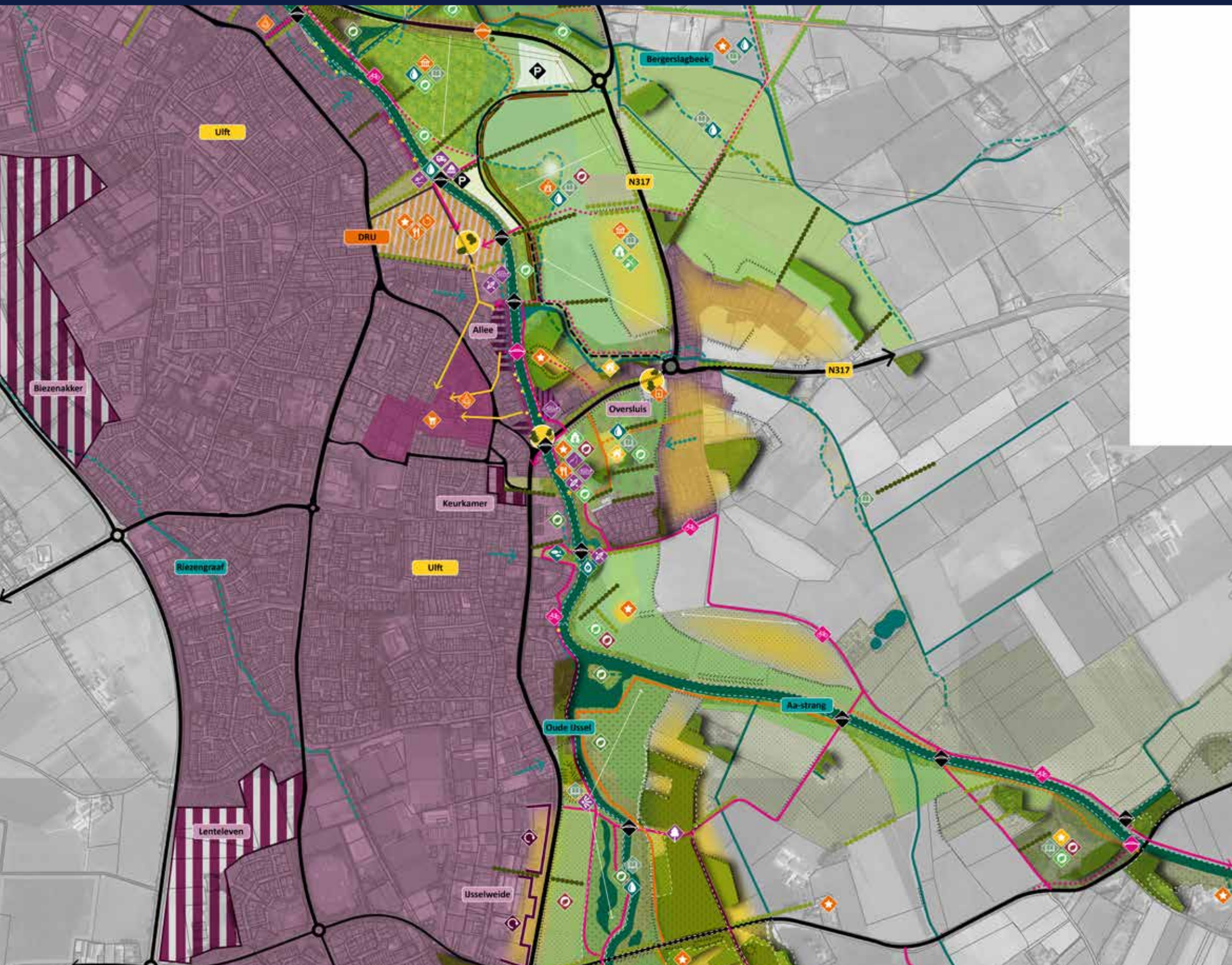
Samenvattend, een opsomming van enkele bijzondere onderdelen van de visie in dit gebied:

- Transformatie van de dorpsranden van Ulfthoek en Silvolde;
- Aanleg van nieuwe natuur in dit gebied, nat en droog, geïnspireerd op de natuurlijke loop van de rivieren, haarvaten en de overgangen tussen hoog en laag;
- Herstellen natuurlijke dynamiek in het waterrijke gebied;
- Klimaatbestendig maken van het landschap rondom de rivier;
- Landschapsbouw, aanleg van nieuwe landschapselementen;
- Realiseren fietsverbinding tussen Terborg en Ulfthoek, langs de Oude IJssel;
- Betera verbindingen tussen de kernen Ulfthoek en Silvolde voor mens en dier;
- Realiseren van extra bruggen over het water/weg;
- Versterken van de recreatieve mogelijkheden op en langs de Oude IJssel tussen Etten en Ulfthoek;
- Het beter beleefbaar maken van de cultuurhistorische en aardkundige waarden;
- Toevoegen van bijzondere woonlandschappen bij Silvolde;
- Ontwikkelen landschapskunst - klimbos;
- Tijdelijke schilderkunst achterkanten bedrijfspanden.

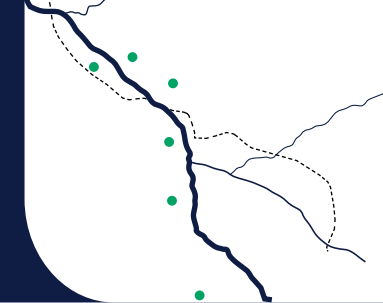
LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 3

Recreatie & toerisme

- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De IJsselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheden (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegheden en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

3.4 DEELGEBIED TUSSEN ULFT & BONTEBRUG

Het deelgebied tussen Ulft en Bontebrug wordt begrensd door Ulft en de Oude IJssel aan de westzijde, de Bergerslagbeek aan de noordzijde en de bebouwing van Bontebrug aan de oostzijde. Aan de zuidzijde vormt het wijkje De Isselt de begrenzing.

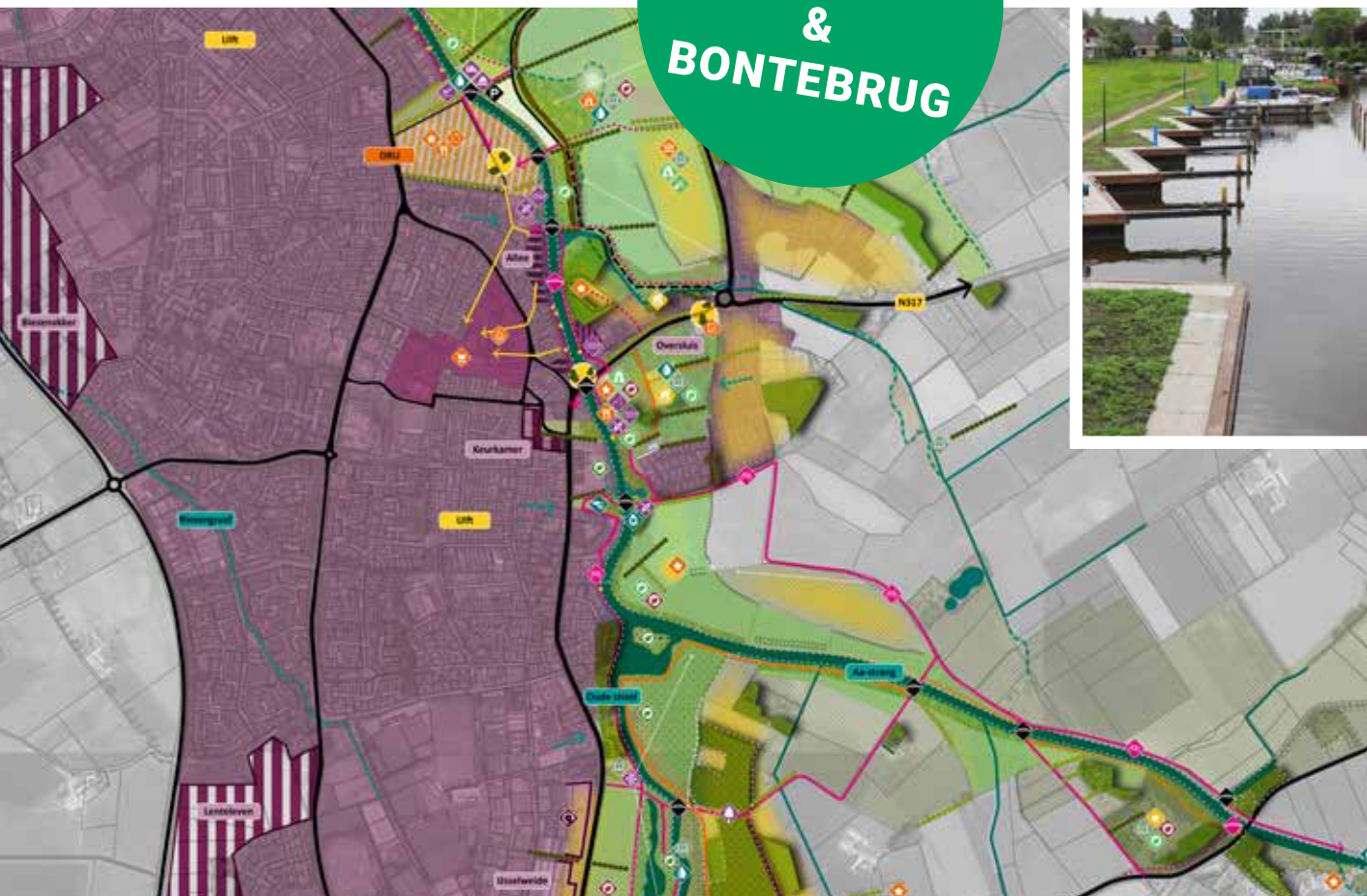
Het deelgebied kenmerkt zich door de stedelijke invloed van Ulft op het gebied. Het gebied is een uitloopgebied voor bewoners en ligt deels ingesloten tussen de bebouwing van Ulft. Vanuit de Ulftse kant zien we stedelijke en recreatieve activiteit, zoals aanlegplaatsen, het DRU-Industriepark en fiets- en wandelroutes, het centrum van Ulft met horeca. Ten zuiden van de Ulftse brug zijn de visvereniging en de kanovereniging gevestigd in een van de voormalige loodsen van de houthandel die daar ooit zat. In de afgelopen decennia is er in Ulft al veel veranderd in de manier waarop de Oude IJssel onderdeel is geworden van de dorpsstructuur en beleving.

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

TUSSEN
ULFT
&
BONTEBRUG

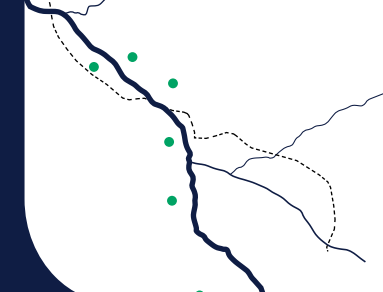
Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 3

Projecten als het DRU-Industriepark en Hutten Zuid hebben Ulft al met hun voorzijde naar de rivier gekeerd. In die projecten zijn onder andere drie nieuwe bruggen gerealiseerd en verschillende wandel- en fietsroutes. De weide tegenover het DRU-Industriepark wordt al geruime tijd gebruikt als evenementenlocatie, bijvoorbeeld voor het festival Huntenpop. Voor bezoekers van het DRU-Industriepark zijn door deze weide voorzieningen aangelegd zoals een toegangsweg en parkeerplaatsen. Dit geeft de bezoekers de mogelijkheid om vanaf N317 eveneens het DRU-Industriepark te bereiken en niet alleen vanaf de zijde van Ulft.

Het voormalige huis Ulft ligt op een centrale plek in het deelgebied. Het ligt op een hogere rug tegen de plek waar vroeger de Oude IJssel en Aa-Strang bij elkaar kwamen. Het gebied Oversluis lijkt momenteel een enigszins vreemd stukje groen tussen bebouwing van Ulft en Bontebrug. Vanuit de geomorfologie bezien is het echter heel logisch (het ligt immers in een restgeul) en is het lage deel van de bebouwing van het IJssel de vreemde eend in de bijt. Deze woningen liggen midden in een zone die voorheen regelmatig overstroomde. Historische foto's geven een indruk van deze overstroomde situatie. Ofwel de natuurlijke dynamiek in het gebied.

VERBINDINGEN

In de afgelopen jaren zijn er al veel nieuwe verbindingen gerealiseerd. Zoals langs de Oude IJssel, waardoor er nu over de gehele lengte van Ulft (fiets)paden liggen en Ulft goed verbonden is met Voorst en Engbergen. Nieuwe verbindingen liggen vooral op het DRU-Industriepark tussen de N317 en de Oude IJssel. De ambitie is om de route naar de parkeerplaats te verbinden met de nieuwe rotonde N317-Oversluis. Deze route is een doorzetting van de fietsroute naar Dinxperlo en dient tevens als (calamiteiten)ontsluiting voor o.a. het evenemententerrein. Deze route achter de Oversluis langs wordt geflankeerd door nieuwe natte natuur, grenzend aan de bestaande te verbreden watergang. De aanleg van die ontsluiting gaat dus gepaard met landschappelijke inpassing. De fietsroute langs de Oude IJssel wordt op grote delen verder landinwaarts gelegd zodat er langs de rivier (oostelijke oever) ruimte ontstaat voor nieuwe natte natuur.

Een ambitie is verder om de cultuurhistorie in het gebied beter beleefbaar te maken door een nieuwe wandelroute langs het voormalig Huis Ulft te maken.

WONEN

Het DRU-Industriepark is een dynamisch gebied waar nog nieuwe woonvormen aan toegevoegd worden. Op de hoek van de Hutteweg en Frank Daamenstraat wordt nagedacht over een bijzonder gestapeld woongebouw dat op circulaire wijze wordt ontworpen. Het vormt daarmee een van de hoekpunten van het DRU-Industriepark. Het gebied Oversluis vraagt om een opwaardering door het versterken en benadrukken van de robuuste onderliggende landschappelijke kwaliteiten in combinatie met landschapstypisch wonen op plekken die zich daar voor lenen (op de hogere plekken of langs de randen ervan). Water, vlonders en paden en nieuwe natte natuur in combinatie met landschapstypisch wonen geeft het gebied een impuls.

TOERISME EN RECREATIE

Het gebied leent zich, door de nabijheid van de kernen, voor het toevoegen van publieke en recreatieve functies waar bewoners van de dorpen en bezoekers van het gebied naar toe gaan. Deze plekken vormen stapstenen tussen de dorpen die de samenhang en verbinding ertussen versterken. Mogelijke locaties hiervoor zijn de punt tussen de Oude IJssel en de N317 en op de hoge rug langs de N317. Mogelijke functies waarover nagedacht wordt zijn bijvoorbeeld een stadsboerderij met moestuin, een theetuin of kunst en cultuur. De nabijheid van het DRU-Industriepark en het evenemententerrein zijn mooie aanleidingen voor het toevoegen van complementaire functies. Waterrecreatie wordt versterkt door het maken van een haven voor recreatievaart met daarbij een aantal camperplaatsen. Aan de Ulftse zijde wordt gedacht aan het realiseren van een rivierstrand in bijvoorbeeld de noordelijke scheg van het DRU-Industriepark. Parkeerplaatsen zijn in de directe omgeving aanwezig. Nabij de rotonde is nog plek om het aantal parkeerplaatsen te vergroten voor evenementen, direct bij en in aansluiting op aan de N317.

Nabij de Ulftse brug en het centrum van Ulft is er aanleiding om de recreatieve functies te versterken (zoals horeca), verblijfsrecreatie maar ook recreatie die te maken heeft met de nabijheid van het water. Een voorbeeld is het realiseren van een paviljoen sociaal maatschappelijke horeca. Een ander mooi voorbeeld is de mogelijkheid om het (significante) hoogteverschil in de Oude IJssel nabij de stuw te gebruiken voor avontuurlijk kanoën en kayakken (wildwatervaren).

KLIMAAT EN LANDSCHAP

Grote kansen voor landschap en klimaat liggen in dit deelgebied in de zone tussen de huidige Oude IJssel, de oude loop van de rivier en de Bergerslagbeek. De oude historische loop geeft inspiratie voor landschapsbouw. Door ruimte te geven aan natte natuur en nieuwe groenstructuren aan te leggen wordt het systeem robuuster, zowel op het vlak van ecologie en biodiversiteit, als waterveiligheid. Daarnaast wordt het gebied hierdoor aantrekkelijker. Nieuwe groenstructuren en landschapselementen maken het landschap kleinschaliger en prettig om in te verblijven. Het geeft eveneens een natuurlijk decor voor de evenementen in dit gebied. In het gebied wordt nieuwe natte natuur gerealiseerd met bijbehorende opgaande groenstructuren haaks op de oever van de rivier. Goede verbindingen zijn daarbij belangrijk voor mens, dier en water. De N317 is een barrière en onderzocht moet worden hoe verbindingen gemaakt kunnen worden. Met dit alles wordt de aanblik en samenhang in dit gebied sterk verbeterd. Daarbij wordt rekening gehouden met zichtlijnen naar het DRU-Industriepark. In het gebied is plaats voor bepaalde vormen van landart, die voor een opvallende verfraaiing en aantrekkingskracht zorgen.

Samenvattend, een opsomming van enkele bijzondere onderdelen van de visie in dit gebied:

- Aanleg van nieuwe natuur in dit gebied, nat en droog, geïnspireerd op de natuurlijke loop van de rivieren en de overgangen tussen hoog en laag;
- Beter verbindingen tussen de kernen Ulft en Silvolde, meer mogelijkheden voor ometjes;
- Beter verbindingen voor mens en dier;
- Onderzoeken mogelijkheden (calamiteiten) ontsluiting evenemententerrein;

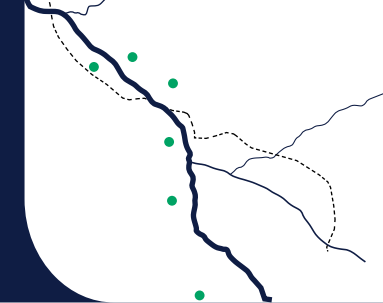
- Landschapsbouw, aanleg van nieuwe landschapselementen;
- Versterken van de recreatieve mogelijkheden op en langs de Oude IJssel bij Ulft;
- Het toevoegen van publieke functies tussen Ulft en Silvolde, aansluitend op de reeds bestaande voorzieningen;
- Het beter beleefbaar maken van de cultuurhistorische en aardkundige waarden;
- Toevoegen van landart;
- Toevoegen van bijzondere woonlandschappen bij Ulft.

LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 4

Recreatie & toerisme

- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De IJsselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheden (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegenheden en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

3.5 DEELGEBIED TUSSEN GENDRINGEN & DE AA-STRANG

Het deelgebied wordt grofweg begrensd door de Aa-Strang en de rand van Ulft en Gendringen, een groot deel bestaat uit het natuurgebied Engbergen.

Engbergen bestaat uit een reeks rivierduinen met aansluitend daaraan nevengeulen en poelen, weiden en de rivieren de Oude IJssel en de Aa-strang. Het gebied heeft grote aantrekkingskracht op bewoners en bezoekers vanwege al het natuurschoon. Daarnaast vinden we er enkele (voormalige) kastelen, havezaten en landgoederen zoals De Wildt, Hardenberg, Landgoed Ruyssegoet, Landgoed van Bon en voormalig huis Engbergen. Aan de Gendringse zijde is, door de aanleg van de kinderboerderij, manege Diekshuus, een kanostoep en een nieuwe brug, reeds een stevig recreatief cluster ontstaan. Hetzelfde geldt voor de recreatie op Engbergen en bij Het Lohr, waardoor de bezoeker vanuit verschillende plekken het gebied in kan. Met twee restaurants en een horecavoorziening bij de manege is ook de horeca goed vertegenwoordigd in het gebied.

VERBINDINGEN

Langs de Aa-Strang wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe buitenplaats met een belangrijk aandeel natuurontwikkeling en nieuwe (recreatieve) verbindingen met de omgeving. Door de verschillende projecten die al zijn uitgevoerd in het gebied, staat er al een stevige basis in het gebied met goede recreatieve verbindingen. Dit netwerk is belangrijk voor de leefbaarheid in een gebied, om ervan te kunnen genieten, te kunnen verblijven en te onthaasten. Vanuit de omliggende dorpen wordt veel gebruik gemaakt van het gebied als uitloopgebied. In het netwerk vinden we nog enkele zogenaamde missing links. In het fietsroutenetwerk wordt gewerkt aan vrijliggende fietspaden langs de route van Gendringen richting Breedenbroek/Sinderen (Engbergseweg – Marmelhorstweg). Hierbij wordt zoveel mogelijk gezocht naar mogelijkheden om die fietspaden te koppelen aan natuurlijke elementen zoals de Keizersbeek en met een nieuwe brug over de Aa-Strang. Langs de Aa-Strang ligt een kans om de voetpaden op de zuidelijke oever tussen de brug bij de Marmelhorstweg en de brug bij de Bosweg te verbinden. Dit in samenwerking met het waterschap, die hier nog een opgave heeft voor de ontwikkeling van nieuwe natte natuur.

WONEN

Het gebied Langenhorst bij Gendringen is in beeld als plek voor een nieuw woonlandschap. Dit is een overgangsgebied, aan de dorpsrand met directe verbindingen naar de Oude IJssel en Engbergen. Bijzondere landschapstypische woonvormen, bestaande uit een combinatie van wonen, landschap en natuur vormen een goede overgang van het dorp naar het landschapspark. Het bedrijventerrein IJsselweide grenst voor een groot deel ook aan het landschapspark. Een revitalisering of transformatie van het gebied is gewenst om de dorpsrand te verfraaien en zo een nieuw gezicht richting het water te maken en nieuwe routes tussen Gendringen/Ulft en Engbergen te realiseren. Rondom de Kleefsche Graaf, tussen de Anholtseweg en de Zwanenburgseweg, speelt een initiatief voor de ontwikkeling van een (water) landgoed. Deze driehoek is een rommelig gebied bij de zuidelijke entree van Gendringen en vormt een missing link in het routenetwerk tussen de kern van Gendringen en het fietspad langs het water. Een landgoed, nieuwe paden en nieuwe natuur en het verwijderen van bestaande ontsierende opstallen zouden het gebied een impuls geven.

TOERISME EN RECREATIE

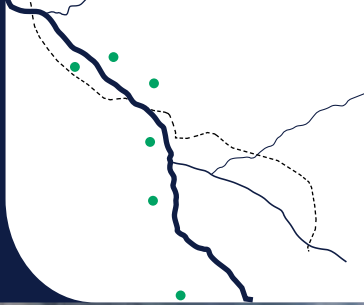
De recreatieve infrastructuur van Engbergen is al geruime tijd in ontwikkeling en heeft een stevige basis, zoals hiervoor reeds beschreven. Hier is blijvende aandacht voor en nieuwe initiatieven worden op hun merites beoordeeld. Als voorbeeld kan gedacht worden aan de ontwikkeling van een klimbos in het volwassen boombestand van de bossen op Engbergen.

KLIMAAT EN LANDSCHAP

Het gebied grenst aan Duitsland en met de Duitse overheden is intensief contact over onderwerpen als waterveiligheid, natuurontwikkeling en recreatie. Het klimaatbestendige landschap wordt verder ontwikkeld met name ook aan de Duitse zijde aansluitend op de reeds uitgevoerde projecten aan de Nederlandse zijde. Het systeem wordt hierdoor robuuster en leidt tot mogelijkheden om ook het recreatieve routenetwerk richting Duitsland uit te breiden. We geven de rivier meer ruimte en daarnaast ook ruimte voor natte natuur. Aanleg van nieuwe groenstructuren haaks op de rivierloop zijn hierbij passend en maken het voor de recreant prettig om hier te verblijven.

Samenvattend, een opsomming van enkele bijzondere onderdelen van de visie in dit gebied:

- Aanleg van nieuwe natuur in dit gebied, nat en droog, geïnspireerd op de natuurlijke loop van de rivieren en de overgangen tussen hoog en laag, mede in samenwerking met de Duitse overheden;
- Landschapsbouw, aanleg van nieuwe landschapselementen;
- Ontwikkelen natte natuur;
- Versterken entree zuidzijde Gendringen;
- Aanvullen en versterken van het recreatieve routenetwerk;
- Onderzoeken mogelijkheden voor klimbos;
- Het beter beleefbaar maken van de cultuurhistorische en aardkundige waarden;
- Toevoegen van bijzondere woonlandschappen bij Gendringen.

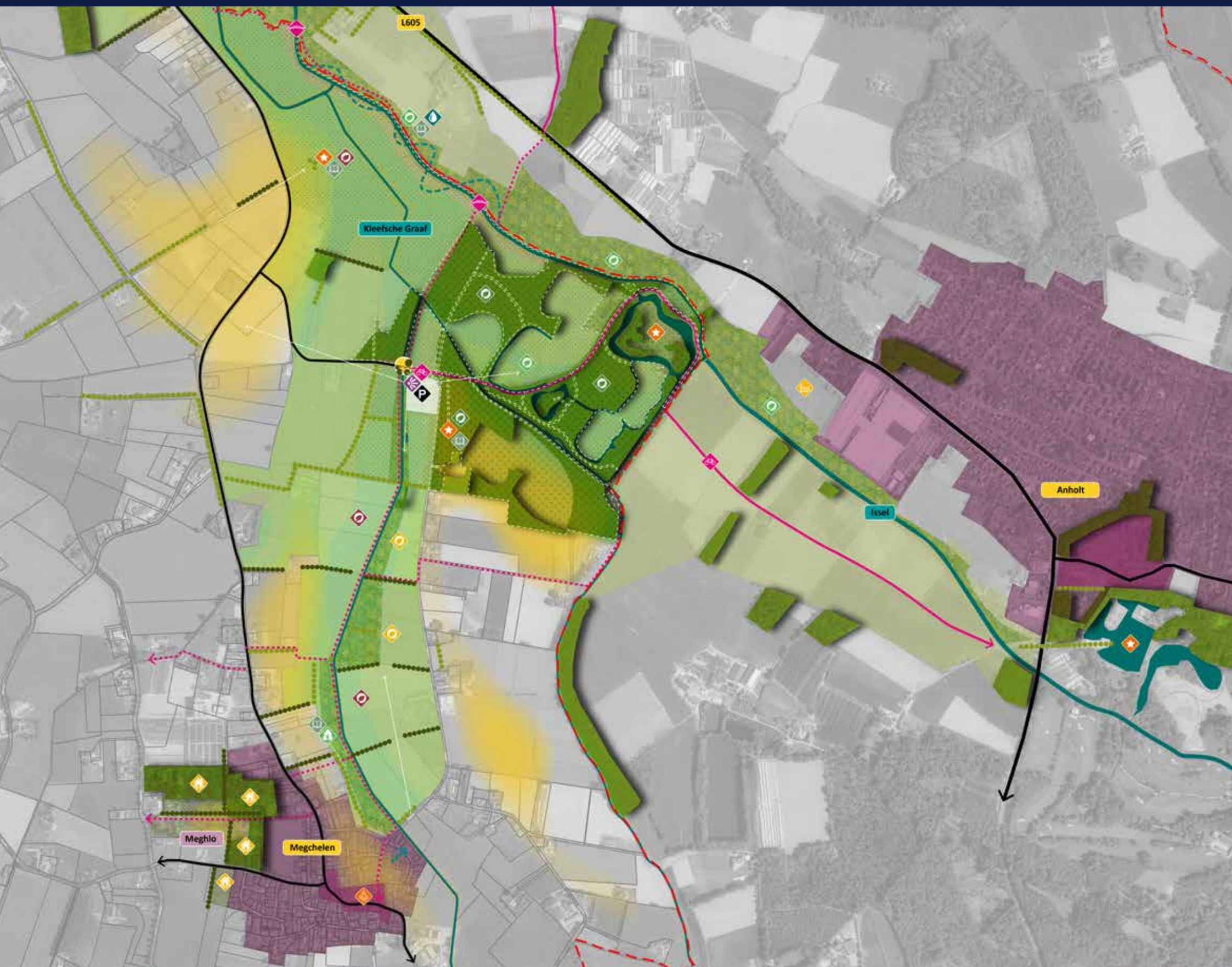
**TUSSEN
GENDRINGEN
&
DE AA-
STRANG**

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 4

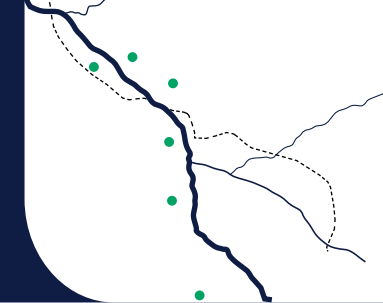
LANDSCHAPSPARK OUDE IJSSEL

Visiedocument voor de Oude IJssel

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 5

Recreatie & toerisme

- Bestaande brug opnemen in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Onderzoeken nieuwe fiets- en voetbrug in routenetwerk, oversteek Oude IJssel verbeteren
- Ontwikkelen knooppunt, waar verschillende routenetwerken samenkomen
- Parkeerplaats, behouden/optimaliseren/ontwikkelen
- Recreatief fietsroutenetwerk optimaliseren
- Veilige oversteek in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Veilige doorgang in fietsroutenetwerk ontwikkelen
- Uitkijkpunt - landschapsvista (*landschapsverhaal*) vertellen
- Optimalisatie rondgang en aanlegplekken voor De IJsselganger
- Nieuw rivierstrand en/of paviljoen, voor dagrecreatie
- Sportvisgelegenheden (en wedstrijden)
- Optimaliseren roei- en kanogelegenheid en natuurlijk hoogteverschil benutten
- Nieuwe camperplaats ontwikkelen
- Nieuwe (passanten)havens ontwikkelen
- Zoekgebied natuurrecreatie
- Onderzoeken mogelijkheden voor ontwikkeling klimbos
- Missing link in routenetwerk, poort openen
- Toeristische hotspot, (kleinschalige) horeca
- Toeristische hotspot DRU Industriepark, doorontwikkeling van de hotspot
- Landschapsontwikkeling - evenemententerrein met een (*landschapsverhaal*)
- Beleving van het water, door o.a. behoud (geel) en nieuwe (oranje) steigers
- Bestaand routenetwerk, fiets
- Optimaliseren routenetwerk, fiets (missing link)
- Onderzoeken calamiteitenverbinding t.b.v. ontsluiting (evenementen)terrein
- Bestaand routenetwerk, wandelen
- Optimaliseren routenetwerk, wandelen (missing link)
- Relatie verbeteren tussen centrum - DRU - Oude IJssel

Landschapsverhalen & klimaatadaptatie

- Zichtlijnen - landschapsvista ontwikkelen of behouden
- Historische loop - haarvaten water benutten waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Onderzoeken mogelijkheden tot het wateren van hout (*landschapsverhaal*) bij Wisch
- Landschapsontwikkeling - met een (*landschapsverhaal*)
- Ontwikkelen voedselbos, eetbaar landschap, bij iedere kern (biodiversiteit)
- Bestaande (natte) natuur, behouden ecologische waarden
- Ontwikkelen nieuwe (natte) natuur, vergroten biodiversiteit
- Stimuleren akkerrandvegetatie (ruigte), vergroten biodiversiteit
- Zoekgebied biologische landbouw
- Waterkracht, duurzame energie opwekken bij stuw/sluis
- Doorontwikkeling, duurzaam in stand houden - landgoed
- Landschapsontwikkeling - nieuw (water)landgoed
- Waardevolle en bijzondere historische plekken met een (*landschapsverhaal*)
- Bestaande groenstructuur behouden
- Ontwikkelen robuuste en verbindende groenstructuur
- Historische loop - haarvaten water benutten voor waterberging - nieuwe (natte) natuur
- Landschapspark Oude IJsselzone
- Landschap lezen met geomorfologie (microreliëf - rivierduinen)
- Waardevolle en historische verkaveling (*landschapsverhaal*) bij Lichtenberg
- Bestaande bossen behouden natuurnetwerk optimaliseren
- Landschapsbouw (nat) natuur versterken
- Landschapsbouw (droog) natuur versterken
- Gelders Natuur Netwerk - GNN
- Groene Ontwikkelingszone - GO
- Rietoevers tbv waterberging en nieuwe (natte) natuur ontwikkelen

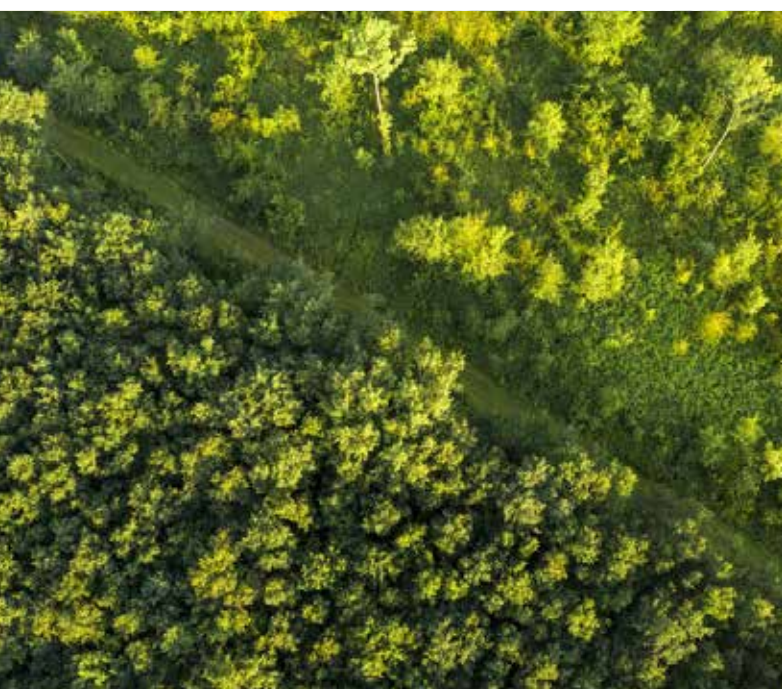
Wonen - publieke functies

- Onderzoeken mogelijkheden voor publieke functies
- Onderzoeken mogelijkheden voor stadsboerderij en stadslandbouw (ism DRU)
- Dorpskern/winkelgebied behouden
- Uitbreiding en optimalisatie trafo/onderstation met energietuin
- Entree van Ulft versterken
- Transformatie wegen met aandacht voor verbindingen en klimaat
- Ontwikkeling zonneweide
- Opgaande beplanting verwijderen ivm skyline en zicht
- Transformatie/revitalisering (korte termijn) gezicht naar het water maken
- Transformatie/revitalisering (lange termijn) gezicht naar het water maken
- Uitleglocaties (korte en lange termijn)
- Zoekgebieden voor woningbouw (lange termijn)
- Landschapstypisch wonen - landschapsbouw met bijzondere woonvormen
- Zoekgebied werklandschappen

3.5 DEELGEBIED TUSSEN GENDRINGEN & MEGCHELEN

Het deelgebied tussen Gendringen en Megchelen wordt begrensd door de rand van Gendringen in het noorden, de Oude IJssel en Anholt in het oosten en Megchelen in het zuiden.

Dit gebied kenmerkt zich door een bijzonder dynamische geomorfologische ondergrond. Op de geomorfologische kaart is een fascinerend patroon van restgeulen, dekzandruggen en terrassen te zien. Deze ondergrond leidt tot een gevarieerd landschap. We zien hoogteverschillen, grillige kavel- en wegenpatronen, bijzondere biodiversiteit en contrasten tussen lager gelegen natte natuur en drogere natuur. De hoogte varieert ruim 10 meter tussen de Keppeltjesberg bij landgoed Landfort en het Kluunpand bij Gendringen. Het landgoed Landfort is een plek met hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Het ligt op verschillende overgangen en kent droge en natte delen. Het heeft een rijke geschiedenis en wordt in oude luister hersteld.

Naast Landfort stond vroeger de Swanenburg, een kasteel dat voor het eerst genoemd in de 13e eeuw en rond 1900 afgebroken is na jarenlang leeg te hebben gestaan. Nu herinnert een lage ronde muur nog aan het voormalige kasteel en landhuis. Het Kluunpand is een met veen dichtgegroeide oude Rijnbedding en is tegenwoordig een langgestrekte plas met bospercelen en moerassige delen. Rond Megchelen spelen verschillende projecten. Rondom Landfort, tussen Megchelen en Landfort, op het terrein van een bomen- en heesterkwekerij wordt gewerkt aan het plan Park Meghlo en aan de andere kant van de grens waar in Duitsland natuurcompensatie wordt gerealiseerd voor de uitbreiding van het bedrijf Trox.

VERBINDINGEN

Een belangrijk onderdeel van deze verschillende projecten is het realiseren van nieuwe (fiets) routes parallel aan de Oude IJssel, die Anholt verbinden met Landfort, Gendringen, Voorst en Megchelen. Tussen Landfort en Megchelen wordt gedacht aan een routenetwerk tussen de Hogestraat en Julianaweg, parallel aan een zijtak van de Kleefsche Graaf, gekoppeld aan natte natuurontwikkeling en initiatieven (zoekgebied) voor biologische landbouw. Nabij de kruising van de Landfortseweg en de Hogestraat komen verschillende routes samen. Met een nieuwe parkeerplaats op het knooppunt van recreatieve routes, wordt het gebied voor verschillende gebruikers toegankelijk gemaakt. Een fijnmazig routenetwerk verbetert de leefbaarheid in het gebied.

WONEN

Bij Megchelen wordt gewerkt aan een plan voor een bijzonder woonlandschap op het terrein van een voormalige kwekerij. Het plan is een groot deel van de bestaande bomen te behouden en woningen in te passen. Tussen de Kleefsche Graaf en de Zwanenburgseweg, ten zuiden van Gendringen ligt een kans om een (water)landgoed te realiseren. Hierdoor kan een bijzondere woonvorm gecombineerd worden met natuurontwikkeling en het verwijderen van ontsierende gebouwen.

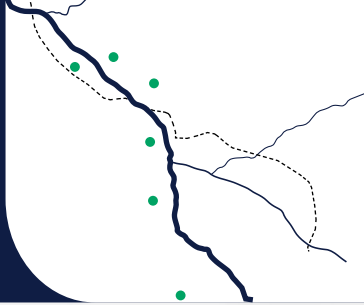
Dit initiatief vormt de verbinding met de zuidzijde Gendringen (zie ook vorige deelgebied).

TOERISME EN RECREATIE

Het recreatieve netwerk wordt versterkt door bovenstaande initiatieven alsmede de ontwikkelingen rondom Landfort en het optimaliseren van het recreatieve knooppunt bij de Keppeltjesberg. Het netwerk wordt doorgezet richting Megchelen en sluit aan op routes in en door de kern.

KLIMAAT EN LANDSCHAP

Op het gebied van natuurontwikkeling en het realiseren van een klimaatbestendig landschap speelt dit deelgebied een belangrijke rol. De ondergrond zorgt voor verschillende gradiënten op korte afstand van elkaar en de maat en schaal van het gebied maakt robuuste ingrepen mogelijk. Bij Landfort wordt bijvoorbeeld onderzocht op welke manier de droogte kan worden bestreden. In dit deelgebied ligt een rijke historie met Zwanenburg, Landfort, Keppeltjesberg, Anholt. Verhalen die verteld mogen worden, landschap dat leesbaar gemaakt moet worden. De zijtak van de Kleefsche Graaf en de recreatieve verbindingen hierlangs geven aanleiding voor ontwikkeling van nieuwe natte natuur en aanleg van nieuwe landschapselementen en groenstructuren. Geef het landschap daarnaast een stukje dynamiek terug, door weiden onder water te zetten, middels zogenaamde vloeivelden. Niet alleen hier, maar ook elders in het landschapspark. Met opgaande groenstructuren worden historische structuren en verkavelingen zichtbaar gemaakt. Dit maakt het landschap kleinschaliger, vergroot de biodiversiteit en zorgt voor een klimaatbestendig landschap met prachtige routes en bijzondere plekken.

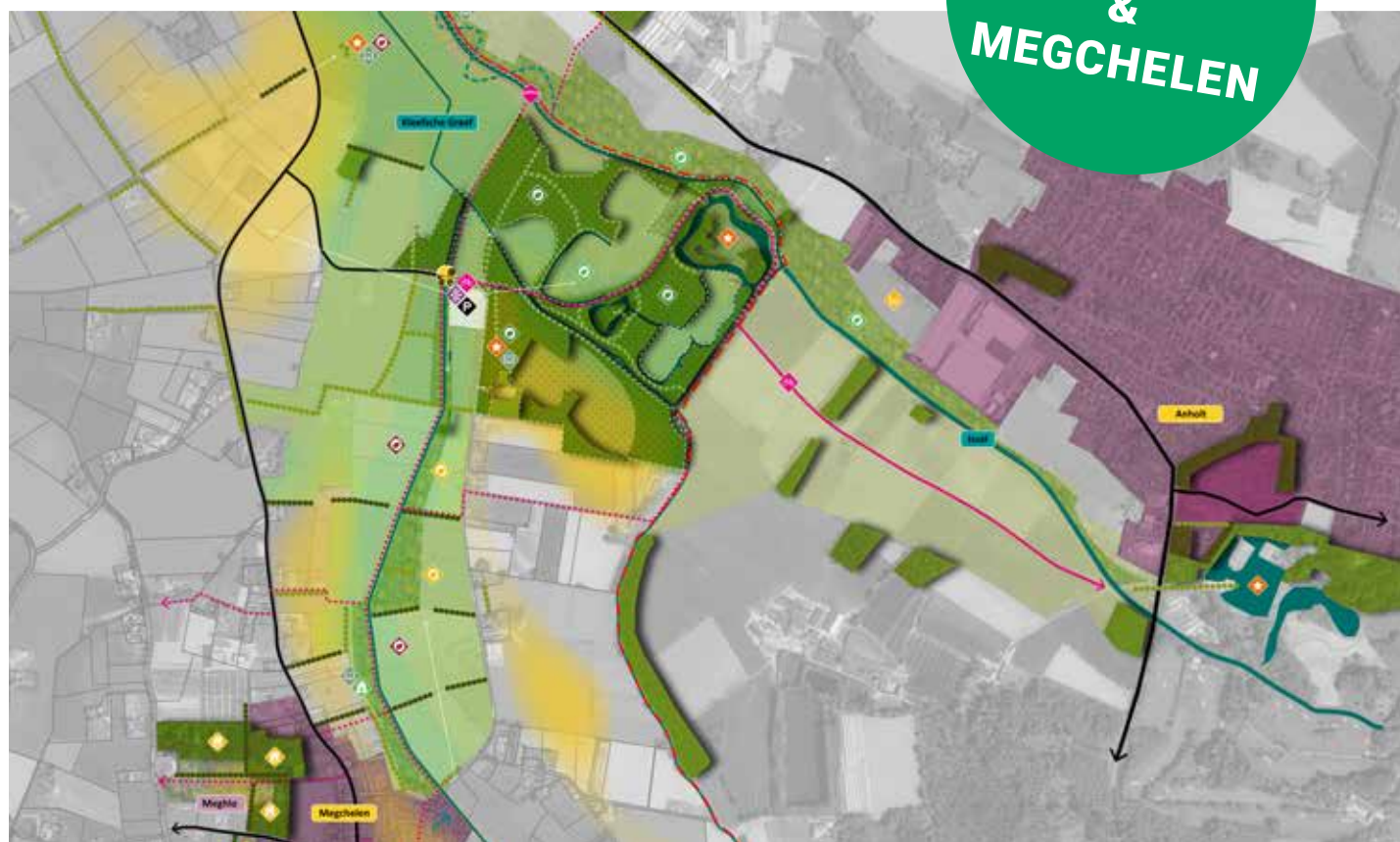

Samenvattend, een opsomming van enkele bijzondere onderdelen van de visie in dit gebied:

- Aanleg van nieuwe natuur in dit gebied, nat en droog, geïnspireerd op de natuurlijke loop van de rivieren en de overgangen tussen hoog en laag, mede in samenwerking met de Duitse overheden;
- Landschapsbouw, aanleg van nieuwe landschapselementen;
- Aanvullen en versterken van het recreatieve routenetwerk tussen Gendringen en Megchelen, ook richting Duitsland;
- Het beter beleefbaar maken van de cultuurhistorische en aardkundige waarden;
- Ontwikkeling van biologische landbouw;
- Toevoegen van bijzondere woonlandschappen bij Gendringen en Megchelen.

**TUSSEN
GENDRINGEN
&
MEGCHELEN**

Landschapspark Oude IJssel - deelgebied 5

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

→ 4. HOE NU VERDER?

4.1 ALGEMEEN

Na vaststelling van dit integrale toekomstbeeld, werken we het kaartbeeld verder uit in een ontwikkelprogramma. Dit zodat we keuzes kunnen maken en de plannen in de tijd kunnen wegzetten.

Hiertoe nemen we de volgende stappen, die in het uitvoeringsprogramma worden meegenomen:

- Bepalen welke initiatieven het meest kansrijk zijn om op korte of middellange termijn verder te onderzoeken, uit te voeren of een haalbaarheidsstudie voor te doen. Dit doen we op basis van verschillende aandachtspunten zoals:
  - verdere verkenning met provincie en waterschap;
  - inschatting van draagvlak, bereidheid tot deelname, doelmatigheid, middelen, meekoppelkansen, impact en urgentie;
  - onze rol als gemeente (met kaders- overlaten aan de markt, faciliteren, cofinancieren, zelf ontwikkelen).
- Besluiten met welke initiatieven we verder gaan en deze vervolgens prioriteren en wegzetten in tijd/verschillende fases. Hierbij kan gedacht worden aan drie fases: korte termijn (0-5 jaar), middellange termijn (5-10 jaar) en lange termijn (10-30 jaar).
- Investeringsramingen maken op basis van deze keuzes; dit kan eventueel op een hoger niveau zoals per deelgebied of thema.

gemeente
Oude IJsselstreek

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

BIJLAGE I

BIJLAGE THEMAKAARTEN

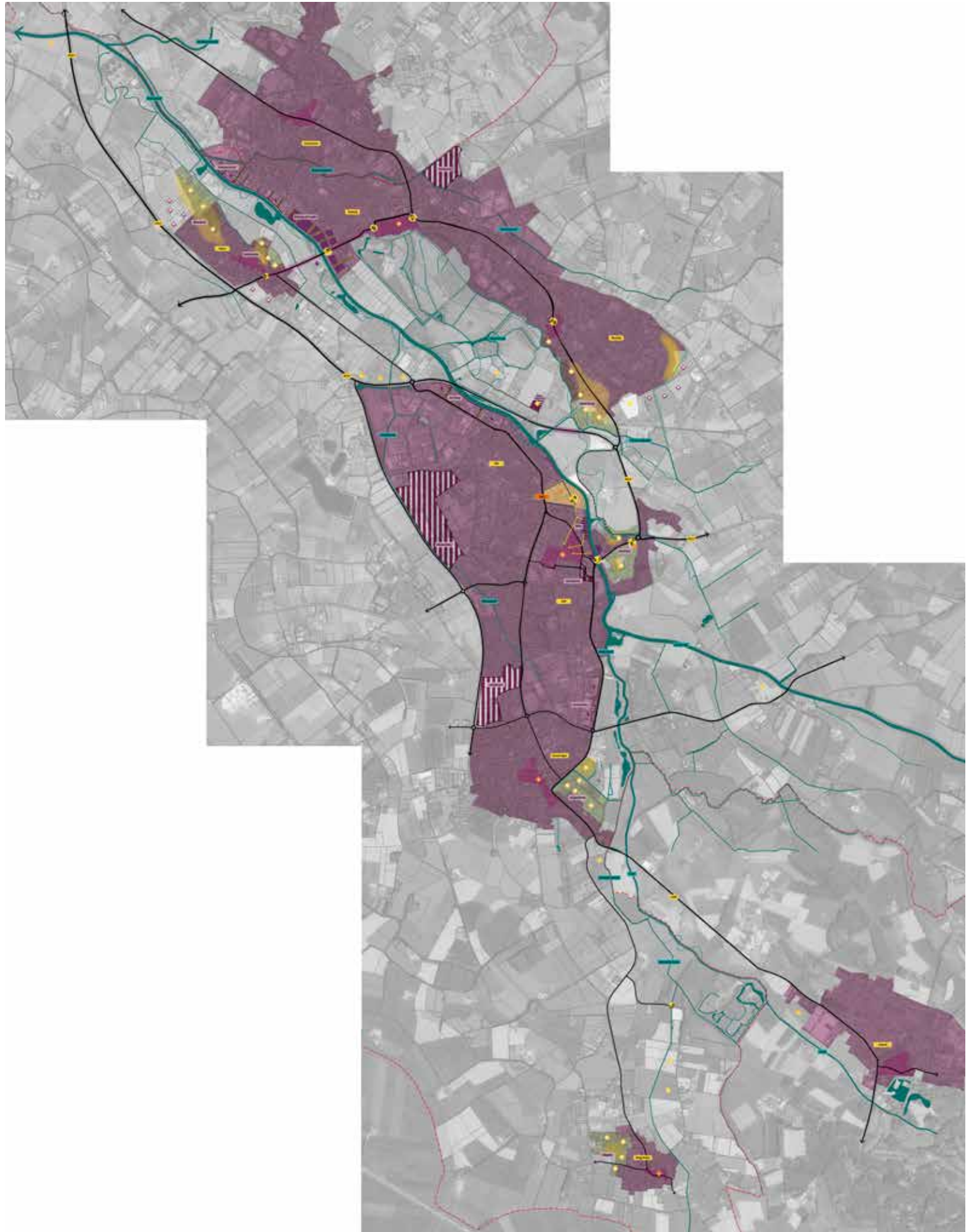
KAARTEN

De bijlage bevat een aantal kaarten van het voorliggende visiedocument. De kaarten zijn eveneens als aparte kaartbladen beschikbaar. In deze bijlage zijn de kaartbladen verkleind en niet op schaal weergegeven.

Het betreft de volgende kaarten:

- Themakaart Wonen
- Themakaart Toerisme & recreatie
- Themakaart Klimaat & landschap
- Themakaart Verbindingen
- Totale visiekaart Landschapspark Oude IJssel
- Deelgebieden 1 - 5

➔ BIJLAGE I

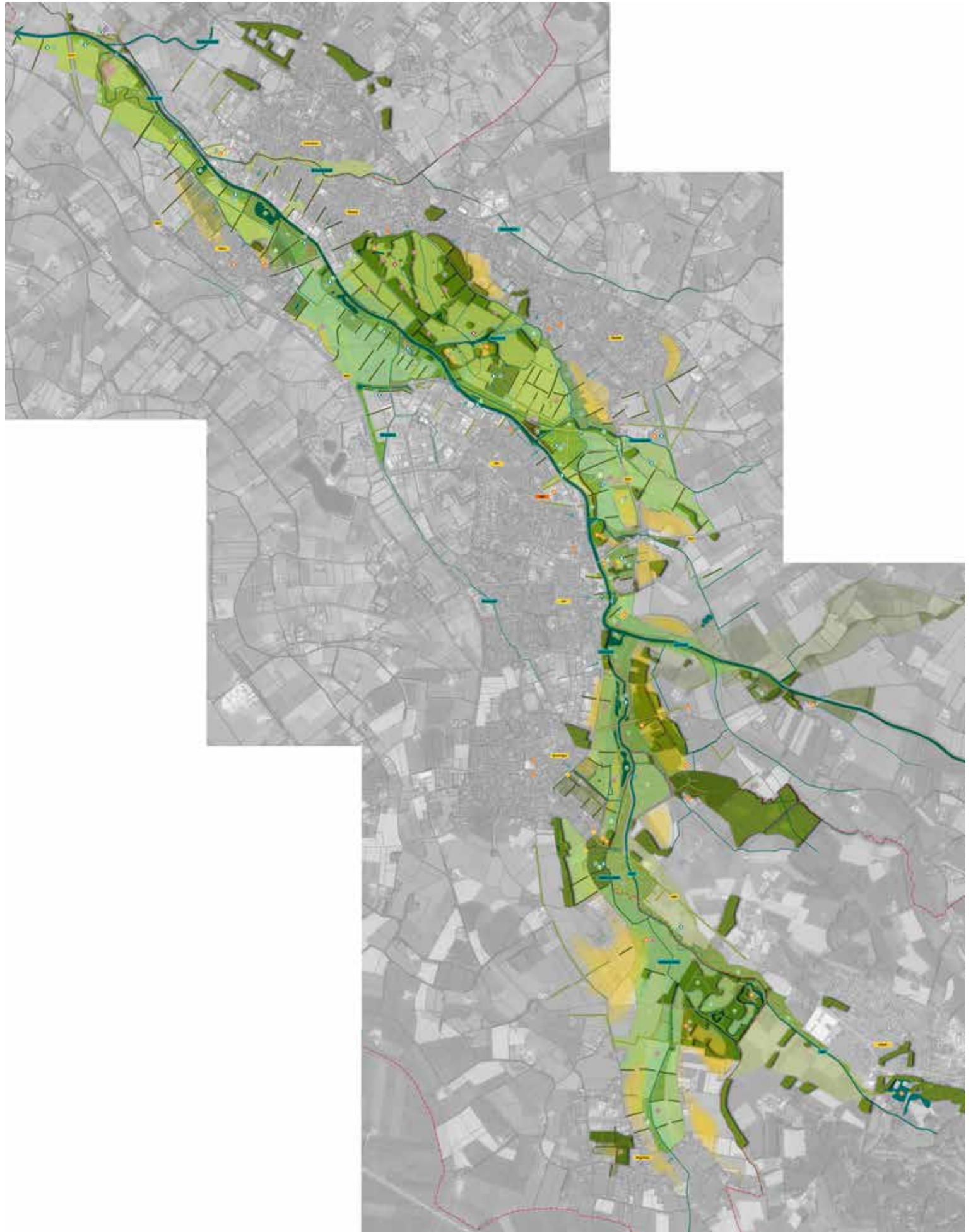
**THEMAKAART
WONEN**

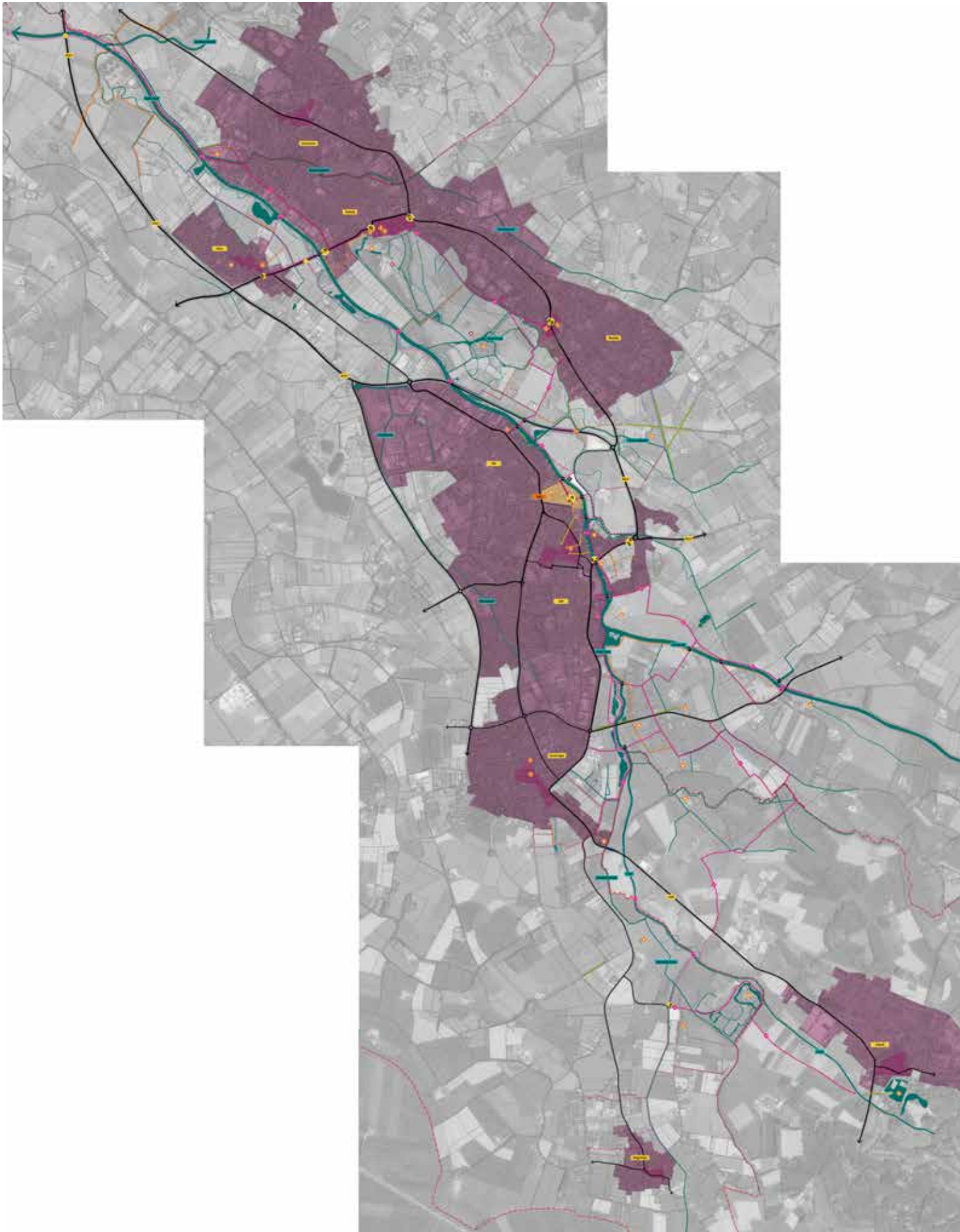
BIJLAGE I ←

**THEMAKART
TOERISME &
RECREATIE**

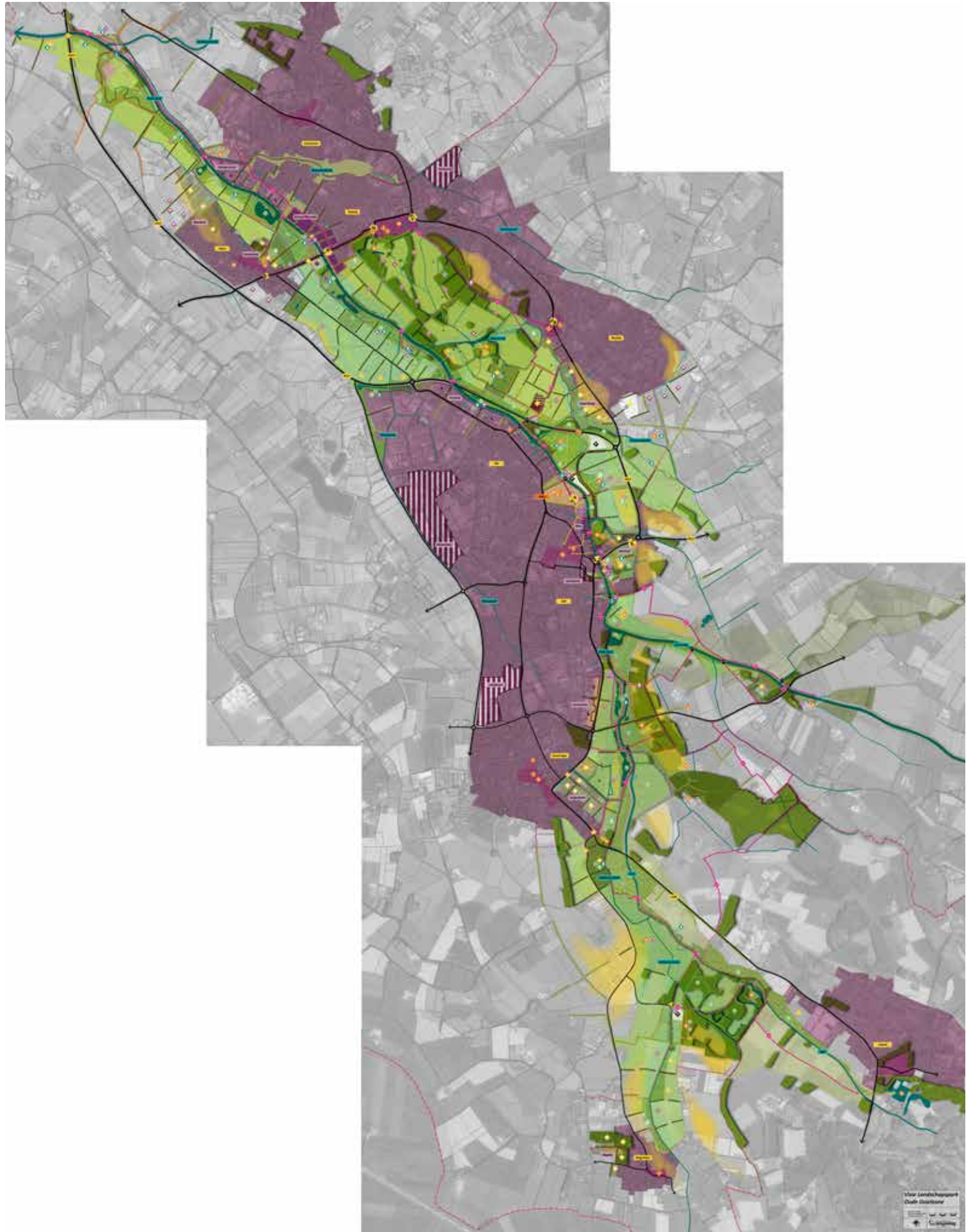
➔ BIJLAGE I

**THEMAKAART
KLIMAAT &
LANDSCHAP**

BIJLAGE I ←

**THEMAKAART
VERBINDINGEN**

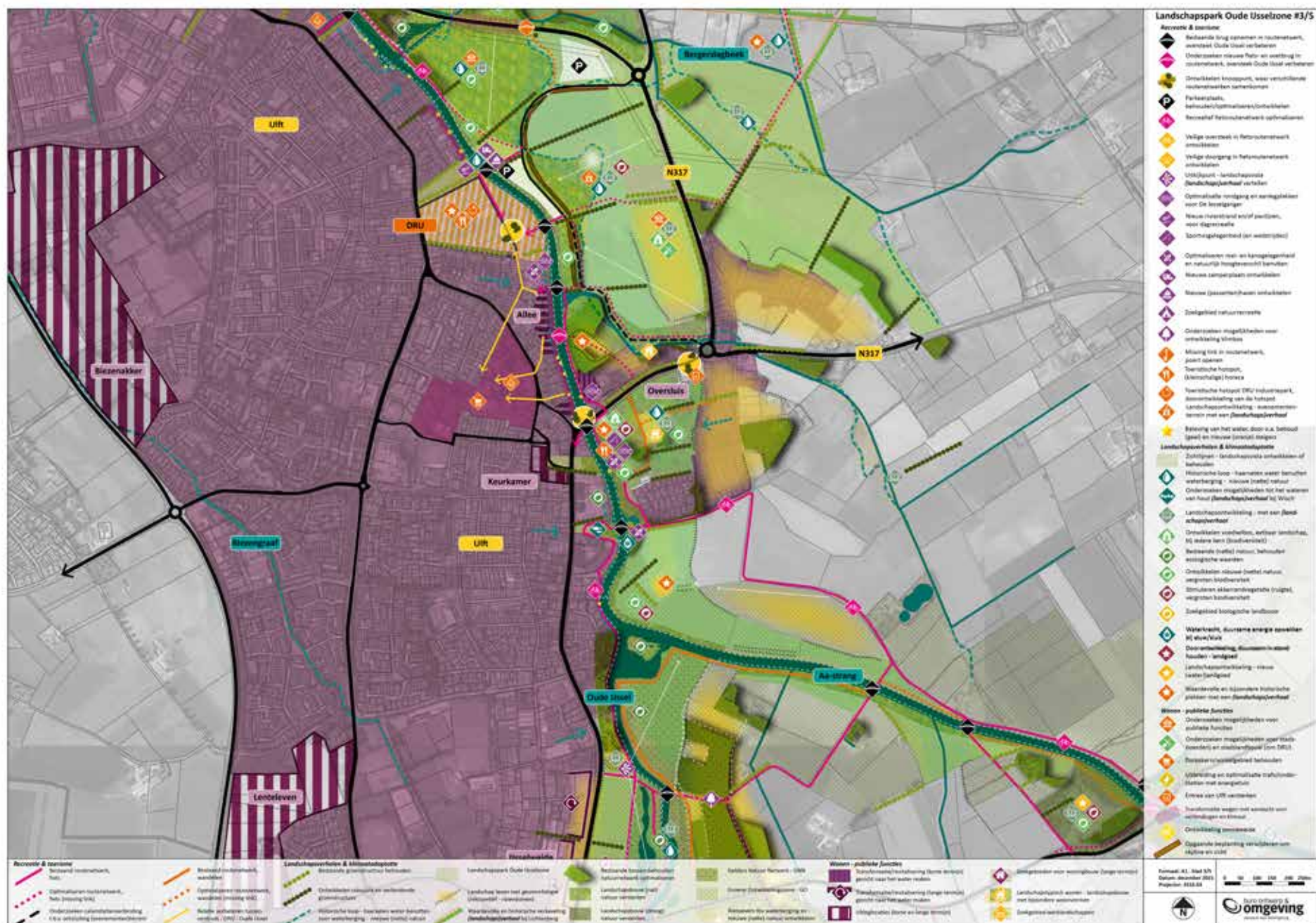

➔ **BIJLAGE I**

**TOTAALKAART
LANDSCHAPSPARK
OUDE IJSSEL**

BIJLAGE I ←

DEELGEBIEDEN DEELGEBIED 3

LANDSCHAPS- PARK

Oude IJssel

→ BIJLAGE II

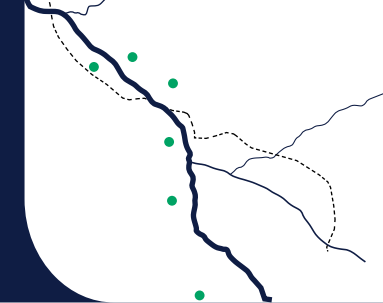

BIJLAGE TABEL INPUT

De bijlage bevat input inwoners, raad en stakeholders/belanghebbenden.

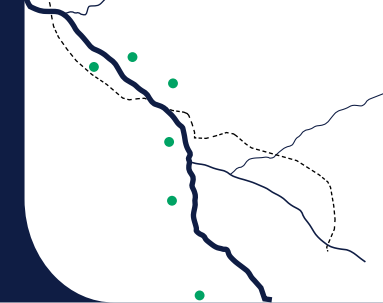
Input inwoners			
<p>Via de Praotbus zijn we in alle kernen rondom de Oude IJssel en in Varsseveld geweest. We hebben circa 110 bezoekers gesproken. Daarnaast zijn er op basis van de informatie in de media nog enkele gesprekken gevoerd met geïnteresseerde inwoners en zijn er via social media ook ideeën gegeven.</p> <p>De dromen van de inwoners zijn heel divers. Waar de een droomt van een mooi natuurgebied om in te wandelen, wil de ander graag een terras of strand als recreatie. De inwoners zijn eigenlijk al best blij met het gebied, maar zien nog wel aanvullingen.</p>			
Onderwerp	Thema	Score	Resultaat
Fietsroutes <ul style="list-style-type: none"> - Doorgaande verbinding (Doesburg) Gaanderen – Megchelen (Anholt/Bocholt) langs het water - Met langs de route natuur/picknick/waterrecreatie/speelvoorziening/strand - Bewegwijzerde fietsroutes 	T&R	22x	In kaartbeeld meegenomen
Meer recreatie op en aan het water, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Suppen/bootjes - Alleen elektrisch varen - Watersport - Meer plek aanlegsteigers/ flaneersteigers bij Ulft - Goede trailerhellingen en aanlegplekken voor kleine motorboten - Steigers bij kastelen (Kemnade, Wisch, Anholt) - Strand, voetjes in het zand - Picknickbanken - Meer recreatiemogelijkheden - Horeca versterken, en bv met lokale producten ('hapje eten aan het water is nooit verkeerd') - Waterrecreatie als in Arnhem, maar dan in Ulft - Haven 	T&R	25x	<p>Suggesties staan in het kaartbeeld en of worden in gedachte meegenomen bij verdere ontwikkeling.</p> <p>Er is geen specifieke plek aangewezen voor de trailerhellingen, maar vormen wel onderdeel van ontwikkelprogramma om te onderzoeken waar dit kan.</p> <p>Er zijn geen steigers bij de kastelen specifiek ingetekend+ dit is een bespreekpunt bij de verdere uitwerking.</p> <p>Elektrisch varen is niet specifiek in kaartbeeld meegenomen, maar vormt onderdeel van het thema klimaat en natuur.</p>

Onderwerp	Thema	Score	Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> - Klimbos - Aandachtstrekker (wat groter) <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor natuurwaarden - Vaarsnelheid op het water - Niet overal alles, maar recreatie concentreren op plekken - Denk goed na over wat waar komt 			
<p>Wandelroutes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer wandelmogelijkheden - Wandelpaden los van fietspad - Blotevoetenpaden aanleggen (niet teveel beton) - Klompenpad bij sluis de Pol opzetten - Maak logische knooppunten met kleine zaakjes/iets reuring (bv ijs/thee) - Mogelijkheden kerkpaden betrekken bij wandelroutes 	T&R	8x	<p>Suggesties staan in het kaartbeeld en of worden in gedachte meegenomen bij verdere ontwikkeling.</p> <p>Nog wel nadere aandacht betrekken kerkpaden – verbreden wandelmogelijkheden</p>
<p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere woonvormen; inclusieve woonmogelijkheden - Luxe woonwijk aan het water, dichtbij ziekenhuis + Promenade - Betaalbare woningen jeugd in Silvolde - Wonen met voldoende vloeroppervlak (geen hokken) - Inbreiding, oude rotzooi verfraaien, paar woningen, niet teveel - Woningbouw Terborg: industrie verplaatsen/ volledig gebied transformeren 	Wonen	6x	In kaartbeeld meegenomen, oa in Terborg, rand Silvolde en bij verschillende landgoedontwikkelingen
Jongeren ontmoetingsplekken bij verschillende kernen	Overig (ontmoeting)	2x	Niet expliciet meegenomen in het kaartbeeld. Wij houden dit in gedachte bij de verdere ontwikkeling.
<p>Vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> - OV- buurtbus - Goede verbindingen 	Overig (mobiliteit)	2x	Niet expliciet meegenomen in het kaartbeeld. Wij houden dit in gedachte bij de verdere ontwikkeling.

Onderwerp	Thema	Score	Resultaat
Aanzicht dorpen/waterkant <ul style="list-style-type: none"> - Slecht aanzicht dorpen/lelijk beton/bestrating - Zicht op overkant DRU verfraaien - Rand/toegang Ulft beter verbinden van centrum met water 	Overig (aangezicht)	4x	In kaartbeeld meegenomen
Uitbreiding verblijfsrecreatie <ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere vormen - Verblijven op het water - Bij Stakenborg kanostoep bij stuw (koppelkans hoogwaardige groepsaccommodatie) - Camperplekken 	T&R	4x	Suggesties staan in het kaartbeeld en of worden in gedachte meegenomen bij verdere ontwikkeling.
Versterking natuur en landschap <ul style="list-style-type: none"> - Meer natuur/nadruk op natuur (verspreid over hele traject) - Bos Engbergen meer groen en bomen (veel verdwenen door storm, droogte en snoei) - Behoud het rustige stuk op Aastrang naar Duitsland; balans tussen natuur en recreatie - Natuur en recreatie zoneren – wat mag waar/ in balans - Geen windmolens en zonnepanelen - Waterretentie (bij overstromingen deel gebieden onder water) - Houd rekening met behoud/ compenseren EVZ 	Klimaat, natuur	10x	Suggesties staan in het kaartbeeld en of worden in gedachte meegenomen bij verdere ontwikkeling. Mbt waterretentie/gebruik rivier/ EVZ: Hierin werken we samen met het Waterschap. Dit vormt onderdeel van de verdere uitwerking. Op Engbergen is niet specifiek extra bos ingetekend, maar kan onderdeel vormen van het ontwikkelprogramma. Er zijn in het landschapspark geen (nieuwe) windmolens en/of zonneparken ingetekend. De beoogde locaties voor windmolens en/of zonneparken worden genoemd in ons uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking Oude IJsselstreek en de Regionale Energie Strategie.
Verkeer <ul style="list-style-type: none"> - Woon met veel plezier aan Ulftseweg. Alleen die racebaan voor de deur! Graag snelheidsbeperkende maatregelen - Geluidsoverlast vanaf snelweg A3 - Zwaar verkeer veroorzaakt trilling huis - Verlichting (Noordkant Terborg) 	Overig (mobiliteit)	4x	Niet specifiek meegenomen in het kaartbeeld. Wij houden dit in gedachte bij de verdere ontwikkeling.

Onderwerp	Thema	Score	Resultaat
Samenwerking zoeken - Anholt/Vehlingen	Overig (samenwerking)	1x	Dit vormt onderdeel van de verdere uitwerking en realisatie.
Energie: - Energie uit water (oa Voorst, de Pol) Stichting waterstroom - Zonnepark (dan hoog, schapen eronder, zacht fruit telen, goed inpassen, wandelpaden, houtwallen)	Klimaat, natuur	5x	Energie uit water via stuwen / waterkracht meegenomen. Zonnepark niet in landschapspark meegenomen. De beoogde locaties voor windmolens en/of zonneparken worden genoemd in ons uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking Oude IJsselstreek en de Regionale Energie Strategie.
Recreëren met hond - Een mooi plekje om je hond te kunnen laten zwemmen/hondenstrand - Brede hondenspeeltuin met kiosk, zwemvijver, speelveld - Deze evt uitbreiden bv ook camping of recreatie	T&R	6x	Er zijn geen specifieke plekken in het kaartbeeld meegenomen.
Cultuur en kunst versterken - Kunstwerken weg (Silvolde/Ulft) - Silo Art (zuidkant Silvolde) - Geschiedenis vertellen (oa kasteel Wisch) - Meer vertellen langs wandel en fietspaden	T&R	4x	In het kaartbeeld is op verschillende plekken aandacht voor cultuur. De uitwerking hiervan is niet direct zichtbaar op kaartbeeld, maar wordt in de uitwerking (toeristische productontwikkeling) meegenomen.
Brug over de Oude IJssel in Terborg verhogen, zodat boten er onderdoor kunnen	T&R	1x	De brug is in onderhoud en beheer van het waterschap. Inspectierapport van Waterschap geeft aan dat huidige brug nog voldoet. Het betreft een ophaalbrug / beweegbare brug en faciliteert daarmee de recreatievaart op de Oude IJssel.
Sport - Betere visstekken / faciliteren en maak de plekken duidelijk - Kano poloveld - Wildwaterbaan voor kano's	T&R	3x	Het kaartbeeld biedt hiertoe de mogelijkheden. Mbt visstekken: We zijn met de visverenigingen in gesprek hoe dit nader in te vullen. Mbt wildwaterbaan: Deze is in het kaartbeeld meegenomen
Natuurlijk verbouwen - Voedselbos/ Permacultuur toevoegen - Circulaire landbouw in het gebied	Overig (landbouw)	2x	Voedselbos/permacultuur meegenomen in het kaartbeeld. Circulaire landbouw houden wij in gedachte bij de verdere ontwikkeling.

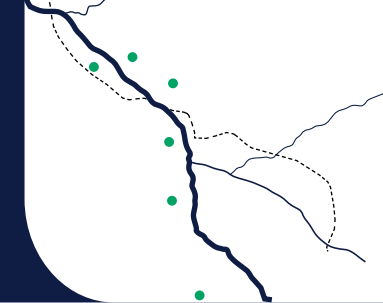
Input raad

In een werksessie is een eerste conceptbeeld gedeeld met de raadsleden. Hierop gaven de raadsleden vervolgens hun reactie en gaven input. De belangrijkste bevindingen zijn hieronder benoemd.

Onderwerp	Thema	Resultaat
Positief over: <ul style="list-style-type: none"> - Verbinding - Inzichtelijk krijgen structuur landschap - Rekening gehouden met geomorfologie - Prachtig plan, mooi doorlopende ideeën langs de OIJ - Prachtig ambitieus plan - Uitstraling gebied - Compleet plan, aandacht voor veel punten - Totaalbeeld (integrale aanpak) - Verbindingen tussen natuurgebieden - Aandacht voor natuur - Wonen - Aanpak achterkant bedrijven - Water meer vrijheid - Ruimte voor horeca aan het water - Fietspaden; verbindend en doorlopende fietspaden - Recreatie/meer sport en recreatie aan het water - Mogelijkheid verblijfsrecreatie 	Alle	Deze punten zijn behouden in het definitieve kaartbeeld.
Algemeen <ul style="list-style-type: none"> - Kaartbeeld niet 'vastzetten' maar flexibel houden; blijft in ontwikkeling 	Algemeen	Het kaartbeeld is niet als statisch beeld bedoeld, maar geeft een toekomstbeeld van het gebied voor de komende 20-30 jaar. Uiteraard is dit beeld aan verandering en ontwikkeling onderhevig en wordt het aangepast waar noodzakelijk en wenselijk.

Onderwerp	Thema	Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> - Voorkom kapitaalvernietiging bv met transformatiegebieden zoals Akkermansweide - Met dit plan maken we echt een verbinding en zijn we geen losse kleine kernen meer, dit mag ook iets meer 'schwung' krijgen: Voeg een stevig regionaal element toe (bv in zorg/dienstverlening/onderwijs) - Zoeklocatie voor uitbreiding bedrijventerrein oppervlak niet beperken tot Ulft 		<p>Het voorkomen van kapitaalvernietiging vormt een belangrijk aandachtspunt in de verdere uitwerking van de transformatieopgaven zoals in Terborg.</p> <p>Een stevig regionaal element is niet specifiek op een bepaalde plek gealloceerd. Het kaartbeeld biedt hier wel ruimte voor.</p>
<p>Natuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer bomen/bos aanleggen - Bosontwikkeling 	Klimaat, natuur	<p>Dit is in het kaartbeeld opgenomen als één van de mogelijkheden binnen de extra vergroening door het gehele gebied (ontwikkelen nieuwe natuur, vergroten biodiversiteit).</p> <p>Er is geen specifiek bos in het kaartbeeld meegenomen.</p>
<p>Fietsroutes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sluit aan bij faciliteiten van andere gemeenten (bv fietspaden) - Snelfietspaden creëren - Skeelertoegankelijke (fiets)paden - 	T&R / overig (mobiliteit)	Hier is in het kaartbeeld rekening mee gehouden.
<p>Recreatie en toerisme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorg voor een concrete toeristische trekker met regionale uitstraling - Klimbos realiseren - Uitkijkpunten - Parkeervoorzieningen - Plek voor campers - Onderzoek wat boeren kunnen en willen om hierin ook vanuit hun positie te versterken 	T&R	<p>Er is ruimte in het kaartbeeld voor de benoemde punten. Uitkijkpunten, plek voor campers en parkeervoorzieningen zijn in het beeld opgenomen.</p> <p>Een toeristische trekker en/of klimbos is niet specifiek in het kaartbeeld aangegeven, maar vormt onderdeel van het ontwikkelprogramma om te onderzoeken waar dit zou kunnen.</p>
<p>Verkeer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trein / Ov-verbinding versterken (ook naar bv Ulft/Gendringen) - Bestaande infrastructuur (wegen) hoeft geen belemmering te vormen; ook hier mag je in toekomstbeeld 'vrij' in denken 	Overig (mobiliteit)	Het verkeer is niet specifiek meegenomen in het kaartbeeld, maar vormt onderdeel van de verdere uitwerking van de verschillende opgaven.
hoe het onderdeel wordt van het landschap ipv harde gegeven 'zwarte grenslijnen'.		
<p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding woningbouw Etten vooral ook richting Oude IJssel en niet opzij - Onderzoek naar stedelijke ontwikkelmogelijkheden in de Oude IJsselzone tussen Ulft en Etten 	Wonen	Het onderzoek naar de ontwikkelmogelijkheden zal onderdeel vormen van het ontwikkelprogramma.

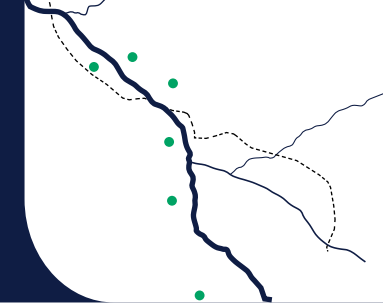
Input stakeholders

Met verschillende stakeholders zijn voorbereidende gesprekken gevoerd en is vervolgens in gesprekken het concept-beeld gedeeld. Per deelgebied geven we de belangrijkste bevindingen en reacties hieronder weer. In totaal hebben we met ruim 45 partijen gesprekken gevoerd.

De input van stakeholders in de voorbereidende gesprekken zijn -waar passend en mogelijk- meegenomen in het concept-beeld. De input op basis van het concept-beeld heeft op enkele punten nog geleid tot aanpassing van het kaartbeeld. De overige punten betreffen vooral effecten en keuzes in de concrete uitwerking; dit nemen we mee in de nadere uitwerking op basis van het ontwikkelprogramma. Voor een aantal specifieke bevindingen geven we in onderstaand overzicht een nadere toelichting.

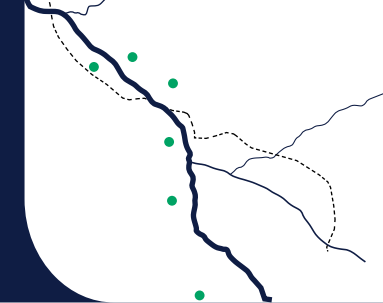
Deelgebied		Resultaat
<p>Partners Dit betreffen onze belangrijkste partners in het realiseren van het toekomstbeeld. Dit zijn onder andere de Provincie, het Waterschap, regionaal Overleg Oude IJsselzone, collega gemeenten.</p> <p>De gesprekken zijn inhoudelijk goed verlopen. Nadere standpuntbepaling moet /uiteeraard' nog plaatsvinden. Een en ander is enerzijds afhankelijk van het ontwikkelprogramma en de keuzes die hieruit voortvloeien. Anderzijds hangt dit af van de keuzes die in de eigen organisaties plaatsvinden.</p>		<p>Wij zijn en blijven voortdurend in gesprek met onze partners en betrekken ze bij elke fase.</p>
<p>Tussen Terborg & Etten Dit omhelst een majeure ontwikkeling. Hier is met veel verschillende partijen gesproken en het conceptkaartbeeld voorgelegd, zoals met Terborgs Belang, Ondernemers aan Zet Terborg,</p>		<p>In het ontwikkelprogramma komt nadrukkelijk aandacht voor de fasering van de opgaven in de tijd, als ook een eerste stap in de kaders en</p>

Deelgebied		Resultaat
<p>Belangenvereniging Etten, pandeigenaren, parkmanagement Akkermansweide. De belangrijkste bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het kaartbeeld komt overeen met de plannen zoals door Ondernemers aan Zet Terborg is ontwikkeld en wordt dan ook door de meesten positief ontvangen. Er is veel energie om hiermee zo snel mogelijk aan de slag te gaan. Men ziet veel kansen. • Wees als gemeente duidelijk over de termijnen – wat is korte en wat is lang(ere) termijn. Maak ook de fasering duidelijk (wat komt eerst) en waar. Ook in de verwachtingen. Voorkom de situatie van 10 jaar geleden op Akkermansweide. Dit voorkomt verwarring en mogelijk korte-termijn handelen van bv pandeigenaren of huurders met vervolgens teleurstelling. • Zorg voor duidelijke kaders en heldere formulering van verantwoordelijkheden (wie is waarvan, waar ligt de lead). • Kijk samen met de gemeente Doetinchem of en hoe we aan kunnen sluiten bij elkaars ideeën en plannen als het gaat om de ontwikkelingen Akkermansbeek en Oude IJssel naar aanleiding van de opgestelde deelvisie deelgebied Gaanderen. • Maak geen onderscheid in verschillende fietstrajecten, zoals tussen Etten en Terborg. • Aan de Ettense kant niet teveel woningen erbij. Als er al woningbouw moet komen, dan richting de Meesterijweg en niet richting de rivier. Niet massaal, maar kleinschalig en fasegewijs. • Noem het geen stadstrand, want de stranden bij Etten en Ulft liggen niet bij een stad, maar een dorp. • De ontwikkeling aan de overkant van Akkermansweide, Ettense kant, mag geen nadelige gevolgen hebben voor de milieu- of andere vergunningen dan wel voor de bedrijfsvoering van de bedrijven in het noordelijke deel boven de scheg. • Heb meer aandacht voor en benadruk meer de unieke rivierduinen in het plangebied. • Indien uiteindelijk wordt besloten tot woningbouw in het zuidelijke deel van de scheg (zoals nu ingetekend), kan dit bij ondernemers in het noordelijke deel ('achter de scheg'), leiden tot het gevoel dat het gehele bedrijventerrein wordt ontmanteld. Ook met die gevoeligheid zal zorgvuldig rekening gehouden moeten worden. • Er ligt een nadrukkelijke wens om de verbinding vanuit het centrum van Terborg met het Gravenpad te versterken. • Er wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor zorgvuldige communicatie naar de bedrijven op het bedrijventerrein. Dit geldt ook richting huurders die in de panden zijn gevestigd. 		<p>verantwoordelijkheden, waarmee we de gewenste duidelijkheid zo goed mogelijk verschaffen.</p> <p>Zoals in het kaartbeeld aangegeven, is een opgave in het zuidelijk gebied ingetekend; het noordelijke deel (achter de scheg) is nu niet concreet in beeld voor transitie op korte,- of middellange termijn.</p> <p>Aandacht voor blijvende communicatie en participatie van alle partijen is – zeker bij deze majeure opgaven- van groot belang. Er zijn verschillende belangen en kernen bij deze opgaven betrokken.</p> <p>Wij delen onze plannen met de buurtgemeenten en volgen elkaars ontwikkelingen. Daar waar we gezamenlijke belangen hebben, dan wel elkaars belangen raken, pakken we dit uiteraard integraal op.</p> <p>Het fietspad tussen Etten en Terborg is op dezelfde manier ingetekend als de overige nieuwe fietspaden.</p> <p>Eventuele nieuwe woningen aan de Ettense kant zijn inderdaad in de richting van de Meesterijweg getekend.</p> <p>De term stadsstrand is vervangen door rivierstrand.</p>

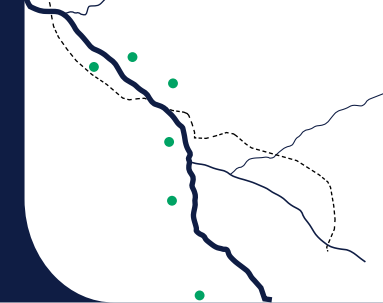
Deelgebied		Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> De scheg in Terborg wordt nu als harde ontwikkelgrens aangemerkt. Voorgesteld wordt om meer met een open blik naar deze natuurlijke buffer te kijken, waardoor ook een gedeelte van het gebied ten noorden van scheg mee kan worden genomen als transformatiegebied van werken naar wonen (dan wel een combinatie van wonen en werken). 		<p>We houden (uiteraard) zicht op en rekening met de mogelijke gevolgen van een ontwikkeling – ook voor de nabije omgeving -.</p> <p>In het kaartbeeld is aandacht voor de rivierduinen en zijn de hoogteverschillen nader geaccentueerd.</p> <p>Nieuwe verbindingen, zoals met het Gravenpad, zijn bespreekpunt in de verdere ontwikkelingen binnen dat gebied.</p>
<p>Tussen Terborg, Silvolde & de Slingerparallel</p> <p>Rondom Silvolde zijn ook meerdere stakeholders en belanghebbenden gesproken, waaronder Silvolds Belang en grondeigenaren/initiatiefnemers. De belangrijkste bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er wordt over het algemeen positief gereageerd op het kaartbeeld. Er is wel nadrukkelijk door enkele stakeholders aangegeven dat het gaat om een (droom)beeld vanuit de gemeente; het huidige kaartbeeld is dan ook geen vaststaand gegeven. Zoals ook uit het kaartbeeld op te maken, is er op verschillende plekken verder onderzoek naar de mogelijkheden voor doorontwikkeling nodig. Er is behoefte om op korte termijn, samen met de gemeente, scenario-onderzoek/nadere ontwerpessies te houden. Om van daaruit naar een goede invulling -vanuit de kaders van de visie- naar een voor iedereen toekomstbestendige situatie te komen. Er is behoefte aan duidelijkheid van de gemeente welke opdrachten concreet kunnen worden ingediend en wanneer. De ontwikkelingen in het kaartbeeld aan de ‘rafelrand’ Silvolde worden positief ontvangen (nieuwe entree creëren). Er is energie om op korte termijn hiermee aan de slag te gaan. Er is bereidheid om een trekkende en ontzorgende rol te spelen en een bijdrage te leveren aan de bredere maatschappelijke opgaven, indien met heldere kaders m.b.t. haalbaarheid gewerkt wordt. Zoals landschapstypisch wonen met een geleidelijke overgang tussen dorp en rivier. Men ziet koppelkansen om infrastructurele verbindingen te verbeteren in dat gebied. Met name door de aanleg van een fietspad om scholierenverkeer beter te faciliteren. Ook zou het mogelijk 		<p>In het ontwikkelprogramma komt nadrukkelijk aandacht voor de fasering van de opgaven in de tijd, als ook een eerste stap in de kaders en verantwoordelijkheden, waarmee we de gewenste duidelijkheid zo goed mogelijk verschaffen.</p> <p>Aandacht voor blijvende communicatie en participatie van alle partijen is – zeker bij deze majeure opgaven- van groot belang. Er zijn verschillende belangen en kernen bij deze opgaven betrokken.</p> <p>We nemen de wensen van initiatiefnemers die op korte termijn met scenario-onderzoek en mogelijke uitvoering aan de slag willen, mee in het ontwikkelprogramma. De verschillende ideeën worden hier in meegenomen. We kunnen uiteraard niet alle voorstellen direct oppakken en (meehelpen) realiseren. We zullen hier keuzes in moeten maken.</p>

Deelgebied		Resultaat
<p>moeten zijn om wandelpaden voor toeristisch-recreatief verkeer te ontwikkelen. Hierbij moeten natuur, landschap en landschapstypisch bouwen op een unieke manier bij elkaar komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betrek de omwonenden in het gebied rafelrand Silvolde bij de ontwikkeling van landschapstypische woonvormen. Een mogelijke landgoedontwikkeling op die locatie, zoals Meurstede, wordt als een voorbeeld gezien. • Bekijk en benut de meekoppelkansen van landgoedinitiatieven en de ontwikkelingen van het Waterschap met betrekking tot rivier en zijtakken in het gebied. • Liander heeft een maatschappelijke opgave in dit gebied (capaciteit onderstation Ulft uitbreiden). Onduidelijk is of het grotere ruimtebeslag dat op het kaartbeeld is opgenomen, op termijn ook daadwerkelijk nodig is, dan wel voldoende is. • Bij de Slingerparallel tussen Ulft en Silvolde (tegenover de Rieze) wordt door mensen lukraak de berm in gereden om er te gaan vissen. Er worden gesprekken gevoerd met visverenigingen om goede visplekken te bieden. De vraag zit hem vooral bij mensen die geen lid zijn van de visverenigingen. Daarnaast zien we veel overstekende dieren. Hoe gaan we dat tegen, middels afrastering? • Als optie wordt meegegeven om de scouting van Silvolde een plek te geven in het Landschapspark. • Op het kaartbeeld wordt een vervangingsgebied aangemerkt voor bedrijven die op een transformatielocatie gevestigd zijn. Als advies wordt meegegeven om ook naar andere gebieden in de gemeente te kijken. Enerzijds mocht het aangemerkte gebied ongeschikt zijn en anderzijds bedrijven blijven het liefst in de buurt van waar ze zitten, in ieder geval binnen de eigen gemeente. 		<p>Wij zijn met Liander in gesprek met betrekking de capaciteitsvraag van het onderstation Ulft.</p> <p>Het gebied tegenover de Rieze is als natuurgebied opgenomen in het kaartbeeld. Er zijn geen specifieke visstekken op deze plek aangewezen.</p> <p>De scouting is niet expliciet opgenomen in het kaartbeeld, maar houden we in gedachten bij toekomstige ontwikkeling van het Landschapspark.</p> <p>Het vervangingsgebied voor bedrijven die op een transformatielocatie zijn gevestigd is thans schematisch weergegeven. Mogelijke toekomstige ontwikkelingen worden in afstemming gedaan met de belanghebbende partijen.</p>
<p>Tussen Ulft & Bontebrug Hier zijn verschillende initiatiefnemers en belanghebbenden gesproken, waaronder ondernemers aan zet Ulft, maatschappelijke verenigingen, DRU en grondeigenaren. De belangrijkste bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De stakeholders die we hebben gesproken zijn allen positief over het concept kaartbeeld. Een aantal van hen hebben zelf ook concrete ideeën en initiatieven die passen binnen de nieuwe visie. • Belangrijkste boodschap van de initiatiefnemers is om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen over de daadwerkelijke mogelijkheden, zodat initiatieven concreet verder gebracht kunnen worden. 		<p>In het ontwikkelprogramma komt nadrukkelijk aandacht voor de fasering van de opgaven in de tijd, als ook een eerste stap in de kaders en verantwoordelijkheden, waarmee we de gewenste duidelijkheid zo goed mogelijk verschaffen.</p> <p>Aandacht voor blijvende communicatie en participatie van alle partijen is – zeker bij deze majeure opgave- van groot belang. Er zijn</p>

Deelgebied	Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> • Er is grote behoefte aan een aanlegplaats voor boten/kano's etc aan de DRU-IP zijde. Ook is er behoefte aan vaste ligplaatsen ter hoogte van de DRU. • Uit gespreksrondes uit het verleden is duidelijk geworden dat de eigenaren langs de rivier aan de DRU-IP zijde ook mogelijkheid zouden willen voor een steiger of iets dergelijks. • Er is positief gereageerd op verschillende mogelijkheden rondom bijvoorbeeld een stadsboerderij, haven, etc. Een verdere uitwerking hiervan is welkom en sluit ook aan bij de gesprekken die eerder zijn geweest, waaruit deze ideeën al naar voren kwamen. • Er zijn wensen voor energieneutrale/circulaire en natuurlijke woningen in het gebied, waarbij duurzaamheid hoog in het vaandel staat en waar de biodiversiteit verder versterkt wordt, met bv mogelijkheid voor B&B en overige activiteiten. • Daarnaast lopen er al een aantal concrete initiatieven in dit gebied, zoals een theehuis met maatschappelijke invulling en verhuur van sups waarbij behoefte is aan stallingsruimte en een verlaagde steiger. • Er is behoefte aan betere bereikbaarheid en kwalitatief hoogwaardige visstekken. De ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van het aantal visplekken. • Er is behoefte aan een kano-waterpoloveld; er is positief gereageerd op het meenemen van een mogelijkheid voor een wildwaterbaan voor kano's. • Er is een goede winterstalling nodig voor de lesselganger; liefst zo dicht mogelijk bij het DRU-terrein. • Mocht het fietspad tegenover de DRU verlegd worden, dan gaat dit ten koste van het wandelen en fietsen langs het water. Voorgesteld wordt om te onderzoeken of bij de natuurlijke kadeontwikkeling, op de plek waar nu het fietspad ligt, nog wel flaneersteigers en of vlonders mogelijk zijn. • Heb aandacht voor een verbinding van het centrum naar het water en van het centrum naar de DRU (en vice versa). Bv door een verbindende groene strook de kern in of een riviertje dat het dorp inloopt en bij Kennedyplein een mooie waterconstructie geeft. • Mee wordt gegeven dat voor de toekomst in Uift ruimte blijft om industriegrond te ontwikkelen. De uitbreidingsbehoefte is groot. Het gaat dan meer dan alleen om de vervangingsvraag bij een transformatie van werken naar wonen. <p>Enkele ideeën die daarnaast nog zijn genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boulevard aan het water: voorkant aan waterkant ipv andersom 	<p>verschillende belangen en kernen bij deze opgave betrokken.</p> <p>De meeste ideeën zijn in het kaartbeeld meegenomen. Waaronder een mogelijkheid voor boulevard, terras, recreatie, haven, camperplekken en kano-waterpolo veld. De overig wensen en ideeën van initiatiefnemers beoordelen we in de verdere uitwerking van het ontwikkelprogramma. We kunnen uiteraard niet alle voorstellen overnemen en direct oppakken en (mee helpen) realiseren. We zullen hier keuzes in moeten maken.</p> <p>Ten aanzien van de steiger aan de DRU-IP Zijde: dit vormt onderdeel van de bredere opgave in het gebied, waaronder het verleggen van de ecologische verbindingzone. De medewerking van het Waterschap is hierin een belangrijke randvoorwaarde.</p> <p>Wel wordt in overleg met het waterschap nu een vergunning aangevraagd voor een (tijdelijke) verlaagde steiger aan de bestaande steiger, om bv sups en kano's makkelijker te water te kunnen laten. Zodat we op korte termijn hier in kunnen voorzien.</p> <p>De verbinding tussen het centrum van Uift met het water en met de DRU wordt samen met de partners, meegenomen in de verdere uitwerking van dit deelgebied.</p>

Deelgebied		Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> • Terras op het water ter hoogte van het Ouhrlokaal • Meer recreatie op en rondom het water/ dorps- rivierstrand • Klein haventje met aanlegsteigers • Camperplekken bij het water • In de visie meenemen dat er over x jaar alleen nog elektrisch mag worden gevaren • Ontwikkel de mogelijke nieuwe weg, vanaf rotonde Bontebrug richting DRU, op zekere afstand van het water. Plaats daartussen een mooie groenstrook. Voorgesteld wordt om deze weg te bestemmen als noodweg (bij calamiteiten) voor gemotoriseerd verkeer in plaats van een gewone doorgaande weg. Er dient in ieder geval afstemming te zijn met de andere aanwonenden. • Verschillende stippellijnen over private grondgebieden roepen vraagtekens op. De context om interactie tussen gebieden te organiseren is begrijpelijk, maar pas op de beeldvorming. Kijk hier zorgvuldig en in goed overleg met belanghebbenden naar. 		<p>Alle ingetekende nieuwe wegen betreffen schematische weergaven en zijn niet definitief.</p> <p>De ingetekende stippellijnen zijn schematische weergaven. Mogelijke toekomstige vervolgotwerpen worden uiteraard in afstemming gedaan met private grondeigenaren.</p> <p>Separaat van de ontwikkelingen in het landschapspark wordt er onderzoek gedaan naar de uitbreiding van industrieterrein De Rieze, dit wordt ingebracht in de nieuw te ontwikkelen RPW.</p>
<p>Tussen Gendringen & de Aastrang Hier zijn verschillende stakeholders en belangenvereniging gesproken. De belangrijkste bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is veel waardering voor het plan. Over het algemeen een heel mooi en ambitieus plan. • Heb aandacht voor het centrum van Gendringen en Ulft. • Denk aan de boeren in het gebied. • Het Kernspark aansluitend aan de Oude IJssel opnieuw bekijken; hier wordt onder andere overlast van jeugd ervaren, evenals aan het water (bv bij de uitkijktoren). Wens is om meer activiteiten voor de jeugd te ontwikkelen (in de leeftijd van 10-20 jaar). • Versterk de verbinding met IJsselweide en de aansluiting met het nieuwe landschapspark. Zijn de padenstructuren nog logisch. Zijn de nieuwe verbindingen ook rolstoelvriendelijk? • Het oude hertenkamp bij Engbergen is verwilderd. Dit mag worden opgeknapt. • Ontwikkel meer zitplekken op Engbergen, zoals bankjes en maak het gebied meer inclusief (bv de wandelpaden). • Neem een fietsverbinding richting Gendringen- Netterden mee. • Zonnevelden passen niet in het gebied. 		<p>Voor het centrum Ulft loopt er een traject met ondernemers aan zet Ulft, waarbij de visie Landschapspark ook gespreksonderwerp is.</p> <p>In Gendringen wordt het centrumplan uitgevoerd.</p> <p>Met agrariërs zijn ook afspraken ingepland en is er aandacht voor in de visie.</p> <p>Het Kernspark en mogelijkheden voor jongeren is niet expliciet meegenomen in het kaartbeeld en beoordelen we in de verdere uitwerking van het ontwikkelprogramma. We kunnen uiteraard niet alle voorstellen overnemen en direct oppakken en (mee helpen) realiseren. We zullen hier keuzes in moeten maken.</p>
		<p>De werkgroep onbepakt meedoen heeft al gekeken naar de paden bij Engbergen. Deze zijn (waar mogelijk) nu rolstoelvriendelijk aangepast.</p> <p>De vraag mbt meer zitplekken is inmiddels uitgezet in de organisatie.</p> <p>Het gebied tussen Gendringen en Netterden valt buiten de scope van het Landschapspark. In de toekomstvisie is omgeving Netterden als één van de kerngebieden benoemd. Er ligt een opgave in dit gebied, waaronder ook versterking van recreatieve padenstructuren. Wij houden dit in gedachte bij de verdere ontwikkeling.</p>

Deelgebied		Resultaat
<p>Tussen Gendringen & Megchelen Hier zijn verschillende initiatiefnemers en belanghebbenden gesproken, waaronder verenigingen en grondeigenaren. De belangrijkste bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt zonder uitzondering positief gereageerd op de ontwikkeling in de hele gemeente en specifiek in Megchelen. • In het gebied lopen er omvangrijke ontwikkelingen, waaronder Park Megchlo. Er is energie om op korte termijn hiermee aan de slag te gaan. Er is bereidheid om een bijdrage te leveren aan de bredere maatschappelijke opgaven. • Aan ons wordt meegegeven om gebruik te maken van de nieuwe Interreg-subsidie om grensoverschrijdende natuurontwikkelingen rondom de Oude IJssel te co-financieren. Zeker de ontwikkelingen rondom Anholt en Megchelen bieden hier voldoende aanknopingspunten voor. • Om tot daadwerkelijke realisatie te komen is medewerking van de verschillende grondeigenaren essentieel. • De toekomst gaat een enorme impact hebben op de landbouwsector, het landschap gaat er anders uitzien. Kijk naar meer mogelijkheden voor alternatieve landbouw in en rondom Megchelen dan nu op het kaartbeeld staat. Er wordt wel enthousiast gereageerd op de ingetekende vormen van biologische landbouwgebieden tussen Landfort en centrum. 		<p>We hebben zicht op de verschillende mogelijkheden voor financiering; dit nemen we mee met de nadere uitwerking van het ontwikkelprogramma.</p> <p>Met de verschillende initiatieven zijn we in gesprek om samen te onderzoeken hoe de opgave gerealiseerd kan worden en hoe de maatschappelijke bijdrage ingevuld kan worden.</p> <p>De transitie van de landbouwsector vormt onderdeel van de opgave 'vitaal buitengebied'.</p> <p>Een nieuwe recreatieve verbinding (kasteel en landgoederen) is niet expliciet meegenomen in het kaartbeeld; wel is een kastelenroute in het document Landschapspark als mogelijkheid benoemd.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De recreatieve verbinding / mogelijkheden tussen Huis Landfort, Schloss Anholt en Anholter Schweiz meer benutten en beschrijven in visie. Ook met andere toeristische iconen (kastelen en landgoederen) langs de rivier. • Ontwikkel ook een fietsknooppuntroute door het centrum van Megchelen heen. Wel heel tevreden met de nieuwe fietsroute langs de Kleefsche Graaf. • Als er toekomstige mogelijkheden zich voordoen, die nu niet in het plan staan, dan moet daar wel ruimte voor zijn. 		<p>Een fietsknooppunten route wordt als mogelijkheid meegenomen in de uitwerking van het beleid Toerisme en Recreatie.</p>

gemeente
Oude IJsselstreek

→ **LANDSCHAPS-
PARK**
Oude IJssel

G E M E E N T E O U D E I J S S E L S T R E E K